

flacăra

anul XXXIII
19 (1508)
VINERI
11 MAI
1984

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

Strălucită solie de pace, prietenie și colaborare

**Tovarășul Nicolae Ceaușescu,
împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu,
a efectuat o vizită oficială de prietenie
în Republica Islamică Pakistan**

Comentariul vizitei în paginile 2-3

**Citeva lucruri esențiale
despre microhidrocentrale
în grupajul:**

**„Energie pentru toți,
dacă vom ști
să o punem la treabă”**

paginile 6-7

Reeditarea unei mari cărți:

**„Cel mai iubit
dintre pămînteni”**

paginile 9-11 și 14

ÎN ACEST NUMĂR, SEMNEAZĂ :
Ioan Alexandru, Victor Beda, Constanța Buzea, Șerban Cioculescu, Dumitru Constantin, Nicolae Cristache, Ovid S. Crohmălniceanu, Geo Dumitrescu, Mihai Grozavu, Ovidiu Ioanițoia, L. Kalustian, Gaby Michăilescu, Florin Mugur, Fănuș Neagu, Octavian Paler, Al. Piru, Aurel D. Petrescu, Eugen Simion, C. Stănescu, Petre Stoica, Gheorghe Tomozei, Cristian Țopescu, Neagu Udroi.

**Va juca Balaci
la europene?**

Răspunsul în pagina 21

Vizita oficială de prietenie a președintelui Nicolae Ceaușescu,

Președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, a început, de luni, 7 mai, o vizită oficială de prietenie în Pakistan, la invitația președintelui Republicii Islamice Pakistan, general Mohammad Zia-ul Haq.

În această nouă solie de pace, prietenie și colaborare, șeful statului român este însoțit de tovarășii Gheorghe Oprea, prim-viceprim-ministru al guvernului, Ion M. Nicolae, viceprim-ministru al guvernului, Ștefan Andrei, ministrul afacerilor externe, de alte persoane oficiale.

Noul dialog la nivel înalt româno-pakistanez constituie un eveniment de o remarcabilă însemnătate în cronica relațiilor de prietenie și colaborare ce s-au stabilit și se dezvoltă între România și Pakistan, el fiind de natură să dea un nou și important impuls extinderii și aprofundării raporturilor de cooperare dintre țările noastre, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii, destinării și înțelegerii internaționale. Totodată, vizita președintelui României în Pakistan reliefează hotărârea celor două state de a conlucra mai intens pe plan inter-

național, pentru a-și aduce o contribuție sporită la edificarea unui climat de încredere și pace în lume, pentru lichidarea subdezvoltării și infaptuirea unei noi ordini economice mondiale, pentru rezolvarea tuturor problemelor care confruntă omenirea.

Aceste generoase idei și idealuri au fost dezvoltate și în toasturile rostite de cei doi șefi de stat, la dîneul oficial oferit în onoarea președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, de președintele Mohammad Zia-ul Haq și doamna Zia-ul Haq. „Este îmbucurător să constatăm că, în ultimii ani, raporturile româno-pakistaneze au continuat să cunoască noi progrese, îndeosebi în domeniul schimburilor economice, al colaborării și cooperării pentru realizarea unor noi și importante obiective industriale, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu. Noi considerăm însă că potențialul economic, tehnic și științific în continuă creștere, atât al României, cât și al Pakistanului, oferă, în continuare, largi posibilități pentru amplificarea colaborării și cooperării reciproc avantajoase dintre țările noastre, îndeosebi în

domeniul petrochimiei, electronicii, industriei ușoare, transporturilor feroviare și maritime, agriculturii, precum și în alte domenii de interes comun. Sint încredințat că, în cursul convorbirilor noastre, vom identifica noi căi și mijloace de a extinde și mai mult relațiile româno-pakistaneze, atât pe plan bilateral, cât și pe arena internațională, în interesul popoarelor și țărilor noastre, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale“. În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit la faptul că în diferite regiuni ale lumii continuă să se manifeste politica de forță și dictat, de consolidare și reimpărțire a zonelor de influență, de amestec în treburile interne ale altor state. Că a luat proporții îngrijorătoare cursa înarmărilor și că în fața acestor grave aspecte ale lumii contemporane, problema dezarmării, și îndeosebi a dezarmării nucleare, preintimpinarea războiului și asigurarea păcii, în Balcani, în Europa și în întreaga lume, constituie problema fundamentală a epocii noastre. În acest spirit, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, considerăm că se impune să se facă totul pentru realizarea, pe calea

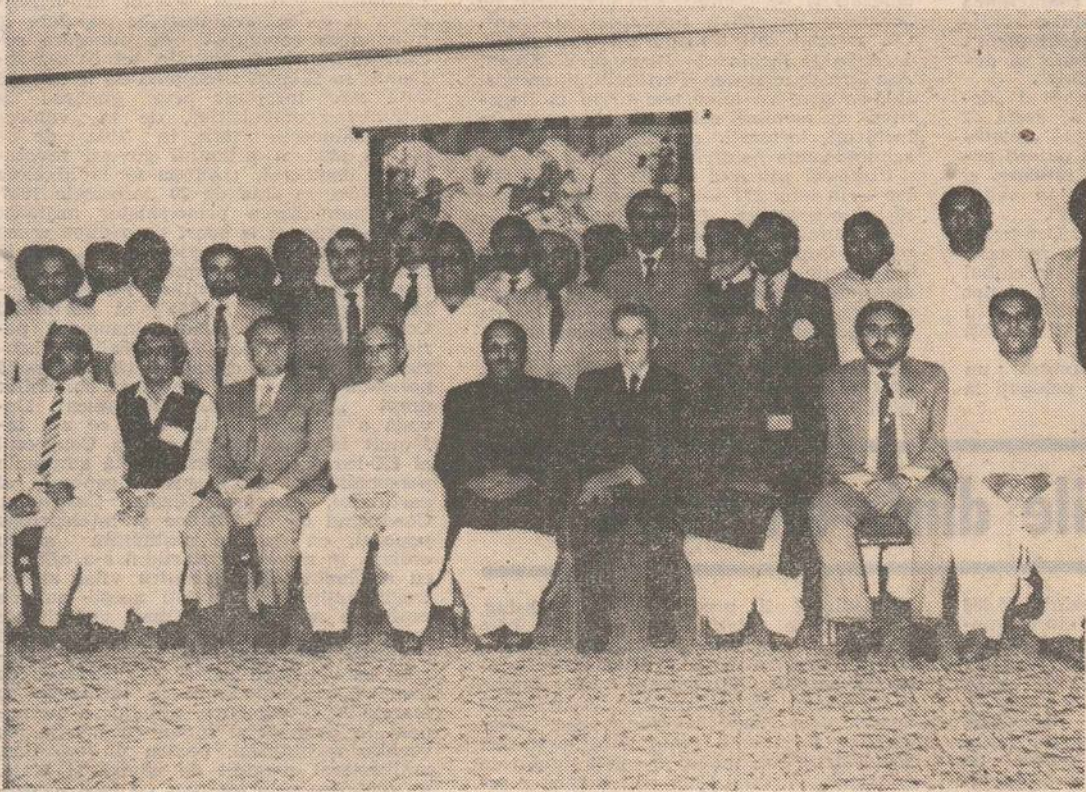
tratativelor, a unei păci globale, trainice și juste în Orientul Mijlociu, pentru încetarea războiului dintre Iran și Irak, pentru instaurarea unor relații mai echitabile între țările bogate și cele sărace, și că la soluționarea acestor probleme trebuie să participe toate statele și popoarele lumii, indiferent de orînduirea lor socială sau de mărime.

La rîndul său, Mohammad Zia-ul Haq, după ce a salutat prezența înalților oaspeți români pe pămîntul Pakistanului, după ce a evocat vizita pe care a făcut-o în România, raporturile cordiale care există între țările noastre, întemeiate pe respectarea principiilor universale recunoscute pe plan internațional: neamesteul în afacerile interne ale altor state, recunoașterea egalității suverane a tuturor statelor, independenței și respectarea integrității lor teritoriale, Mohammad Zia-ul Haq a scos în relief eforturile, recunoscute de întreaga opinie publică mondială, depuse în slujba respectării acestor principii, a salvării păcii, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Excelență,

conlucrarea prietenească româno-pakistaneză

TRASEELE PĂCII,
PRIETENIEI
ȘI COLABORĂRII

împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Islamică Pakistan

a spus președintele Mohammad Zia-ul Haq, rolul important pe care dumneavoastră l-ați jucat în reducerea tensiunii internaționale și în promovarea păcii și înțelegerii în Europa, în mod deosebit, este recunoscut pretutindeni. Aștept cu nerăbdare începerea discuțiilor noastre de miine, astfel, încât, să putem beneficia de analizele dumneavoastră obiective, de evaluările înțelepte ale situației globale și problemelor regionale".

În cadrul convorbirilor oficiale, începute marți, 8 mai, s-au examinat stadiul relațiilor româno-pakistaneze, precum și modul cum se desfășoară hotărârile și înțelegerile convenite cu prilejul întâlnirilor anterioare dintre președinții celor două state. S-a apreciat, de comun acord, că, în ultimii ani, colaborarea dintre cele două țări a continuat să se dezvolte, că au fost întreprinse noi acțiuni de cooperare, precum și măsuri vizând sporirea schimburilor comerciale. Cei doi președinți și-au exprimat satisfacția pentru evoluția raporturilor politice româno-pakistaneze și au evidențiat faptul că există posibilități ca și relațiile economice să se ridice la nivelul acestora, în folosul

ambelor țări și popoare, al cauzei păcii și înțelegerii în întreaga lume. În context, au fost analizate domeniile în care România și Pakistanul pot să inițieze noi acțiuni de cooperare, în vederea punerii și mai largi în valoare a posibilităților pe care le oferă economiile celor două țări, aflate în plin proces de dezvoltare.

Vizita oficială de prietenie a președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în Pakistan a înscris marți dimineața un moment cu profunde semnificații. La invitația președintelui Republicii Islamice Pakistan, generalul Zia-ul Haq, solii poporului român au plantat un pin în parcul Shrahparian din Islamabad, ca semn al prieteniei româno-pakistaneze, al acestor zile în care președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu sunt oaspeții poporului pakistanez, eveniment cu profunde rezonanțe în cronica relațiilor statornicite între cele două țări și popoare.

Și tot marți, după amiază, Universitatea din Islamabad a conferit, în cadrul unei ceremonii, titlul de Doctor în Științe Honoris Causa tovarășei academician doc-

tor inginer Elena Ceaușescu, prim vice-prim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Prezentind personalitatea ilustrului om de știință căruia Universitatea „Quaid i Azam” a hotărât să-i confere înaltul titlu, secretarul Consiliului academic a relevat excepționala valoare a cercetărilor tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu în domeniul chimiei macromoleculare, cu largi aplicații în producție, contribuția sa hotărâtoare la dezvoltarea științei românești, la extinderea legăturilor cu cercetătorii și savanții din întreaga lume, în rindul căroră capacitatea creatoare a poporului român întrunește cele mai alese aprecieri.

În calitate sa de rector al Universității „Quaid i Azam”, președintele Mohammad Zia-ul Haq a relevat privilegiul și cinstea deosebită pe care le are de a proclama, în spiritul acestei hotărâri, decernarea înaltei distincții și a înminat diploma de onoare, insigna și roba academică.

În cuvântarea ținută cu acest prilej, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu s-a referit, printre altele, la unele dintre realizările și preocupările

României socialiste în dezvoltarea generală a țării, și îndeosebi în domeniul științei, învățămîntului și culturii, la rolul oamenilor de știință în lupta lor pentru apărarea păcii, a vieții popoarelor. „În epoca noastră, sublinia tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, știința, învățămîntul și cultura au un rol de prim ordin în asigurarea progresului, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a popoarelor. Astăzi, oamenii de știință și cultură de pe toate meridianele planetei trebuie să acționeze cit mai uniți, împreună cu popoarele lor, pentru a da răspuns marilor probleme ce confruntă omenirea — problemele lichidării subdezvoltării, ale energiei și materiilor prime, alimentației, sănătății și altor probleme legate de asigurarea unei vieți mai bune, de progres, bunăstare și civilizație”.

La închiderea ediției, vizita oficială de prietenie a președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Islamică Pakistan, continuă.

● Salutăm primul Congres al mișcării muncitoare ● Triumful cauzei noastre este asigurat ●

A reconstitui un timp și un spațiu trecut din filele cotidianelor și hebdomadurilor e o întreprindere plină de inedit și de interes. Cum arăta Bucureștiul anului 1921, cu palatele și vilele sumptuoase, cu mahalalele pulverizate, cu automobilele Ford „ultimul tip” gonind spre aventuri galante la Sinaia, cu scandalurile din jurul moștenitorului de tron Carol al II-lea, cu moda de la Paris și cu sinucigașii din mansonuri studențești în timp ce muncitorii declarau greve la Iași, Galați, Turda, Satu Mare și guvernul urmărea cu senilitate improprietărea țărănilor? Zilele se scurgeau încercate de tensiune sau de melancolie, între ziarele de dimineață și cafelele de seară, între pivnițele tipografilor și cabinetul primului ministru, între șantajul politic și amorurile de culise, între cupierii și birjari. Undeva, în inima Bucureștiului de altădată, între principalele artere de circulație și de evenimente cotidiene, unde vinzătorii de ziare anunțau știrile de ultimă oră din foile pe care le imprăștiau pe la colțuri de stradă, se afla pe strada Academiei sediul ziarului „Socialismul”. Aici, în fiecare seară, în timpul corecturilor pe șpal se putea bea o cafea tare și se comentau știri de pretutindeni. În câteva zile și câteva nopți din mai 1921, sediul ziarului „Socialismul” a devenit un punct de reper crucial pentru opinia publică a vremii, un loc de solștițiu politic, un loc istoric demn de consacrat printr-o placă comemorativă. Și iată cum:

Războiul luase sfârșit. Cel puțin aparent. Se încheiase chiar o pace, la Versailles. Urmează însă agresiunea mizeriei și foamei. Europa devine teatrul unor operațiuni și mașinații politice arbitrare. În orașele Europei se interzic intrările și manifestațiile publice, se interzic grevele, uzinele și fabricile sunt supravegheate de armată, se cenzurează din ce în ce mai violent cuvântul scris și vorbit, se răspunde cu arme când oamenii cer, în disperarea sirenelor de dimineață, opt ore de lucru, repaus duminical, concediu plătit etc. Deși se declară că războiul s-a sfârșit starea de asediu continuă. România înregistrează acum sute de mii de proletați. Unii dintre ei nu au încă de lucru. Detașamentele de avangardă sînt cele ale muncitorilor din transporturi, din industria extractivă și de minerit, din industria siderurgică și ușoară. În octombrie 1920, are loc greva generală. Sute de mii de muncitori rămîn acasă, refuză să vină la lucru. Cuptoarele se răcesc. Seifurile se clatină. O grevă la domiciliu. Era momentul oportun pentru acțiuni ofensive, revoluționare. Manifestele lipite peste noapte de-a lungul caselor sau trecute din mină în mină, exclamă:

„A sosit vremea ca poporul român să se libereze de oligarhie și monarhism. Trăiască republica!” „Pentru salvarea țării nu mai este decît un mijloc: înlăturarea trădătorilor, răsturnarea întregii alcătuirii a oligarhiei și instaurarea unui regim republican!” „Tronurile se rostogole-

lesc, privilegiile se duc și contagiunea revoluționară se întinde, amenințînd existența regimului capitalist de pretutindeni”. „România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mine!”.

Partidul socialist dă publicității o „declarație de principii” în care se arată că această formațiune politică luptă „pentru cucerirea prin orice mijloace a puterii politice, din miinile burgheziei române, și întronarea dictaturii proletare, în vederea realizării idealului comunist”.

Ziua 8. Luna mai, Anul 1921. Congresul a început dimineața. În sălile redacției ziarului „Socialismul”, deoarece clubul partidului socialist era închis și sigilat încă din timpul grevei generale. Mulți dintre delegații la Congres sînt arestați preventiv de către autorități.

Sistemul de reprezentare în Congres: un delegat la 25 de membri, doi delegați la 100 de membri.

delegați și pe invitați, sub invinuirea de „complot împotriva siguranței Statului”. Cei arestați sînt transportați de urgență, în dube, la închisorile Jilava și Văcărești. Așa începe epopeea Partidului Comunist Român care va trece mai tirziu în ilegalitate, cu membrii săi arestați, aruncați în închisori, torturați și uciși. Cu membrii săi totdeauna neînfrinți.

Urmează procesul politic al comunistilor — în total 271 — cunoscut sub numele de „procesul din „Dealul Spirii”.

Într-unul din documentele pregătite pentru Congres, și care urma să fie pus în discuție ulterior, se prevedea: „Toată atențiunea muncitorimii trebuie îndreptată spre marca luptă decisivă ce se va da cu capitalul, cînd va veni ora socoteliilor”.

Sîntem încă departe de criza din 1929—1933, care a debutat cu crach-ul de pe Wall Street, sîntem departe de ziua cînd

Partidului Comunist Român în organizarea și conducerea maselor populare la înlăturarea revoluției de eliberare socială și națională. Practic, tot ce s-a înlăturat în România începînd de la această dată s-a înlăturat prin gîndirea și acțiunea comunistilor, de la venirea la conducerea țării, în ziua de 6 martie 1945, a primului guvern revoluționar democrat, trecîndu-se la abolirea monarhiei în ziua de 30 decembrie 1947, la naționalizarea principalelor mijloace de producție, și la scurt timp după aceea la cooperativizarea agriculturii, pînă în zilele noastre. Un eveniment de o excepțională importanță politică l-a reprezentat Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român care a inaugurat perioada cea mai fertilă în realizări istorice din întreaga cronică a țării. Această perioadă a intrat în conștiința oamenilor drept „Epoca Nicolae Ceaușescu”. Dovadă a faptului că tot ceea ce s-a înlăturat în țara noastră de la Congresul al IX-lea și pînă astăzi poartă amprenta personalității secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Conducînd cu clarviziune și înțelepciune poporul, cu energie nestăvilă și cu eroism, în acești ani partidul s-a afirmat cu strălucire drept „centru vital al întregii națiuni”. În toți acești ani de profunde schimbări, de mari victorii ale socialismului, partidul nostru și-a sporit rîndurile, a devenit mai puternic, ajungînd să cuprîndă peste trei milioane de membri, perfecționîndu-și legăturile cu masele largi populare, aflîndu-se permanent în avansostul luptei cu inerția, cu vechile mentalități, pentru un om nou, multilateral pregătît de muncă și viață, un om care prin tot ceea ce face încearcă să apropie de noi viitorul luminos al comunismului, pentru o societate inserată pe culmile progresului și civilizației. Aniversarea din acest an găsește Partidul Comunist Român în fruntea luptei pentru edificarea socialismului și construirea în perspectivă a comunismului, pentru asigurarea unei dezvoltări armonioase și permanente a forțelor de producție, a relațiilor sociale, pentru o industrie puternică, în stare să se afirme pe plan internațional ca un factor competitiv, pentru o agricultură modernă în pas cu ultimele cuceriri ale științei. În acești ani România și-a afirmat mai mult ca oricînd opțiunea fermă pentru principiile suveranității și independenței naționale, a egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne ale altor state, a integrității teritoriale și inviolabilității frontierelor de stat, a conlucrării în deplină armonie cu toate statele de pe glob.

În acest fel Partidul Comunist Român este ceea ce s-a vrut prin cei dintîi membri ai săi de la primul Congres, „conducătorul cel mai viguros al clasei muncitoare” și „singura cheazăie că triumful cauzei noastre este asigurat”.

ADRIAN DOHOTARU ■

Cinci zile dintr-un secol

Delegații la Congres reprezintă 45 086 membri de partid. Se adoptă cîteva moțiuni: „Pentru pace, contra războiului”, „Pentru amnistie”, „Pentru cei închiși”, „Contra cenzurii și stării de asediu”, „Pentru cei loviți de grevă”, „Pentru proletariatul rus”. Gheorghe Cristescu, secretarul de atunci al partidului socialist, prezintă raportul de activitate al Comitetului executiv, din care reținem: „muncitorimea s-a convins că moderația în lupta contra burgheziei e inutilă” și că „tot formele vechi de luptă revoluționară sînt cele bune”.

Delegații aflați în detenție trimit scrisori: „Salutăm dar primul Congres al mișcării muncitoare de la noi de după război, încrezătorii că din dezbaterile ce vor avea loc va răsări, puternic și încrezător în victorie, Partidul Comunist Român, conducătorul cel mai viguros al clasei muncitorilor, ...va fi singura cheazăie că triumful cauzei noastre este asigurat”.

Și astfel, încep cele cinci zile din cronica poporului român, cinci zile care vor schimba decisiv cursul evenimentelor și vor aduce în prim-plan lupta revoluționară a proletariatului. Momentul culminant al acestui Congres — hotărîrea unanimă a delegaților, de a transforma Partidul socialist în partid comunist, — se va proiecta peste aproape un sfert de secol în actul istoric de eliberare, din august 1944.

La noi, luna mai are întotdeauna rezonanță în august. Ca marile recolte.

Cinci, pentru că în a cincea zi spre seară, în timpul dezbaterilor asupra problemei agrare, năvălesc în incinta Congresului forțele de ordine, care arestează pe

Hindenburg îl proclama în Reichstag, cancelar, pe Adolf Hitler; sîntem încă departe de agresiunea fascistă care a aruncat mapamondul în coșmarul bombardamentelor, plutoanelor de execuție și camerelor de gazare. Dar de-a lungul acestor evenimente, acestor tragice încercări, ca și în anii luminoși de prefaceri socialiste și comuniste, în cei 63 de ani de existență, Partidul Comunist Român a reat întotdeauna echilibrul națiunii noastre și încrederea în viitor. Comuniștii au știut, de la primele manifestări, unde trebuie să ajungă, ce anume au de înlăturat în viitorul apropiat și îndepărtat. De aceea, împlinind șaiszeci și trei de ani, Partidul Comunist Român continuă să rămînă un partid al timpului ce va veni. Astfel, cele cinci zile de Congres devin zile etalon pentru istoria poporului nostru.

„Din acest moment, — afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului — clasa muncitoare, sub conducerea Partidului Comunist, a fost prezentă și și-a spus cuvîntul în toate evenimentele mai importante ale țării, s-a situat în fruntea luptei pentru progres social”. Începînd din acele zile istorice ale primului Congres, Partidul Comunist din România a devenit forța care a condus și organizat masele populare în lupta împotriva reacțiunii și fascismului pînă la evenimentele de acum patruzeci de ani, din august 1944, care, prin urmările lor de ordin strategic și politic au avut un rol de mare însemnătate în evoluția celui de al doilea război mondial, aducînd mai aproape victoria împotriva hitlerismului. Actul de la 23 August 1944 a dovedit pe deplin forța covârșitoare a

Peate că e un joc al timpului, un joc al hazardului, dar pentru noi, românii, este un simbol, are o semnificație profundă, izvodită din însăși istoria și curgerea evenimentelor, faptul că sârbătorim în aceeași zi de miez de primăvară — 9 Mai — două Victorii. Avem destule temeuri să le legăm între ele, chiar dacă prima s-a făptuit la distanța de peste un veac. 9 Mai 1877 este ziua victoriei independenței noastre de stat. Prag de împliniri și lupte pentru un ideal, deschideri pentru înlăturarea unității și suveranității naționale. 9 Mai 1945 este ziua victoriei popoarelor împotriva fascismului mondial, în care se află — cum o dovedesc incontestabil documentele — și partea de jertfă, de sacrificiu, de ideal, de speranță, de solidaritate, de încredere, de rațiune, de luciditate a poporului român. Un prag de lumină a umanismului împotriva teroarei și umilinței, deschideri către istoria la zi, a dreptului popoarelor la libertate, independență și suveranitate.

Legăturile nu stau numai în faptul că amîndouă s-au cucerit pe cîmpuri aprige de luptă, și chiar cu inteligența, spiritul și patriotismul unor mari minți politice și diplomatice, legăturile sînt cu mult mai adînci, via dinlăuntrul istoriei naționale și poartă numele firii generoase și pașnice a acestui popor. Am trecut prin Timp și prin Lume foarte adesea cu spada în mină, aproape perpetuu cu spada în mină, dar nicodată cu intenții de a cuceri și subjugă alte popoare, de a stăpîni alte spații geografice decît cele pe care ni le-au lăsat strămoșii, altele decît hotarele între care s-a format etnia românească și poporul român. Întotdeauna însă, pentru a ne apăra acest bun vital — țara, țimba, neamul, neatîrnarea, demnitătea. 9 Mai 1877 a fost incununaarea acestor scolare și ostentivare bătălii, care nu ne-au dat răgaz să înălțăm monumente, dar care ne-au redat mereu forța și idealurile, încrederea în puterile noastre și în unitatea noastră, ne-au hrănit victoriile și biruințele. 9 Mai 1877 vine pe drumul dinspre Rovine, dinspre Podul Înalt, Călugăreni, Selimbăr, Alba Iulia, Islaz, Iași, Focșani, București... Vine dinspre Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Mi-

hai Viteazul, Matei Basarab, Cantemir ori Brîncoveanu, dinspre toți principii și voievozii români care nu și-au aplecat capul și nu și-au închinat țara și poporul nici uneia dintre imperii sau puteri străine care le-au rivnit, cu prețul a numeroase și capitale jertfe prea bine cunoscute. Vine dinspre Horia, Tudor, Avram Iancu, Bălcescu, Kogălniceanu și Cuza... conducători și strălucii patrioți, diplomați și politicieni care au purtat prin veacuri și au desăvîrșit modelul unității naționale, au acționat și au întreținut vie în conștiința neamului nevoia unității în drept, într-un singur stat suveran și independent, ceea ce în faptul și obiceiul

lui, dau prețul unor eroice fapte de arme ce au adus Victoria pentru Independența României.

La distanță de atîtea decenii deși armata română trecuse și prin măcelul dintre 1916—1919, cînd își dovedise, de asemenea, înalta sa capacitate de luptă și de sacrificiu, cu momentele memorabile numite Oituz, Mărăști, Mărășești, în numele și pentru unirea tuturor românilor într-un singur stat suveran —, este din nou implicată în teatrul unei înclăștări mondiale. Mai întii, fără să fie întrebătat pentru cine, pentru destinele și scopul cui luptă, fără să se ceară consimțămîntul poporului, al

pe un teritoriu de peste 1 000 kilometri, susținînd numeroase bătălii, contribuind la eliberarea a 3 831 de localități din Ungaria și Cehoslovacia, jertfînd aproape 170 000 de vieți, bărbați care n-au mai ajuns înapoi acasă, în glia lor, la viața și rosturile lor pașnice din țară. 9 Mai 1945, ziua Victoriei asupra fascismului, a aflat armata română, cu flamura ei tricolore la porțile capitalei Cehoslovaciei și în preajma Vienei. O victorie pe care dușmanul încă în retragere, n-o lua în seamă. La vederea prăbușirii iluziilor de stăpînire a lumii, trăgea încă din gros cu arma. Ostașii români au fost în numeroase localități ținta acestor atacuri furibunde, salvînd cu viața lor viața locuitorilor civili, monumentele, casele, țihna și ordinea a numeroase așezări de pe teritoriul țărilor prietene — Ungaria și Cehoslovacia. Nu putem uita — și, sperăm, ca o dată cu noi toate popoarele — că România a contribuit, ca a patra țară, cu forțe militare, economice și politice, la zdrobirea fascismului german și hortyst care amenința ființa națională a altor popoare, care a dus la moarte milioane de oameni, care a devastat inestimabile opere, tezaure, construcții, orașe, creații ale vieții pașnice, punînd sub semnul întrebării umanitatea însăși, că armata română a contribuit, alături de armata sovietică și armatele celorlalte puteri aliate, la întronarea Victoriei finale. La închiderea unui capitol greu și trist din istoria lumii și la deschiderea unei epoci în care să triumfe progresul, rațiunea, respectul popoarelor de către popoare, să se introneze libertatea, demnitătea, dreptul fiecăruia în a fi stăpîn pe destinele sale.

Este, de aceea, ziua de 9 Mai 1945 și o incontestabilă Victorie a noastră, a românilor, puternic asimilată istoriei noastre. Jertfele și sacrificiile date pentru ea, vin din ființa și vocația noastră de popor doritor să trăiască în libertate, suveran asupra sa, în bună vecinătate și înțelegere cu vecinii săi și cu toate popoarele lumii. De aceea ziua de 9 Mai reprezintă pentru noi ziua nobilă a Păcii.

CICI IORDACHE-ADDAM ■

Victorie și independență

pămîntului trăia dintotdeauna. 9 Mai 1877 a trecut prin 1600 la Alba Iulia, prin 1859 la Iași, București și Focșani, a fost închiderea către deschiderea de la 1 Decembrie 1918. 9 Mai 1877 a fost premisa desăvîrșirii unității statului național unitar român modern creat la 1918. S-a înscris astfel în și pentru eternitatea istoriei patriei de singele miilor și zecilor de mii de ostași români căzuți la Grivița, Plevna, Rahova, Smîrdan și Vidin, cucerind și apărînd eroic, cu o capacitate militară nebănuită, redutele independenței țării. La masa tratativelor marilor puteri, la Convenția de la 16 aprilie 1877, se spuse și se stipulase că nu e nevoie de „nici o cooperare a armatei române dincolo de Dunăre”, se respingea de către puterea țaristă pînă și sugestia unei asemenea situații. În fața Plevnei se modifică însă total optica și planurile statului major imperial și, la 31 Iulie, în fața unei primejdii imenente și a pierderii războiului cu puterea otomană, se stăruie ca armata română să treacă Dunărea. După căderea Plevnei, ostașii români, care își apăreau neamul și idea-

celor din care era alcătuită. Epocă în care a fost pusă în fața celui mai umilitor act, la dramatică, nedreaptă și arbitrară cîuntire a hotarelor țării, de la 1940. Poporul român și cei mai buni fii ai săi, comuniștii, au respins dintru început fascismul, dictatura militară, războiul, declanșînd marile bătălii, opoziții și rezistențe împotriva acestor stihii ce devastau omenirea. În această epocă în care atîtea popoare europene își pierduseră libertatea și integritatea hotarelor, poporul român a fost singurul care a realizat marea și revoluționara cotitură de la 23 August 1944. A fost ceasul cînd România s-a înscris cu demnitate în rîndul puterilor ce apărau dreptatea, libertatea, democrația, umanitatea, progresul omenirii. Nouă luni de zile a dat „totul pentru front, totul pentru victorie”, cum au sunat chemările și acțiunile forțelor progresiste ale țării în frunte cu Partidul puterilor ce apărau dreptatea, libertatea războiului mondial cu cel puțin un an, scutînd Europa de suferințele și dezastrele acestuia. A dat o forță militară de 540 000 de ostași care au luptat

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii

VIATA ROMÂNIEI

● „Apreciind deci rezultatele pozitive pe care le-am avut în cele patru luni din acest an, trebuie să tragem concluziile necesare pentru a acționa cu toată hotărârea în vederea lichidării rămănelor în urmă, pentru îndeplinirea încă în primul semestru al acestui an — deci până la sfârșitul lui iunie — a planului, în toate sectoarele și la toți indicatorii”.

● „Este necesar să punem capăt cu desăvârșire stărilor negative din unele ministere și din conducerile acestora, din activitatea unor consilii de conducere, a unor consilii ale oamenilor muncii, care în loc să se preocupe în mod temeinic și cu întreaga răspundere de îndeplinirea neabătută a prevederilor planului, au mers pe linia de a prezenta denaturat realitățile — ca să nu spun altfel —, de a înlocui realizarea producției fizice cu realizarea producției valorice, însă nu pe baza realizării unei producții fizice echivalente, ci a înregistrării de mai multe ori a aceluiași produs, prin repartizarea în diferite întreprinderi a unor subansamble, a unor părți dintr-un produs. De fapt, acestea n-au realizat producția fizică”.

● „Noi avem nevoie de o realizare reală a producției fizice, a producției materiale, care să asigure, pe această cale, condițiile necesare îndeplinirii programului de dezvoltare a patriei, inclusiv a necesităților de întărire a apărării naționale și a programului de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului nostru”.

● „Trebuie să înțelegem clar că nu putem, sub nici un motiv, admite o creștere suplimentară a importului față de prevederile planului! Dimpotrivă, așa cum am stabilit și la Plenara Comitetului Central, trebuie să acționăm în continuare pentru a reduce importurile, față de ceea ce este prevăzut în plan”.

● „Trebuie să acționăm deci cu toată hotărârea

pentru ca aplicând noul principiu de retribuție, acordul global, noul mecanism economic în toate sectoarele de activitate, să crească spiritul de organizare, spiritul de muncă, de disciplină, specific clasei muncitoare, care știe că, numai asigurând buna funcționare a utilajelor, a întregii activități poate asigura atât veniturile proprii cât și creșterea generală a avuției naționale, dezvoltarea patriei noastre”.

● „O atenție deosebită este necesar să acordăm investițiilor, punerii în producție a noilor capacități și realizării, în toate unitățile aflate în funcțiune, a parametrilor de producție și a celorlalți indicatori din proiect. Am mai discutat aceste probleme; am stabilit măsuri pentru fiecare ramură astfel încât, în acest an, să realizăm în întregime programul de investiții, inclusiv punerile în funcțiune”.

● „Sunt multe probleme pe care trebuie să le soluționăm mai bine decât până acum, în toate sectoarele de activitate. Aceasta impune îmbunătățirea continuă a activității consiliilor oamenilor muncii și a adunărilor generale. În calitate de proprietari, producători și beneficiari, oamenii muncii poartă răspunderea și trebuie să acționeze cu toată hotărârea pentru buna desfășurare a întregii activități, pentru realizarea planului la toți indicatorii”.

● „Am menționat nu o dată — și trebuie să fim conștienți cu toții de acest lucru — că nu putem, în nici o împrejurare, să consumăm mai mult decât producem. Dar nu numai atât. Nu putem consuma nici chiar atât cât producem fără a pune în pericol viitorul națiunii noastre, construcția socialistă. Din nivelul general al producției, noi trebuie să asigurăm permanent un anumit procent pentru acumulare, pentru dezvoltare. Numai așa asigurăm viitorul patriei, viitorul independent al poporului nostru”.

● „În conformitate cu legile țării, nimeni nu poate da instrucțiuni obligatorii de aplicare a lor, nici un ministru, nici un ministru. Legile țării nu pot fi interpretate decât de Consiliul de Stat. Dacă cineva n-a înțeles ceva trebuie să se adreseze Consiliului de Stat. Nici un ministru, nici un consiliu de conducere nu poate să dea instrucțiuni și să arate cum trebuie să se aplice o lege — ci numai Consiliul de Stat! Ei sînt chemați să realizeze, să aplice legea așa cum este ea!”

● „Trebuie să ne concentrăm atenția nu spre a găsi justificări pentru o nerealizare sau alta, ci să ne consumăm energia pentru soluționarea efectivă a problemelor, pentru a răspunde încrederii clasei muncitoare și poporului, pentru a asigura mersul ferm al patriei noastre pe calea socialismului, a ridicării bunăstării și fericirii întregii națiuni!”

● „Se poate afirma cu toată încrederea că dispunem de tot ce este necesar — și de organizații de partid puternice, de consilii de conducere, de cadre tehnice, și, mai cu seamă, de puternice colective de oameni ai muncii, de o clasă muncitoare puternică, în stare să soluționeze orice probleme, care a demonstrat că știe să infrângă orice greutăți și să asigure mersul ferm al patriei noastre pe calea socialismului și comunismului!”

● „Noi am realizat o asemenea democrație încât putem să discutăm deschis și să stabilim împreună măsuri cum să asigurăm dezvoltarea patriei noastre. În aceasta constă caracterul democratic, forța organismelor democrației noastre revoluționare, muncitorești, capacitatea creatoare a clasei muncitoare, a poporului nostru!”

(Din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii)

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu și-a desfășurat lucrările, la București, în zilele de 4 și 5 mai, Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Pe ordinea de zi s-au aflat probleme legate de activitatea de îndeplinire a planului pe acest an, precum și o serie de măsuri privind noul mecanism economic, autoconducerea și autogestiunea muncitorească, noul sistem de retribuție și, în mod deosebit, realizarea în toate domeniile a acordului global. În timpul lucrărilor în plen, tovarășul Nicolae Ceaușescu a intervenit, în repetate rânduri, în cadrul dezbaterilor, punînd în fața conducerii unor ministere, a unor importante sectoare ale economiei naționale sarcini de importanță deosebită, indicînd că și modalități concrete de acțiune pentru ridicarea întregii activități la un nivel superior de calitate și eficiență, pentru îndeplinirea tuturor prevederilor planului pe acest an și ale actualului cincinal. Asupra problemelor înscrise pe ordinea de zi au luat cuvîntul, în plen și pe secțiuni, 316 participanți la plenară, care au reliefat atât rezultatele importante obținute în dezvoltarea economico-socială a țării cât și unele lipsuri neajunsuri care continuă să mai existe în unele sectoare de activitate. Dezbaterile au prilejuit, astfel, o analiză aprofundată, de înaltă exigență, a modului în care organele de conducere colectivă din ministere, centrale și întreprinderi acționează pentru îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1984, pentru realizarea programelor prioritare privind lărgirea bazei energetice și de materii prime, pentru extinderea și ge-

neralizarea acordului global în toate ramurile economice, pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului. În acest cadru, participanții la discuții au prezentat acțiunile politice și tehnico-organizatorice întreprinse în vederea îndeplinirii integrale a prevederilor planului din acest an hotărîtor pentru îndeplinirea actualului cincinal. Plenara a adoptat, în unanimitate, o hotărîre-chemare care

zeze și să asigure păstrarea caracterului revoluționar al întregii activități de făurire a socialismului în România, secretarul general al partidului a apreciat că spiritul critic și, într-o anumită măsură, autocritic dovedit de către participanții la discuțiile din cadrul plenei a dat posibilitatea de a se trage concluziile corecte și răspunzătoare pentru activitatea ce trebuie desfășurată în următoarele luni, în vederea lichidării neajunsurilor semnalate

Democrația revoluționară

dă expresie voinței tuturor celor ce lucrează în industrie, construcții, transporturi, în domeniul circulației mărfurilor și al finanțelor de a ridica întreaga activitate la un nivel superior de calitate și eficiență, de a realiza exemplar obiectivele dezvoltării economico-sociale a țării.

Primit cu deosebit entuziasm, cu cele mai alese sentimente de dragoste și stimă, a luat cuvîntul, în încheierea lucrărilor plenei, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Reamintind că lucrările plenei și întreaga activitate a Consiliului Național al Oamenilor Muncii trebuie să răspundă pe deplin încrederii clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, să se desfășoare într-un spirit de înaltă responsabilitate față de interesele generale ale poporului, de exigență și combativitate revoluționară, astfel încît înaltul forum al democrației muncitorești-revoluționare să dinamice

și pentru ridicarea muncii din toate sectoarele la nivelul exigențelor planului de dezvoltare economico-socială a țării. Relevînd, totodată, încercările unor cadre de conducere de a justifica unele lipsuri și chiar de a prezenta denaturat realitățile, secretarul general al partidului a cerut să se pună capăt unor astfel de mentalități iar cei vinovați de astfel de abateri să fie trași la răspundere de către organele de conducere colectivă. În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit asupra unor probleme prioritare ale economiei naționale arătînd că o dată cu măsurile pentru a realiza producția în domeniul energetic și al materiilor prime, al recuperării și refolosirii materialelor se pune problema de a respecta în întregime normele de consum și de acțiune permanente pentru identificarea unor căi noi de reducere a acestora. Relevînd sarcinile de importanță deosebită ce revin în această

perioadă celor ce lucrează în diferite ramuri industriale, în realizarea investițiilor, în munca de cercetare și proiectare, în domeniul exportului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea unor măsuri pentru a pune mai multă ordine în organizarea producției și a muncii, pentru generalizarea acordului global. Luînd în discuție necesitatea de a se acționa pentru creșterea productivității și eficienței muncii, a calității și nivelului tehnic al produselor, secretarul general al partidului a arătat că sînt necesare, totodată, noi măsuri în direcția perfecționării planificării, a simplificării activității economice. În continuare tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit la unele aspecte ale situației internaționale.

Puternic mobilizați de aprecierile și îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, participanții la acest mare forum al democrației noastre muncitorești revoluționare au dat glas hotărîrii milioanei de oameni ai muncii de a transpune neabătut în viață indicațiile și orientările secretarului general al partidului, de a acționa cu dăruire și abnegație pentru progresul neîntrerupt al economiei naționale, pentru propășirea continuă a patriei socialiste, pentru ridicarea permanentă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. S-a dat astfel glas angajamentului patriotic de a cinși cu noi și înălțătoare fapte de muncă, cu tot mai rodnice împliniri ale celor două evenimente de seamă ale acestui an, a 40-a aniversare a eliberării patriei și Congresul al XIII-lea al partidului.

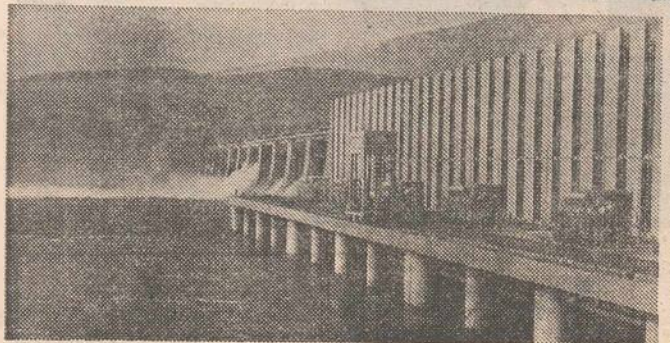
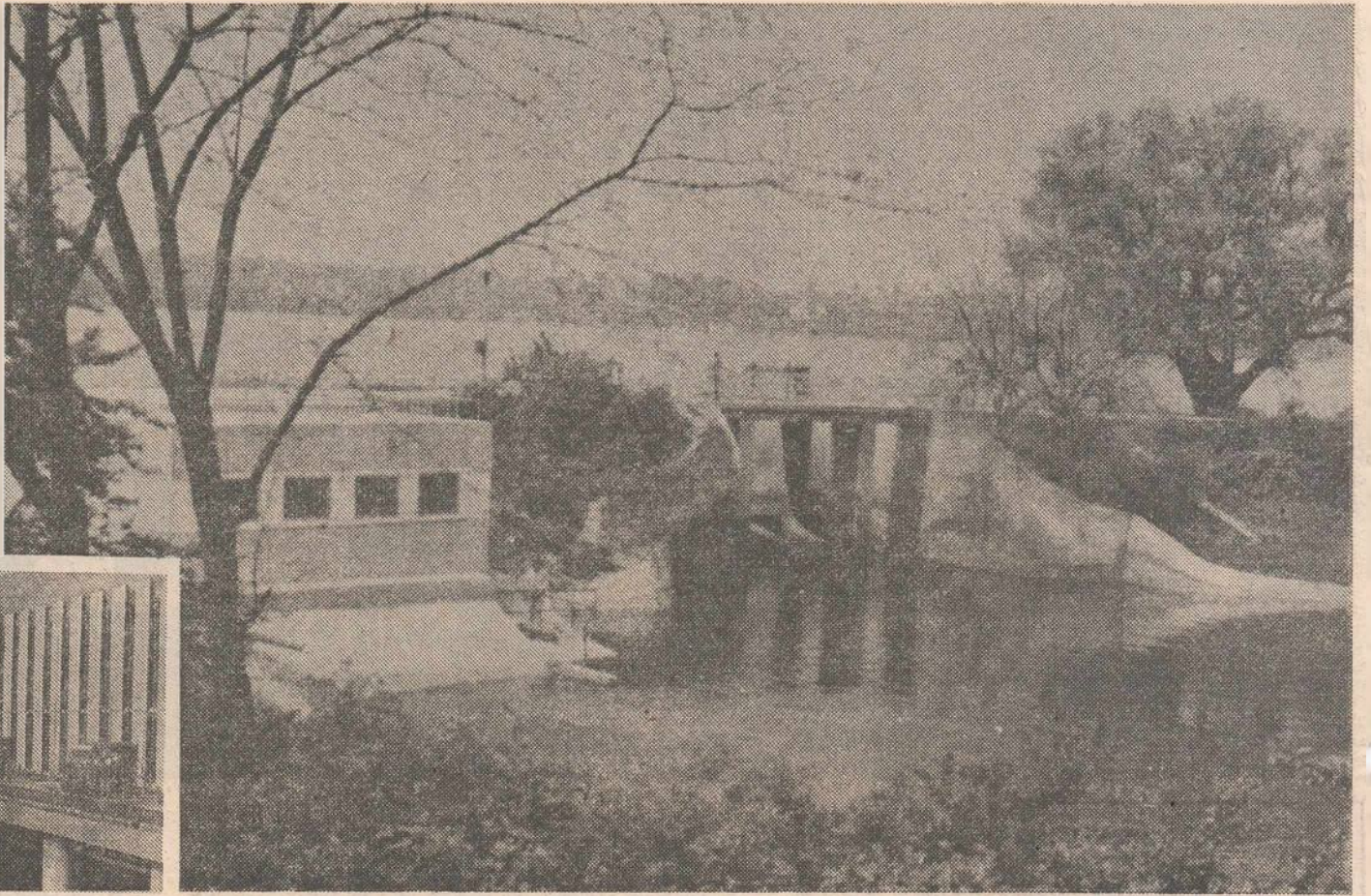
C. DUMITRU ■

DEPINDE DE NOI

Energie pentru toți, dacă vom ști să

● În perspectivă: 3-5 miliarde kWh anual ● Deocamdată, avize tot atât de numeroase cât pentru construcția Porților de Fier ●

Între giganții energetici cum sînt Porțile de Fier și o microhidrocentrală cum e cea pe care îndrăgostiții ce se plimbă în preajma ei, în Parcul Herăstrău, nici n-o bagă în seamă, nu există nici o opoziție. Dimpotrivă. Scopul e unic: asigurarea energiei de care avem atita nevoie, iar coexistența lor în geografia noastră economică semnifică pregnanța unei consecvențe orientări: valorificarea și gospodărirea superioară a tuturor resurselor.

E ușor să faci o microhidrocentrală, mult mai greu o mie

Prefixul **micro** pare a sugera un lucru mic și neînsemnat — firește, cu excepție notabilă a microbistului, fiindcă, într-un fel sau altul, microbiști sîntem toți. Microhidrocentrala nu înseamnă însă doar o centrală electrică de proporții reduse, ci o importanță problemă mondială și, bineînțeles, națională.

— De ce, tovarășe inginer Eugen Cuculescu? Ca experimentat specialist al Institutului de Studii și Proiectări Hidroenergetice, I.S.P.H. (ați fost șeful de proiect al amenajării Olt), precum și în calitate de coordonator al problemelor de proiectare pe țară a microhidrocentralelor, aveți o privire de ansamblu, le simțiți pulsul. Cum bate?

— Ca să fim cinstiți, deocamdată bate cam încet.

Difficultățile sînt inerente și lesne explicabile, întrucît problema însăși, deși cunoscută de zeci de ani, a căpătat o arzătoare actualitate, noi și neașteptate dimensiuni abia din 1975: unui glob însetat de energie și confruntat cu petrol scump microhidrocentralele oferă perspective îmbietoare.

● Construcția marilor amenajări hidroenergetice, furnizoare de energie electrică ieftină, se întinde pe perioade lungi, uneori 10 sau chiar 15 ani, și este foarte costisitoare (baraje, tuneluri subterane etc.). Or, de electricitate este nevoie imediat, lipsa ei, ca și a apei, amenințînd să paralizze viața unei societăți. Au intrat deci în atenție microhidrocentralele cu care, ca să spunem așa, nimeni nu stătea de vorbă pe vremea cînd petrolul costa un dolar barilul.

● De construcție mai lesnicioasă, ele răspund mai bine cerințelor țării în curs de dezvoltare, lipsite de o industrie puternică și de capitaluri.

Or, surpriză! Prin 1980, cînd s-a alcătuit inventarul microhidrocentralelor pe glob, s-a constatat că, raportate la numărul locuitorilor, cele mai numeroase și mai bine puse la punct se aflau în una din cele mai dezvoltate țări, Republica Federală Germania. În Bavaria, în deosebi, mai fiecare comună „își luase rîul în primire”, amenajîndu-l și silîndu-l să furnizeze comunei, sistemului energetic național, energie. Așadar, microhidrocentralele nu reprezintă neapărat un expedient, o soluție impusă de dificultăți trecătoare, ci o probă de bună gospodărire energetică și de bună gospodărire pur și simplu.

Tot în 1980 s-a descoperit că Republica Populară Chineză ocupă primul loc din lume, cu 100 000 microhidrocentrale!

Lăsînd la o parte particularitățile zonale, trebuie conchis că atît în statele puternic industrializate cît și în cele în curs de dezvoltare au revenit în atenție microhidrocentralele, concepute însă în

perspectiva anului 2000, deci apte să ofere energie electrică pe deplin competitivă cu aceea furnizată de toți ceilalți producători de energie hidro și termo. Ne referim deci doar la microhidrocentrale... măricele cam de 1 MW, complet automatizate, așa cum se proiectează și la noi.

Programul românesc, inițiat și promovat cu atita energie și consecvență de secretarul general al partidului, pornește de la necesitățile și realitățile noastre, purtînd amprenta unei gândiri originale.

Inginerul Cuculescu:

— Să facem un calcul. Presupunem că am importat o tonă de petrol — și se știe prea bine cît de scump costă ea, cite eforturi implică din partea economiei naționale, deci din partea noastră a tuturor, importul milioanelei de tone de petrol indispensabile bunului mers al industriei românești. Presupunem, de asemenea, că energia obținută din această tonă, deci 3 000—4 000 kWh, o încorporăm în utilaje, materiale de construcție etc., destinate tot producției de energie. Dacă le înglobăm într-o microhidrocentrală, care dă cam 3 000 kWh anual, înseamnă că în anul următor construcției începem să culegem roadele. Așadar, o tonă de petrol importată (sau produsă în țară) se reactivează după scurgerea unui an: maximum doi. La o hidrocentrală, tabloul se schimbă radical, lucrarea durînd, în medie — să spunem — zece ani. Este ca și cum ai împrumuta bani de la o bancă și timp de zece ani ai trebui să plătești o dobîndă de 10 la sută. Astfel, se poate afirma că marile centrale hidroelectrice „blochează” fondurile investite.

Desigur, nimeni nu a propus abandonarea hidrocentralelor (foloasele pe care le aduc sînt atît de evidente și esențiale încît nu mai pierdem timp enumerîndu-le), ci se impune imbinarea organică, armonioasă a celor două tipuri de centrale. Din documentele publicate reiese că mia de microhidrocentrale prevăzute pînă în anul 2000 vor furniza 3—5 miliarde kWh anual, cam 7—8 la sută din totalul energiei electrice produse. Or, acești 7—8 la sută echivalează cu două milioane de tone petrol importate. Înmulțirea cu 200 dolari tona dă totalul de 400 milioane dolari anual. Orice comentariu e de prisos.

— Calculul este foarte aproximativ — subliniază inginerul Cuculescu — însă evidențiază un ordin de mărime just, dimensiunea reală a problemei.

— Pare stranie aproximația foarte largă: o producție anuală, prezumată, prin microhidrocentrale, de 3—5 miliarde kWh, așadar o „ezitare” în aprecieri de la simplu la dublu aproape.

— Ea nu e întimplătoare și nu ține de dificultățile de prognoză (anul 2000 pare depărtat, totuși, din punct de vedere energetic cel puțin, este „după colț”), ci relevă promisiunile crescînde ale microhidrocentralelor. În adevăr, se apreciază azi că o parte din energia care inițial urma să revină centralelor hidroelectrice obișnuite ar putea fi asigurată mai economic de microhidrocentrale, deci greutatea lor specifică ar crește corespunzător.

De ce însă, cum afirmam la început, „pulsul” bate cam încet?

● Îndelungată discuție telefonică la care asistăm involuntar într-un birou al I.S.P.H. cu invizibilul interlocutor de la

celălalt capăt al firului, la șantierul microhidrocentralei Călimănești, ne proiectează în miezul practicii.

Conform documentelor de partid și concepției președintelui țării, construcția microhidrocentralelor implică în primul rînd eforturi pe plan local, mobilizarea forțelor de proiectare, aport de materiale de construcții etc., inițiative locale pînă la nivel de comună. Bipeînțele, de la centru se configurează o concepție unitară în proiectare (în prezent asigurată de I.S.P.H.), în timp ce turbinele și alte citeva echipamente se produc de întreprinderi specializate, în primul rînd I.C.M.R. Reșița. În rest, repetăm, au cuvîntul cadrele de concepție și execuție, mina de lucru, industria, resursele locale! Iată și motivul perfect justificat pentru care construcția microhidrocentralelor a fost decentralizată și transferată întreprinderilor de rețele electrice județene. Este și cadrul în care se inscria șantierul de la Călimănești, gîndit inițial ca „pilot” pentru întreaga țară, menit să demonstreze — dacă mai era nevoie — că o microhidrocentrală nu este o centrală atomice și că, din punctul de vedere al concepției și execuției, nu depășește posibilitățile locale, județene.

După diverse reorganizări șantierul-pilot și-a pierdut însă acest caracter: proiectul a fost incredințat la... I.R.E. Suceava, deci în celălalt capăt al țării, iar mai mulți specialiști au fost mutați. De fapt, aceasta explică și S.O.S.-ul telefonic mai sus-mentonat: „Trimiteți geolog, lucrările stau!” Or, evident, geologii de la I.S.P.H., relativ puțini la număr, au și alte sarcini. Lipsesc geologii în Vîlcea? De bună seamă nu, totul este o chestiune de organizare și mai cu seamă de concepție. Iată de ce socotim important nu rezultatul concret al apelului telefonic (I.S.P.H. va „împrumuta” un specialist Călimăneștiului), ci răspunsul la întrebarea: sînt sau nu microhidrocentralele o treabă locală? Astfel, problemele deschise apar mult mai numeroase decît cea sugerată de șantierul de la Călimănești. Iată citeva:

● **Avizele reclamate de construcția unei microhidrocentrale de doar 1 MW sînt practic tot atît de numeroase ca acelea necesare construcției Porților de Fier II!** Oare problemele legate de microhidrocentrale, prin definiție cu specific pur local, nu s-ar putea rezolva operativ sub controlul comitetului de partid și al consiliului popular județean, prin consultarea direcției agricole județene, a oficiului silvic etc.? Astfel nu s-ar mai parcurge de fiecare dată drumuri lungi și inutile pînă la ministerele bucureștene, care, la rîndul lor, le rezolvă... adresîndu-se tot forurilor locale, județene! Este posibil ca în unele cazuri, care se vor stabili, să fie totuși nevoie de avizul unor organizații centrale, dar acestea trebuie reduse la minimum. Altfel, ritmul cerut de documentele de partid pentru construcția de microhidrocentrale risca să fie stînjinit.

● O problemă cu totul nouă o pune livrarea energiei electrice produse de microhidrocentralele consumatorului local. Să luăm un exemplu care poate fi înmulțit cu 1 000 (cifra prevăzută pentru anul 2000). Se construiește o microhidrocentrală pe teritoriul unei comune, cu forțe și materiale locale. Dacă sporul de electri-

cite astfel obținut ar fi decontat consumatorului localnic la un preț calculat pe baza costului efectiv al microhidrocentralei respective, organele respective, începînd cu primarul, ar fi direct și nemijlocit interesate, obligate să aleagă variantele cele mai economice. Deoarece însă problema generalizării microhidrocentralelor în țara noastră este nouă, lipsesc reglementări diferențiate în acest sens, microhidrocentralelor aplicîndu-li-se aceleași norme ca hidrocentralelor gigant; după terminarea lucrărilor ele se racordează sistemului energetic național (lucru normal și în cazul microhidrocentralelor), iar cetățeanul plătește electricitatea la tariful unic și în condițiile identice stabilite pe scară națională. Ceea ce este perfect firesc la Lotru, bunăoară, parc mai puțin firesc într-un sat pierdut de munte. Desigur, problema nu cere rezolvări simpliste, noi nu facem decît să o ridicăm și să o supunem atenției forurilor în drept.

— Cointeresarea directă a comunelor, pe calea mai sus-sugerată sau pe alte căi — opinează Eugen Cuculescu și alți interlocutori — ar promova și amplifica inițiativele, găsirea soluțiilor tehnice și economice celor mai eficiente. Aceasta nu se poate realiza decît pe plan local, nu de la un birou de ministere la sute de kilometri depărtare. Este ușor să faci o microhidrocentrală, mult mai greu o mie, dar e posibil și necesar.

Deși numărul lor actual se situează sub posibilități și necesități (anul acesta ar fi trebuit să funcționeze vreo sută, de circa 1 MW) rezultatele de pînă acum vădesc rodnicia și perspectivele deschise — în măsura în care se vor găsi formulele și modalitățile cele mai adecvate pentru a dinamiza inițiativa locală și a scutura inerției și prejudecății, între altele preferința exagerată care mai dăinuie la mulți pentru marile lucrări hidroenergetice în dauna celor mici. Pînă în prezent s-au dat în funcțiune 30 microhidrocentrale mai importante, printre care amintim pe cele de pe malul lacului Vidraru (la Călugărița), Călinești — Maramureș, Belci — Bacău, Bucecea — Botoșani, pe Mureș la Fîncu și Meșterita.

Verigi minuscule ale unui vast program menit să astimpe seeta de energie a unei societăți în expansiune.

LIONEL NIȚESCU ■

Cluj-Napoca: avantajul morilor de altădată

Întimplarea face să stăm de vorbă la Cluj-Napoca cu inginerul șef al Întreprinderii de rețele electrice a județului, Nicolae Deac, autorul unor studii extrem de pretioase asupra potențialului energetic al riurilor și piriurilor din zonă. Studii cu o vechime de citeva zeci de ani. Pe inginerul șef Nicolae Deac l-a preocupat de mult, de prin anii cincizeci, microhidrocentralele, astfel încît în momentul reevaluării situației din punctul de vedere al construcțiilor de acest tip, era avizat și gata de lucru.

o punem la treabă: Microhidrocentralele

DEPINDE DE NOI

• Un proiectant: I.R.E. Suceava • Instalații de vîrstă secolului, modernizate și repuse în drepturi •

Avînd în vedere faptul că în zona Clujului tradițiile construcțiilor de hidrocentrale sînt vechi, datînd de prin anii 1903-1904 cînd s-a pus în funcțiune prima hidrocentrală de pe Someșul Rece, specialiștii din județ dețin o experiență vastă și îmbogățită mai ales prin obiectivele hidroenergetice de mare amploare realizate în ultimii ani atît pe Someșul Cald cit și pe Someșul Rece. S-a pornit astfel de la lansarea unui nou studiu care a cuprins inventarierea pentru județul Cluj și pentru județul Bistrița-Năsăud a tuturor posibilităților de amplasare și de construcție a unor microhidrocentrale cu caracter local, menite să alimenteze atît sistemul național cit și localitățile invicinate situate adeseori în zone de munte greu accesibile. În aceste condiții au fost cercetate mai ales apele cu debit de peste 50 litri pe secundă și cu o pantă de 1 la 1000. Ceea ce înseamnă că au fost studiate cu atenție cîteva mii de kilometri de ape, cu toate posibilitățile tehnice și economice de realizare a microhidrocentralelor denumite direct și prescurtat de către specialiști „emhașeuri”. Înțeleaptă și demnă de subliniat și chiar de urmat a fost inițiativa de a cerceta situația vechilor mori și joagăre, defazdate în urmă cu mai mulți ani sau acționate acum electric, precum și situația vechilor baraje cu destinație mai mult sau mai puțin hidroenergetică. În felul acesta s-au inclus în studiu posibilități extrem de economice de reamenajare a vechilor obiective deja construite și cu un grad de utilizare rentabil în vederea economicității redării lor sau a introducerii lor în circuitul hidroenergetic. Una din amenajările realizate în ultimii ani în județ este aceea a vechii centrale hidroenergetice de la Mănăstirea, Dej, și a vechiului baraj executat la începutul secolului și abandonat ulterior cînd s-a trecut la alimentarea orașului Dej cu energie din sistemul energetic național. A fost din extinsă clădirea veche, utilizîndu-se același baraj, devenit istoric, a fost dotat complexul cu șase turbine EOS 1100 fabricate la Reșița, astfel încît fiecare turbină produce în jur de 120 kilowați. În ansamblu, microhidrocentrala de la Mănăstirea poate alimenta la ora aceasta aproximativ 5000 de apartamente. În același regim de investiții mici s-a repus în funcțiune o veche stație de pompe de apă de la Florești, de lângă Cluj, instalație datînd tot de la începutul secolului, folosită pentru pomparea apei din Someș pe dealul din apropiere și abandonată cu mulți ani în urmă. Aici s-a recondiționat turbina Francis care are vîrstă secolului, s-a reamenajat stația de pompare folosîndu-se canalul de aducțiune construit pe vremuri și s-a instalat un motor de 90 kilowați care acum produce energie electrică atît pentru sistemul național cit și pentru nevoile celor din jur. La Vișag, unde se construiește la un moment dat un baraj al Inspectoratului silvic pentru regularizarea cursului unui riu de munte, s-a adăugat un jgheab de lemn pînă la o turbină produsă chiar de Întreprinderea de rețele electrice din Cluj-Napoca, turbină proiectată chiar de inginerul șef Nicolae Deac.

Problema cea mai costisitoare și care se află deocamdată în impas este echiparea adecvată a acestor microhidrocentrale cu utilaje ieftine și de mici dimensiuni care să producă energie electrică la un preț de cost sub 30 de bani. Pentru că, ne asigură inginerul Călin Geodescu din colectivul care se preocupă de mai mulți ani de această problemă, posibilități de amenajare a unor astfel de microhidrocentrale există pe mai multe bazine. Conform studiilor elaborate de cei de la Întreprinderea de rețele electrice din Cluj-Napoca, bazele pe prospectarea și pe cercetarea a 81 de pîrîuri din bazinul Someșul Mare, a 29 de pîrîuri din bazinul Someșul Mic, a 27 de pîrîuri din bazinul Crișul Repede, a 15 pîrîuri din bazinul Arieșului, se dovedește faptul că zona județelor Cluj și Bistrița-Năsăud poate fi folosită fertil pentru amenajarea unor microhidrocentrale de diverse capacități care să sporească fondul nostru principal de energie. Totul depinde de felul în care se vor reglementa avizările operative ale acestui tip de construcții de omologarea unor tipuri de turbine și motoare ieftine și de mici dimensiuni, la îndemina beneficiarilor.

ADRIAN DOHOTARU ■

O fărîmă de curent cătore noi toți

Ideea microhidrocentralelor, în județul Prahova, începe să ne povestească inginerul Mircea Cosma, directorul întreprinderii Ploiești din cadrul Întreprinderii Antrepriză Generală de Construcții Industriale și Montaje Brașov, ne preocupă și ne frămîntă de foarte multă vreme. Ca specialist pot afirma că ideea cea mai importantă este aceea de a se amenaja complet un riu. Numai astfel microhidrocentralele devin rentabile. Și cînd spun asta mă refer chiar de la zona de izvor a rîului și pînă la ieșirea lui în zona de

cîmpie. Și ca să revenim la județul nostru, putem spune că în Prahova, pînă acum, atențiile au fost orientate către trei riuri. Este vorba de Teleajen, Doftana și Prahova. Se înțelege că este vorba și despre afluenții lor. Dacă ar fi să începem cu Teleajenul, putem spune că a început construcția la cea de la Vălenii de Munte. S-a terminat aducțiunea. Tot pe Teleajen s-au emis studii și s-a terminat documentația pentru amplasarea a încă opt microhidrocentrale. Este vorba de cele de la Teleajenel, Crasna, Drajna etc. Pe Prahova s-a început construcția la două. Este vorba de cele două microhidrocentrale de la Podul Turcului și de cea de la Azuga. În total, pe Prahova și pe afluenții săi vor exista nouă microhidrocentrale cu o mare putere instalată care vor fi racordate la sistemul național. Cîl de-al treilea riu are în componență trei afluenți. Este vorba de Negrești, Doftana și Prislop. Aflăm că în această zonă, datorită și condițiilor naturale existente, lucrările se găsesc într-un stadiu destul de avansat, atît din punct de vedere al construcțiilor cit și din punctul de vedere al exploatații. Cîteva microhidrocentrale au și fost racordate la sistemul național. Și ca să nu rămînem la generalități, să ascultăm de la inginerii Mircea Cosma și Marcel Stoian care este în acest moment situația exactă a zonei de pe Valea Doftanei. În primul rînd pe Negreș căderea de apă este spectaculoasă. Ea măsoară 106 metri. La microhidrocentrala Negreș I, în momentul de față se execută aducțiunea. Sînt montate tuburile de mari dimensiuni PREMIO 1000. Aducțiunea măsoară în total trei kilometri și, pînă acum, s-au executat mai mult de două treimi. Așa sînd lucrurile, constructorii și montorii de aici s-au angajat ca în cîntec celor două mari evenimente ale anului acesta, a patruzecua aniversare de la Revoluția de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă și cel de-al XIII-lea Congres al partidului, această lucrare să fie încheiată. Mai mult decît atît, în cel mai scurt timp, în această zonă se va face și cea de-a doua captare. Se va numi Negreș II care va avea o cădere de 94 de metri. Mergînd mai departe, pe rîul Doftana, pînă în prezent nu s-a atacat, cum spun constructorii, nici o lucrare. În schimb, s-au făcut toate studiile ca la anul să înceapă construirea a patru microhidrocentrale. Pe Prislop, trei se află în faza de proiectare. Toate aceste ape, adunate în „buzunarele” barajelor, de pe cele trei riuri, regularizate și „potolite” din toate punctele de vedere, își vor spune ultimul cuvînt în microhidrocentralele de la Teșila I, II și III. Prima, Teșila I, aflată lîngă podul de la Trestieni, este cea mai avansată. Aducțiunea este formată din două fire de tuburi de 1500. Puterea va depăși 1,6 MW.

Aceasta înseamnă, spun în încheierea discuției inginerii Mircea Cosma și Marcel Stoian, științific vorbind, valorificarea întregului potențial energetic al Văii Doftanei în amonte de lacul barajului de la Paltinu. Dacă ar fi să intrăm și-n calcule, suma energiei acestor microhidrocentrale din Valea Doftanei este mult mai mare decît cea dată de marele baraj de la Paltinu. 14 MW față de numai 10 MW. Și fiindcă tot sîntem la acest capitol, să mai spunem și de marile avantaje pe care le prezintă aceste captări de apă în afară de energia electrică pe care o dau. În primul rînd, este vorba despre regularizarea rîurilor. Tărani de prin părțile locului, an de an, cărau pămînt cu care acopereau prundurile. An de an, fiindcă de cele mai multe ori pămîntul era luat de ape. Pe acest pămînt ei își cultivă legume. Este o muncă titanică pentru obținerea celor trebuincioase. Prin această dirijare a apelor nu mai există pericolul transportului de pămînt. Altfel spus, toată această zonă o să formeze un bazin legumicol. Un alt aspect îl constituie faptul că s-a dat de lucru oamenilor de aici. Din acest personal se vor recruta și cei care vor întregi microhidrocentralele. Și ar mai trebui spus ceva în altă ordine de idei: necesarul energetic pentru întreaga Vale a Doftanei (care, să nu uităm, este la fel de întinsă ca întreaga Vale a Prahovei) va fi satisfăcut de la o singură microhidrocentrală. Restul va fi racordat la sistemul energetic național. Prețul energiei electrice: sub 15 bani kW. Pentru urgentarea lucrărilor constructorii au amenajat în zonă o stație de betoane care asigură zilnic un necesar de peste 200 de metri cubi. Un sprijin important l-au primit și din partea I.F.E.T.-ului din zonă (director inginer Ion Zberea). Mașinile care transportă busteni din munte pînă la Cimpina nu se întorc goale înapoi. Ele se întorc cu tuburi de beton. Cu alte cuvinte, pe o distanță mai mare de 30 kilometri mașinile merg, cum se spune, plin pe plin. Dar constructorii au și greutăți. În primul rînd este vorba de proiectare. Dacă ei și-au organizat munca într-un ritm corespunzător, nu același lucru se poate spune și despre cei care trebuie să dea proiectele și de-vizele. La acest capitol, susțin cei doi interlocutori, încă se mai bate pasul pe loc. Proiectanții sînt rupți de teren și de realitate, de o cunoaștere a ritmului de lucru al constructorilor. O altă problemă o constituie aceea că se întîrzie livrarea utilajelor necesare. Furnizorii de

echipament electric în loc să livreze turbinele cu o destinație exactă, le tot plimbă prin țară. La toate acestea se mai adaugă și o rugămîntă a constructorului: cei de la Întreprinderea „Progresul” din Capitală, I.M.C.-Bistrița și Doaga să îmbunătățească calitățile tuburilor PREMIO și respectiv pe cele de 1500...

Barajul de pe Valea Floreșului a fost construit cu foarte mulți ani în urmă în scopul de a feri comuna de apele repezi coborîte din virful muntelui. Ani de zile palma de beton a avut doar scopul de apărare a comunei de furia apelor. Asta pînă nu demult cînd, cei de aici, datorită diferenței de nivel (peste 10 metri), s-au gîndit că apa strînsă în micul bazin de acumulare poate produce și curent electric. Așa sînd lucrurile, gospodarii de aici s-au pus pe treabă. În cel mai scurt timp, ne spune primarul Emil Cojocărescu, s-a montat agregatul și s-a construit conducta de aducțiune care asigură un debit de peste 1,5 metri pe secundă. Pe 19 aprilie s-a dat în folosință. Zece zile a fost așa-numita perioadă de probă și de rodaj. Lucrurile s-au prezentat bine și, în ziua în care ne aflăm la poalele muntelui de beton din comuna Valea Doftanei, constructorii și beneficiarii făceau ultimele retușuri înaintea racordării microhidrocentralei la sistemul național. Tehnic vorbind se schimbă uleiul în reductor, se deschidea clapeta de la turbină în poziția ei maximă și se verifica instalația de automatizare. Inginerul Iaroslav Moșug, directorul Întreprinderii de gospodărie comunală și locativă din Valea Prahovei-Cimpina, ne spune că agregatul are o putere instalată de 110 kW. Toate investițiile vor fi amortizate în cel mult șase-sapte ani și, din teren și din toate cauzele, tot ceea ce este aici — fără mari intervenții din partea omului — va rezista chiar sute de ani.

SORIN POSTOLACHE ■

I.R.E. Suceava — o experiență de care trebuie ținut seamă

Potențialul hidroenergetic al județului Suceava este în jur de 100 MW, cifră care reprezintă aproximativ 75 la sută din actualul consum de energie al județului. La aceste rezultate s-a ajuns în urma elaborării unui studiu de inventariere de către specialiștii Întreprinderii de rețele electrice (IRE), studiu menit să evidențieze micropotențialul hidroenergetic al zonei la care ne referim și, implicit, să probeze utilitatea construirii unui număr important de microhidrocentrale în această parte a țării. Au fost „descoperite” cu acest prilej 155 de amplasamente pentru astfel de hidrocentrale „de buzunar” și punem cuvîntul descoperite în ghilimele, pentru că, de fapt, o bună parte din aceste amplasamente au fost redescoperite, aici funcționînd cu mai bine de o jumătate de secol în urmă instalații acționate de apă, un gen de MHC, care erau foarte fiabile, robuste și lesne de întreținut.

Ținînd cont de cele relevate de studiul amintit, s-a întocmit, la nivelul județului, un program de asemenea construcții, întreprinderea de rețele electrice, întreprindere fruntașă pe țară și distinsă cu „Ordinul Muncii” în anii trecuți, fiind numită coordonator general. În momentul de față, funcționează 18 microhidrocentrale cu o putere de peste 1100 kW și o producție anuală de energie de 6000 MWh. 7 din cele 18 MHC-uri sînt construite de întreprinderea de rețele, restul aparținînd consiliului popular județean, precum și altor întreprinderi.

Proiectantul

Inginerul Romulus Sfichi, coordonator proiectare MHC și surse neconvenționale la IRE: „Rețeaua hidrografică a județului nostru este relativ densă, fapt care permite valorificarea potențialului său prin construirea unor microhidrocentrale. Există, de altfel, o bună tradiție în această privință, deoarece au existat numeroase instalații acționate de apă, cum mai sînt azi cele de la Bilca sau Moara Tîbeni, prima funcționînd încontinuu de peste șasezeci de ani și fiind extinsă de noi prin montarea unui generator. Vreau să subliniez că și într-un an secetos, cum a fost 1983, piraiele de munte au avut apă și microhidrocentralele au funcționat ireproșabil. Proiectarea unei microhidrocentrale este totuși o treabă dificilă, dar dacă te interesează, problema, și astăzi energia este o cauză a tuturor, deci nu vîd pe cine n-ar interesa găsirea unor noi resurse, ea devine, cu eforturi, perfect realizabilă. Această proiectare necesită colaborarea a numeroși specialiști, ca mecanici, electricieni, constructori,

geologi, topografi etc. Noi ne-am constituit aici într-o formație de cinci colective de proiectare: 2 colective de amenajări, acestea elaborînd schemele de amenajare, 1 colectiv de constructori, 1 colectiv de electromecanici și 1 colectiv de topografie-geologie. Proiectăm pentru întregul județ, dar și pentru cei interesați, deocamdată pentru cei de la Vilcea, Neamț și, surprinzător, poate, pentru Brașov”.

Surprinzător deoarece e greu de închipuit că Brașovul, oraș cu o deosebită tradiție industrială, este lipsit de specialiști ca aceia enumerați mai sus. Dar, pînă una alta, sucevenii, oameni serioși și puși pe treabă, proiectează și pentru ei și pentru alții, convinși că microhidrocentralele sînt o treabă bună și utilă, chiar dacă despre amortizarea lor, problema asupra căreia vom reveni, se mai discută uneori în contradictoriu.

Constructorul

Petru Leonte, tehnician energetic la IRE: „De doi ani mă ocup de construcția microhidrocentralelor. Am construit 4 amenajări cu 6 turbine, turbine fabricate la Reghin și Reșița. Noi am adoptat o soluție complexă, aceea a barajelor antierozionale cu acumulari, care pot fi folosite complex, adică pentru piscicultură, irigații etc. Cea mai importantă problemă este cea a echipamentelor, în special a turbinelor tip FO fabricate la Reșița. Mai sînt necazuri în privința lagărelor care, după un număr de ore de funcționare, se topesc în partea lor superioară. De pildă, turbina de la Putna este din august, anul trecut, întoarsă la Reșița”.

Întelegem de la interlocutorii noștri că de-abia acum, de vreo doi ani, se acționează potrivit unor programe clare întemeiate pe ideea că microhidrocentralele nu sînt o chestiune de conjunctură, ci un bun permanent, o valorificare inteligentă și lesnicioasă a unui potențial care altfel se pierde. Altfel spus, după o perioadă în care aceste instalații au avut un destin asemănător cailor (cineva se întreba și întreba cine mai știe cite turbine s-au dat la fier vechi în Bucovina?), iată-le astăzi repuse în drepturi. Dar, așa cum se vede, o problemă importantă o constituie

Echipamentul

Mal exact, calitatea lui. Cei de la I.R.E. Suceava au luat-o înaintea altor județe, dar și-au asumat firește și riscuri. Alții au așteptat să vadă ce va ieși, să nu piardă. Specialiștii de la Suceava au cistigat, dar au și pierdut. La microhidrocentrala de la Putna au stat nopți întregi ca să monteze turbina FO 125/640 de 240 kW, în vara anului trecut. Montajul a durat mai bine de o lună. Dar a urmat demontarea. Apoi iar montarea, Ș.a.m.d., de trei ori a fost montată și demontată turbina, deoarece prima asamblare a fost făcută aici.

Inginerul Romulus Sfichi: „N-am stat cu mina în sin în privința echipamentelor. În atelierele noastre am fabricat primele microturbine tip Banky, apoi am propus utilizarea pompelor de tip Brateș, fabricate la Întreprinderea „Aversa”. Acestea pot lucra ireversibil în regim de turbină. Noi am „văzut-o” primii în țară și este considerată o inovație. În loc să consume energie electrică și să pompeze apă, pompele tip Brateș lucrează invers, se introduce apa sub presiune (o cădere) și ea produce energie. Mai au și avantajul că acoperă întreaga gamă a microhidrocentralelor. Din păcate însă, „Aversa” n-are capacitatea fabricării lor și pentru o astfel de utilizare”.

Microhidrocentrala de la Ariniș

Este construită pe locul fostei mori Voroneț și se află în „custodia” Centrului de distribuție a energiei electrice Gura Humorului, al cărui șef, Liviu Macovei, un tehnician priceput și inimos, a amenajat în două încăperi ale sediului un splendid muzeu al „luminii” din Gura Humorului. O istorie întreagă, pornind de la opați și terminînd cu miniaturile MHC de azi.

Aici, la Ariniș, instalația simplă, ușor de gospodărit a constituit o adevărată școală. Toți au venit s-o vadă, să înțeleagă. Cheltuielile de întreținere sînt minime, iar amortizarea se face în aproximativ 10-15 ani. Și iată-ne reveniți la ceea ce promiseseam, amortizarea. Desigur, banii investiți se recuperează în numărul de ani amintit, dar utilizarea unei microhidrocentrale în condițiile amintite, cu beneficiile cunoscute, este cu mult mai importantă decît recuperarea banilor în doi sau zece ani. Această recuperare se produce zilnic prin intrarea în beneficiul tuturor a mii și mii de kilowați pe care altfel ar trebui să-i obținem exploataînd centrale care funcționează cu un combustibil mult mai scump și mai greu de procurat.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Energie mai multă, energie mai ieftină!

● O idee simplă și eficientă, care merită să fie aplicată ●

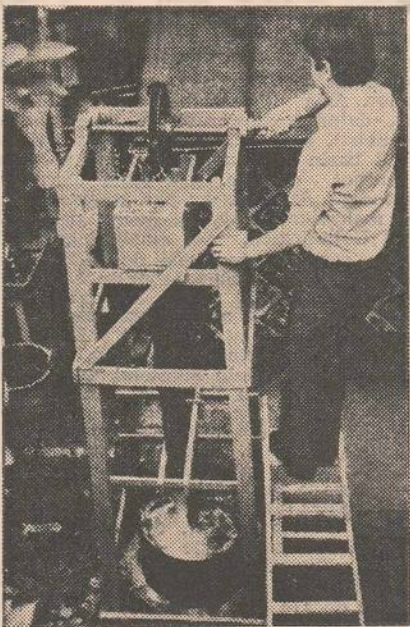
Petre Boiu a trecut de 80 de ani, dar arată mult mai puțin. Explică: „mă țin bine pentru că am trăit toată viața afară, adică pe cimp. Și-am făcut, și fac, lucruri pentru ușurarea muncii, care să aducă economii”.

După ce s-a prezentat așa, ne-a pus la dispoziție un dosar voluminos pe a cărui copertă scria, simplu, Pompe. Ne-am lămurit, ascultându-l pe inventator (care n-are însă decât câteva brevete de inovator) și răsfoind dosarul, că e vorba, în esență, despre o așa-zisă pompă cu dopuri, pe care Petre Boiu a tot îmbunătățit-o stabilindu-i mai multe variante. Despre ea s-a mai scris, ultima oară prin 1981. Dacă revenim astăzi asupra temei, procedăm astfel intrucit pompele Boiu ni s-au părut a fi o soluție simplă și eficientă, ușor de realizat și, implicit, de aplicat în zootehnie și legumicultură. De altfel, plecat pe urmele invenției în discuție, confratele Alexandru Mironov avea să afle (vezi „Știință și Tehnică” nr. 10/1980) că serviciul unei asemenea pompe asigură, la Pechea, în județul Galați, prin anii '70, adăparea a 3 000 de oi într-o singură oră!

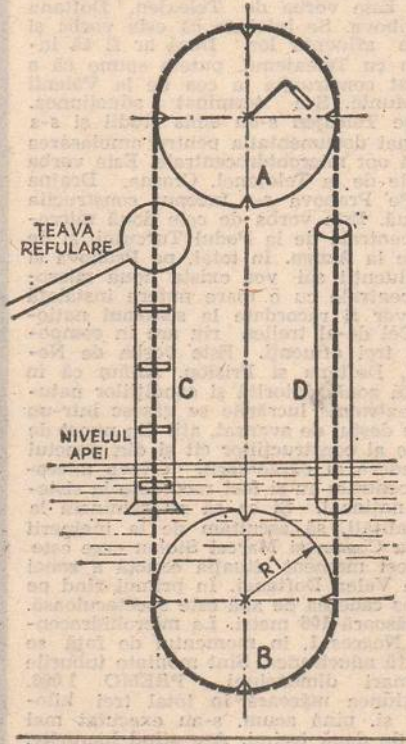
Principiul pompei, sugerat lui Petre Boiu de funcționarea unei puști de vânătoare cu dopuri de cilți, e cit se poate de simplu: două roți identice, una de tracțiune, prevăzută cu manivela, alta de ghidare, cufundată în apă (într-un lac, într-un piriu sau chiar într-un puț), între care este întins un lanț având montate, la 20—25 de centimetri unul de celălalt, niște dopuri de cauciuc, în formă de discuri, realizate (inițial) din camere de tractor uzate. Intregul sistem, construit rigid, pe un schelet metalic, mai presupune două țevi, și ele ușor de procurat, una dintre ele (C în imaginea alăturată) terminându-se la capătul superior cu un jgheab de preluare a apei ridicată. În virtutea manivelei, treabă până și la îndemna unui copil, se antrenează, logic, lanțul, iar dopurile împing coloana de apă printr-una din țevi către rezervorul ales (butoi, hîrdău etc.). Cit e de nouă ideea? Petre Boiu recunoaște că da, s-a mai încercat cite ceva în acest sens, în Austria și, înainte de război, chiar la Sibiu, din cite a auzit, dar utilizându-se dopuri sferice, care

Redeschidem un dosar

Pompele Boiu

se blocau pe conducte. Cit e de costisitoare? Cit să fie, se miră inventatorul, citeva sute de lei, poate o mie, materialele folosite fiind, de regulă, mărunțișuri aflate în curtea oricărui C.A.P., oricărui S.M.A. Cit e de eficientă? Poate scoate 20 de metri cubi de apă (două vagoane) într-o oră, efortul fizic implicat de învîrtirea manivelei fiind, limpede, la îndemina oricui. Ar mai trebui adăugate aici, ca avantaje, eliminarea oricărei alte surse de energie, pompele „clasice” funcționând, în marea majoritate a cazurilor, pe bază de electricitate. Într-o altă va-

riantă, numită plutitoare, menită să deservescă grădinile așezate în preajma unor ape curgătoare („și un piriu de două degete e suficient”!), pompa Boiu exclude pînă și utilizarea manivelei, acționarea lanțului rămînînd în sarcina a două miniturbine. O astfel de instalație, al cărei cost nu depășește (după calculele stricte) două mii de lei, nu consumă nimic și se unge o dată la 15—20 de luni! Un singur om poate controla 10-15 pompe de tip Boiu montate în monom, oricare dintre ele putînd rezolva nevoile curente de apă (pentru irigații, pentru zootehnie etc.)

ale unei, să zicem, gospodării individuale sau chiar ale unei cooperative agricole de producție, căci o grădină de o mie de metri pătrați s-ar putea iriga cu o singură pompă, cheltuiala fiind, evident, minimă.

Cum spuneam, Petre Boiu a montat citeva asemenea pompe la Pechea. Rezultatele obținute au fost încurajatoare, dar cu timpul, s-a renunțat la ele, din cauza unor neînțelegeri, a unor orgolii. Inventatorul, cu toate că trecuse de mult de vîrsta entuziasmelor, n-a dezarmat. S-a adresat O.S.I.M., de unde i s-a comunicat (adresa 717/1977) că pompa nu poate funcționa?! Dar ea, atît la Pechea, cit și în citeva curți din București, mergea de minune, scoțînd (după depozitiile celui în cauză) și 20 000 de litri de apă într-o singură oră! Azi, cînd a împlinit 80 de ani, Petre Boiu, la fel de neastîmpărat ca altădată, insistă: vrea să i se permită să demonstreze că pompa sa e, din toate punctele de vedere, o „binefacere”. Altciva nu dorește. Nici certificate, nici bani. Dar a bătut și bate la uși mai degrabă închise, deși (după cum veți putea constata parcurgînd reportajul de mai jos) pe ici, pe colo pompele sale se mai folosesc dar mai mult din auzite. Bătrînul însă consideră că din generalizarea lor nimeni n-ar pierde, ci toată lumea, țara adică, ar avea numai de cîștigat. S-a adresat, tocmai în acest scop, mai multor întreprinderi din țară, dar n-a primit nimic. De la Întreprinderea piscicolă Brăila, de pildă, n-a primit nici măcar actele, unele originale (proiecte, schițe etc.), pe care le-a trimis! Cele citeva scrisori sosite pe adresa sa, Bulevardul Ion Șulea 88, unele dintre ele cu adevărat emoționante („Invenția dumneavoastră este pusă cu toată satisfacția în satul meu... În numele beneficiarilor cunoscuți de mine vă mulțumesc”, profesor Ion Agrigoroaie, comuna Tibănești, județul Iași), l-au bucurat, firește, dar atît. Omul crede, și demonstrează, că generalizarea pompei pe care le-a gîndit și realizat ar aduce numai avantaje, aceasta fiind și ideea în care scriem aceste puține rînduri.

• OVIDIU IOANIȚOIA

Unul din cele mai mari C.U.A.S.C.-uri ale județului Arad este cel din Săvirșin. Este amplasat la extremitatea județului și pămînturile lui îmbrățișează Mureșul. Altfel spus, C.U.A.S.C.-ul Săvirșin cuprinde 10 C.A.P.-uri, din 6 comune, 40 de localități și 200 de kilometri de o parte și alta a Mureșului. Președintele C.U.A.S.C.-ului, Stelian Deac, este un om deosebit, neastîmpărat, mereu în căutare. Ne așteaptă în așa-numitul loc „la baltă”, pe malul Mureșului, unde se află instalată o pompă de tip Boiu. Mai are încă ceva de lucru la ea dar, pînă una alta, merge. Scoate apă din Mureș. Puteam iriga, zice Stelian Deac, și ne gîndim să ducem apa pînă la zootehnie. Fără nici un fel de consum de energie. După ce va fi gata, vom monta chiar și un dinam. Să producem curent. Mulți au fost împotrivi. Alții s-au mirat și s-au crucit, dar noi ne-am văzut mai departe de treabă și instalația e, în momentul de față, foarte folosită.

La prima vedere, pare o sondă coborîtă în apa Mureșului. De acolo, din virf, o conductă destul de mare în diametru

Tocmai cînd încheiam articolul de mai sus, colegul Postolache a intrat furtunos pe usă și a decretat: „am o chestie frumoasă, peste care am dat întimplător în județul Arad. La Vărădia, oamenii scot apă din Mureș fără să-i coste mare lucru! Economisesc energie și, evident, bani, instalația făcută de ei, foarte simplă, putîndu-se aplica și în zootehnie”.

Va fi vorba, vă veți lămurii îndată, despre aplicarea principiului gîndit de Petre Boiu. Prin jocul hazardului, fără să căutăm, am găsit chiar mai repede decît credeam o dovadă că pompele Boiu, ieftine și economice, merită să fie luate în seamă și folosite cu mai multă încredere. Așadar...

aruncă apa pe o porțiune de teren proaspăt arat. Pe o platformă plutitoare, ancorată de mal, citiva oameni meșteresc la

Un exemplu concret la Vărădia, pe Mureș

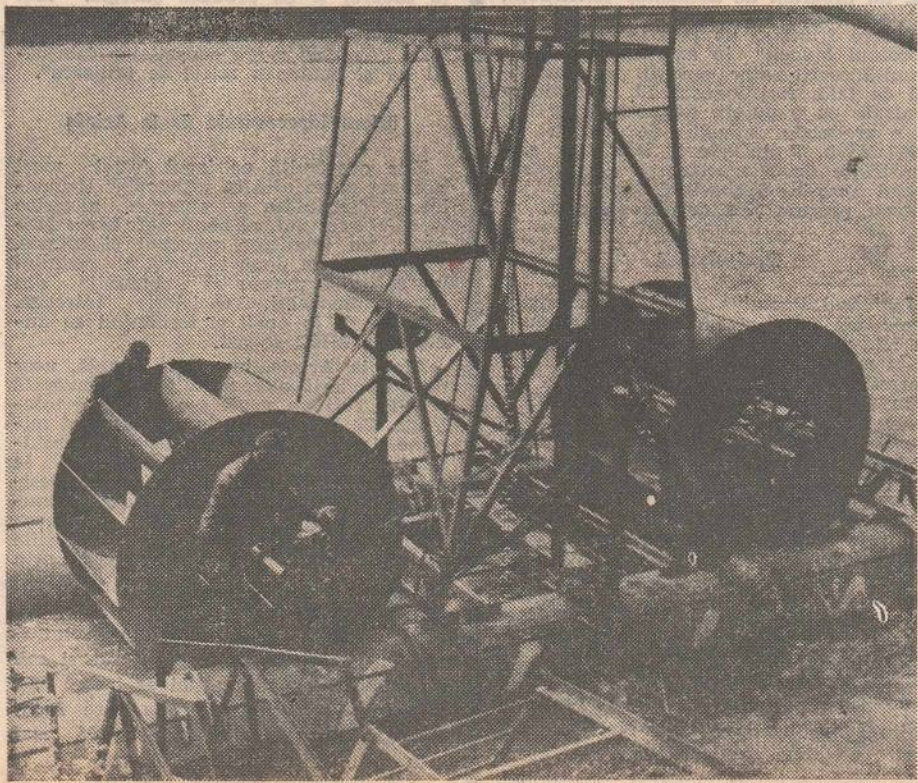
dantelăria metalică. Diferența de nivel de la apă pînă unde ne aflăm noi e de citiva metri. Nu ne putem înțelege decît cu greu fiindcă vîntul aruncă cuvintele noastre departe în apa Mureșului. Stelian Deac reia povestea:

Totul a pornit de la istorisirile unui uncheș de-al meu, Sofronie Deac. De la el am aflat că, pe vremuri, pe Mureș, în zona noastră a Vărădiei erau niște mori plutitoare. Din lemn. Erau făcute pe un pod plutitor. La un capăt se afla o roată cu 40 de palete care cobora în apa Mureșului. La celălalt capăt existau roțile dințate ale morii. Din cite am auzit erau vreo trei și, ani în șir, au strivit grăunțe. Ele au dispărut. Modernismul le-a făcut să intre în legende. De aici mi-a venit ideea. De ani de zile, de cite ori mă aflam pe malul Mureșului, mă gîndeam cum să fac să aduc apa din rîu pe terenuri, în ciuda diferenței de nivel, fără consum de energie. Stăteam și chibzuiam. Am făcut zeci de desene și calcule. M-am dus să mă consult, în stînga, în dreapta. Unii mi-au explicat frumos că așa ceva nu se poate! Alții au ris de mine și mi-au spus ba că Mureșul nu are viteză suficientă, ba că n-are cădere, ba că diferența de nivel este prea mare, ba că... ba că... Am fost și pe la citeva centre universitare. Nici nu am fost ascultat. Nici ei nu au priceput ce doresc eu, dar nici eu nu m-am dat bătut. Pompele le aveam, de tip Boiu, citisem undeva despre ele, dar mă întrebam cum să le montez. M-am gîndit să fac instalația din lemn și pe un pod plutitor. Dar asta însemna că podul stringea apa din precipitații. Pînă la urmă am găsit soluția: pe flotoare. Am făcut proiectul așa cum m-am priceput. Desigur că au apărut fel de fel de probleme. În primul rînd nu știam din ce fel de metal voi confecționa întreaga instalație și care vor fi dimensiunile plutitoarelor. L-am întîlnit însă pe

inginerul Paul Anghel de la Uzina de vagoane din Arad care m-a ajutat. Acolo, la Arad, am confecționat totul. Cînd am adus instalația la Vărădia, mulți și-au zis că Deac a innebunit. Vă dați seama că dacă instalația nu mergea așa cum trebuie ajungeam de risul satului? Așa că am ales locul unde „bate” cel mai bine Mureșul. Am coborît cu ajutorul a două macarale flotoarele și pe ele am început să montăm sistemul de pompe, care sînt de tip Boiu. Idee simplă, dar foarte eficientă. Aici am făcut și modificări în funcție de țevile noastre, cu dopuri din plastic. Ce să vă mai spun? Scoatem și 12 mii de litri de apă într-o oră... Dar mai avem treabă: nu au fost bine dimensionate roțile. Trebuie ceva mai mici. Și, apoi, am ignorat un lucru: paletele trebuie făcute drepte, ca la vechile mori, și nicidecum concave, cum le-am confecționat noi. Dar acest lucru în citeva zile este terminat. Altciva? Trebuie prelungită instalația pînă la grădina de legume și pînă la zootehnie.

Accastă experiență ar trebui generalizată — a fost, după cele ce-am văzut și auzit de la Stelian Deac, nu numai părerea noastră, ci și a inginerului Nicolae Mihalache, directorul general adjunct al Direcției agricole județene. Care a adăugat: dorim, acolo unde Mureșul permite, să montăm cit mai multe asemenea instalații: de la Vărădia și pînă la Felneac. Și pentru cei sceptici, pentru cei care încă mai zîmbesc la citirea acestor rînduri îi invităm la marginea hîrdăului din Vărădia să vadă cu ochii lor cum scoate apă pompa gîndită de Petre Boiu, în varianta îmbunătățită și instalată de Stelian Deac.

• SORIN POSTOLACHE

Flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Răspunzând numeroaselor solicitări primite din partea cititorilor, Editura „Cartea românească” a oferit de curind o nouă ediție a excepționalului roman *Cel mai iubit dintre pământeni* de Marin Preda. Iată în continuare opiniile citorva scriitori, critici literari care au răspuns invitației noastre de a sărbători ca pe un eveniment cultural această apariție editorială, carte de referință a literaturii noastre de azi.

FRUCTARI ÎNTR-O LIVADĂ

Intr-o dimineață de august, la Mogoșoaia — acel straniu palat de otravă — Marin Preda, Mircea Micu și eu am găsit cite un coș cu piersici la ușă. Preda a intrat în camera mea și mi-a zis :

— Micimane, spune repede trei cuvinte.
— Hoț, fițhar, bandit.

— Promițătoare lucruri, mi-a zis el. Ai dumitale erau hoți de cai ?

— Da.

— Dumneata ai să ajungi să jefuiești o bancă.

— Dă Doamne, am răspuns eu, dar să nu mă prindă.

Pe urmă cei trei, Preda, Micu și eu, am plecat la plimbare prin livadă, cu coșurile atârșate la braț. Preda sau Micu, mai degrabă cred că Preda, a zis :

— Dom'le, hai să fim trei fructari din halele Parisului.

Se juca de-a Moromeții. Mai degrabă zis aducea în lumină strania față a Moromeților : magia insingurării, ademenirea fricii, paguba lumii, insuportabila lojă a porumbeilor așteptind, cu aripile strinse, să fie înghițiți de arhiepiscopul vulturilor. Un copil mi-a spus de curind (nouă ani) că muzica simfonică se scrie ca să-i liniștești pe oameni, iar muzica ușoară, ca să-i distrezi. Misterul Marin Preda obișnuia să se mărturisească pe neașteptate și cu poame la braț. Micimane, eu sint mai periculos decit un copil, nu-mi pune întrebări grele, căci vei primi răspunsuri care să te-nghesuie. Înălțimea voastră, i-am răspuns, ocolind fața furtunii, eu l-am cunoscut pe Moromete. Fuși de-acilea, mi-a răspuns el.

— Și atunci am fost silit să-i povestesc întâlnirea mea cu Moromeții. Era în anul una mie nouă sute șazeci. Secretarul cu propaganda al regiunii București a chemat la sediu un grup de scriitori. Ne-a spus : dorim să vă trimitem în niște sate din regiunea București, să dați o mină de ajutor la culturalizarea lor. Vreți ? Am vrut. Și așa se face că într-o zi de februarie am ajuns în comuna Tătăraștii de Jos, din actualul județ Teleorman, și m-am aliniat umăr la umăr cu Aurică Tănase, fiul marelui actor Tănase, hocheist și director de I.A.S., cu o acrită de circ (venise în sat cu șarpele pe care-l purta pe umeri la circ), cu Aurel Tănăsescu, directorul școlii din comună și coleg de clasă cu mine la școala normală, cu Pirjol, cu Albușescu. Peste drum se afla satul Udupu, vatra nuvelei *Desfășurarea* și a volumului doi din *Moromeții*. Siliștea-Gumești era peste-un deal și peste-o vale. Mai alături ce găsea și satul Deparați. Umbra poetului îngina prin zăpezi : „Mie dați-mi valea verde / Unde-și pierde / Omul negrele-i gândiri / Ca să uit de infamia / Și sclavia / Auri-

telor zidiri...”. Eram între pereții de catedrală ai limbii române : Depărăteanu, Stancu, Preda. Ceea ce nu-i de colo pentru o literatură europeană.

În a treia zi a șederii mele la Tătăraști mi s-au întimplat trei lucruri minunate. Primul : o învățătoare de vîrstă mijlocie și cu nasul ascuțit a venit să-mi zică : Domnule Fănuș Neagu, Marin Preda n-are nici un pic de talent (lucru firesc pentru un geniu), am fost cu el coleg la școala primară și avea note rele. I-am sărutat mina și-am dat-o afară. Al doilea : vinătorul satului, — cred că-l chema Trichente —, mi-a adus un iepure proaspăt împușcat, rugindu-mă să-l măninc sănătos și să nu-l înscriu la colectivă. Pe iepure ? am întrebat eu. Nici pe mine, nici pe el. Dovadă că toți călăii își iubesc victimele și vice-versa. A treia minune s-a petrecut după-amiază. Ningeă știrb. Ningeă în colțul gurii, Ningeă amărît și fără tutun. Înconjurat de Aurică Tănase și Aurel Tănăsescu am luat drumul spre Tătăraștii de Sus. Învățătorii Albușescu și Pirjol (și ei îmi fuseseră colegi de clasă) ședeau în răsucirea satului, lingă o fostă prăvălie în care destinul bea timpul pierdut și ridea de noi, îmbrăcați în haine de dimie, rupeau spinarea vorbei cu vreo douăzeci de țărani. Era ca în vatra fierăriei lui Iocan. M-au întimplat zimbînd minzește. Eram fiu de țaran, eram normalist. Bună ziua, ce faceți ? Ne scormonim în urbe, mi-a răspuns învățătorul Albușescu. Pe la voi, pe la Brăila cresc peri ? În nări și în pădure, i-am răspuns eu. Domnule, mi-a răspuns tatăl lui Albușescu, am niște trandafiri de porc proaspeți. Domnule Albușescu, i-am zis eu, am venit aici pentru serile la căminul cultural. Domnule Neagu, mi-a răspuns domnul Albușescu bătrînul, toți dați intii pe la căminul cultural și pe urmă dați buzna la ușa noastră. Să mergem să mîncăm, pentru că se apropie milițianul și nu e o ipoteză frumoasă.

În livadă, cu coșurile de piersici atârșate de braț — prin apropiere cintau niște mierle țigănești —, cei trei am început să ridem pe seama aceluia februarie friguros. Marin Preda era încintat că-i descoperisem zona și respirația. Îl fulgera ideea să mergem împreună la Siliștea-Gumești și să ne pierdem pe uliți separate. N-am apucat s-o facem. În primul rînd din cauza lui Florin Pucă. Din ușa palatului, acel straniu palat de otravă, Pucă striga la noi :

— Beliiilor, veniți încoace, vreau să pun o pulpă de piersică în votcă.

Și Preda ridea necontentit.

Eram fructari în halele Parisului și fericiți în zilele unui august trecător.

FĂNUȘ NEAGU ■

Mihail Stan :

Am slujit și voi sluji în continuare teatrul și poezia

— Ce ne puteți spune, Mihail Stan, despre cîntecul lui Vasile Șeicaru, **ACTOR AMBULANT** ?

— Că se subintitulează **Cîntec pentru Mihail Stan**. Eram în holul hotelului Traian din Iași, venisem de la București, abia coborisem din mașina care ne luase de la aeroport, în acea săptămînă am făcut, cu trenul, cu avionul, cu mașinile, 4000 de kilometri în căp, și, acolo, în hol, l-am auzit pe A.P., adică **Adrian Păunescu**, așa-i zicem noi, ceneclăstii, mai pe scurt, întrebîndu-l pe Vasile : „Ești gata?” Aș mai avea ceva de făcut la refren, a răspuns Șeicaru. „Nu mai faci nimic, îi dai drumul așa cum e” i-a spus A.P. și s-a uitat la mine într-un mod mai aparte. Eu nu știam nimic. Peste citeva ore, la **Sala Sporturilor**, în fața a peste 13000 de spectatori, A.P. a ținut să le spună tinerilor că limba română și literatura română se pot învăța nu numai la școală, ci, mai ales, și în sălile teatrelor. A adus apoi un formidabil elogiu profesunii de actor. Mă simțeam, o spun cu toată sinceritatea, mindru de profesiunea mea și regretam că alți colegi de-ai mei nu vor auzi acele cuvinte care îmi mergeau la inimă. Un astfel de actor, unul dintre ei, a zis A.P., este și prietenul și colegul nostru de ceneclu, Mihail Stan pe care-l veți cunoaște mai bine din **cîntecul Actor ambulant**, cîntec pe care Vasile Șeicaru îl va cînta acum, în premieră, la Iași. Nu știu dacă chiar acestea au fost cuvintele lui A.P. pentru că eu, emoționat de ceea ce spusese despre teatrul și actorii, nu am auzit clar ultimele sale cuvinte. Deci Vasile Șeicaru urma să cînte ceva despre actorii, probabil, mi-am zis eu, acel cîntec intitulat **Actorul**. De ce nu eram eu chiar așa de atent? Pentru că, după Șeicaru, urma să

recit, deci, într-un anume fel, pe lingă emoția despre care am vorbit, mă mai și pregăteam să intru în scenă. Ei bine, Șeicaru nu cînta **Actorul**, ci cu toful și cu totul altceva. După primele două strofe mi-am dat seama că despre mine, despre viața mea ar fi vorba. Eram, ca să zic așa, la pămînt. Cred că nici nu mai respiram. Nu mi-a fost dat niciodată să fiu așa de emoționat. Cred că eram alb ca varul, sau roșu ca sfecla. Nu știu cum eram, dar, în orice caz, n-aș fi putut recita nici un vers. A.P. a înțeles și a hotărît o mică pauză. După pauză, eliberat oarecum de emoții, am recitat din **Evtușenko, Blaga, Emil Botta, Șt. Aug. Doi-naș și Romulus Vulpescu**. Am vrut să recit și din **Adrian Păunescu, Vinătoarea de fiare**, dar poetul s-a opus.

— Constat că răspunzi foarte pe larg la întrebările mele destul de scurte. Cum s-ar spune, vorbim, vorbim...

— După cum se știe, ceneclul a luat ființă în septembrie, 1973. Eu am debutat, împreună cu Gina Patrichi, în 10 noiembrie, același an, la sedința găzduită de Clubul Arhitecturii. Fină atunci, împreună cu Florian Pitiș și Dan Tufaru dădeam curs tuturor invitațiilor, venite mai ales din partea cluburilor studențești, de-a recita. Toți trei iubeam și iubim în continuare poezia. La acele cluburi studențești ne întâlneam adesea cu **Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Mircea Vintilă, Mircea Florian, Nicu Vladimir și Valeriu Sterian**, primii folkști din țara noastră, acestora adăugîndu-li-se, dinspre Ardeal, **Marela Safiuc**. Și dacă toți aceștia găsiseră în foarte tînărul Ceneclu Flacăra un loc, iar în

(Continuare în pag. 14)

VICTOR NIȚĂ ■

Iubirea de frumos

Anamneze

Dramaturgul celor două masive volume antologice **Greul pămîntului** despre care am mai scris în această revistă publică la Editura Eminescu volumul de poezie **Anamneze** epuizat grabnic din librării. Cartea este împărțită în două : **Orele mamei** și **Anamneze**; partea dintii cuprinde mai multe cîntece de leagăn care ar putea alcătui de sine o carte și pentru copii, toate foarte frumoase în acea limbă inmișmată ce-i amintește pe Argezei și Voiculescu dar și colinda și cîntecul popular din Țara Oltului și Argeșului de unde se trage Valeriu Anania : „Toate mamele mor / Dar a mea / Nu se poate să intre-n pămînt” (**Pietă**).

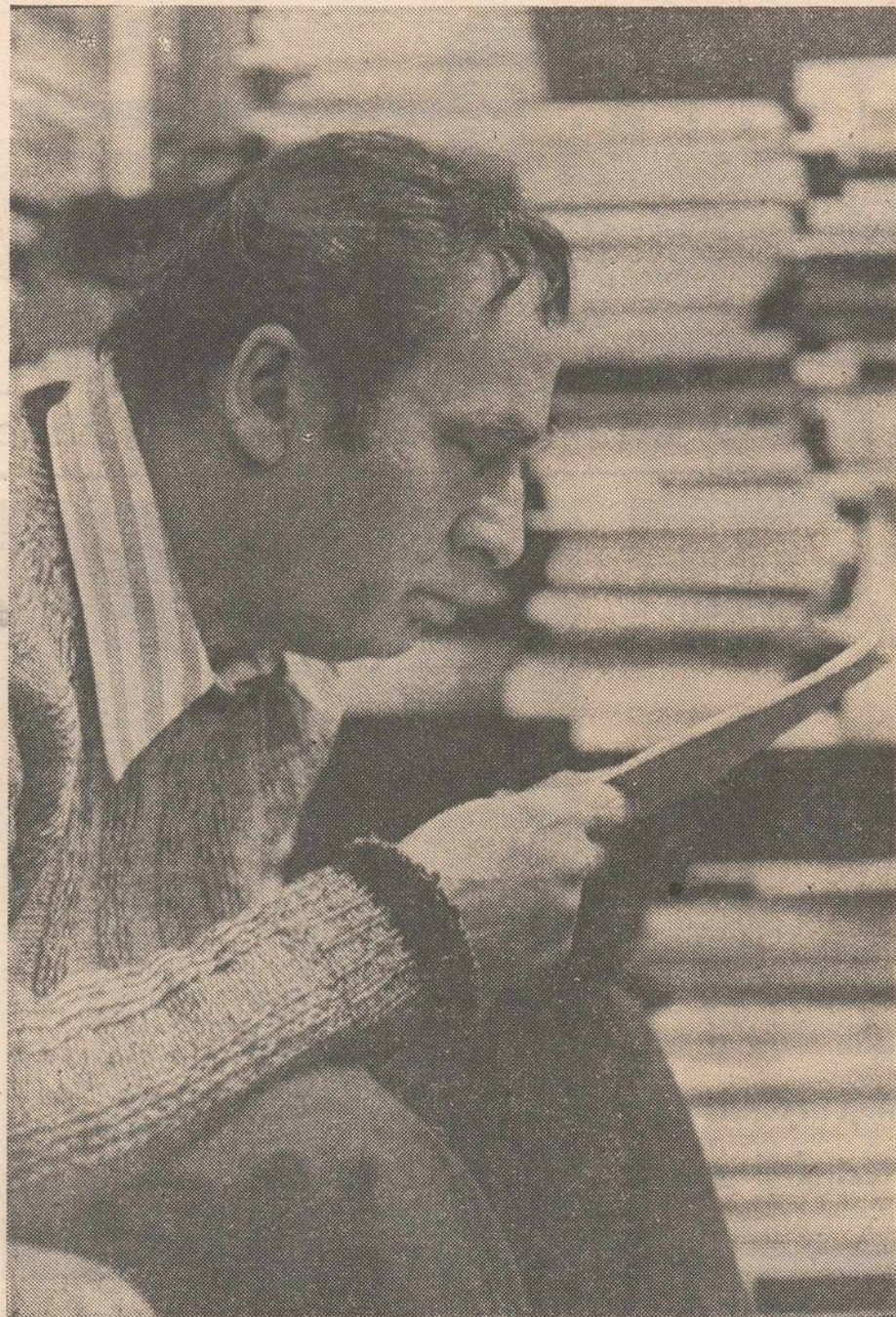
Anamnezele în număr de șapte antologice toate reiau imagini și preocupări ale dramaturgului Anania de-a citi în realitatea spirituală a limbii noastre semnele unei existențe devenită firească în istoria românească în

arta lui Brîncuși sau în șoapta plo-pului de la margine de drum.

Cum poți vieții demn cu suflet în-treg la marginea tainei cum ar spune Blaga se desprinde cu putere din această cârtică de seară din aceste șoapte din aceste dureri nocturne cercetate de ochi nevăzuți din aceste axiome Fondre care duc mai departe ineputabila frumusețe și adevăr ale unei tradiții bimilenare cu adînci rădăcini în Bizanțul basilicilor dar și în folclorul strămoșilor.

Una dintre cele mai frumoase poezii din carte poate cea mai grăitoare scrisă despre Masa lui Brîncuși de la Tirgu Jiu este aceasta de la pagina 102 a cărții pe care aș cita-o întreagă ca prinos de mulțumire pentru această carte de sărbătoare românească al căru autor este acest fiu de olteni, marelui nostru scriitor Valeriu Anania.

IOAN ALEXANDRU ■

REGIMUL IRONIEI

Încerc să disting în ce a constat spiritul creației lui Marin Preda, indiscutabil cel mai mare prozator român din perioada postbelică și singurul pe care-l așez fără ezitare în galeria marilor prozatori români, deschisă, cred eu, în perioada modernă de C. Negruzzi. Dar Marin Preda nu seamănă cu moldoveanul Negruzzi, el e mai aproape, ca muntean, de I. L. Caragiale din care nu întimplător a publicat o antologie. Chiar primele lui nuvele din *Intilnirea din pământuri* au ceva din Caragiale, dacă nu din momente, atunci din povestiri precum *La hanul lui Minjoală*, *Calul dracului*, *La conac*. Pașanghel din *O adunare liniștită* este intruchiparea naratorului, interesind nu prin ceea ce povestește, ci prin strategia povestirii, prin plăcerea vizibilă la el, ca și la autor, de a-și întreține auditoriul cu relatarea prelungită a unor întâmplări mărunte, dar care spun ceva asupra oamenilor ce trec prin ele, provoacă o reacție de aprobare sau dezaprobare a faptelor comise, așa cum au fost înțelese din expunerea naratorului, martor și actor. Pașanghel e vorbitor, Ilie Moromete, descendentul său în roman, mai mult ascultător, comentator în gând al conduitei altora, cu rare izbucniri, ca și cum ar vrca să evite replicile, rezervându-și satisfacția de a fi surprins pe cineva în culpă, spre a se amuza. Căci Moromete e un ironist, un mehenghi, cum ar zice Creangă, ironist și el ca și Caragiale, adică un om experimentat, isteț, care a încercat mult aurul cu piatra ca orfevriul și trage spuza pe turta sa ca domnul Josse al lui Molière. Redescoperirea ironiei, a putinței de a persifla prin cuvinte care semnifică altceva decât ceea ce par a spune, în lumea rurală, e cea dintâi izbândă a lui Marin Preda și marea noutate a romanului său față de cel al lui Liviu Rebreanu. Moromete e adesea în situația țăranelui care, văzind pe moș Nichifor cu Malca în pădure, zice că i s-a stricat drumul în mijlocul căruței, că n-a muri de urt dacă rămâne noaptea acolo și-l va învăța Dumnezeu mai departe ce să facă. Nici un scriitor n-a confruntat mai adânc noul cu vechiul, n-a demonstrat mai credibil triumful unei mentalități față de impasul eternei îndoieli al vechii mentalități. În disputa pe tema proprietății, Moromete fiul și Moromete tatăl dialoghează cu o ironie egală.

„Nimeni n-are drept, zice fiul, asupra a nimic, decât asupra muncii brațelor sau a minții lui. Iar pământul a fost la început liber, ca și omul, și trebuie să redevină liber.”

— Crezi, zise atunci Moromete, că omenețea asta, de când e ea pe pământ, n-a știut cum să trăiască și venirății voi s-o învățați ?

— Asta în orice caz ! răspunde Niculae.

— Adică voi sinteți mai deștepți decât tot globul ?...

— Și ce te miri așa ? Sigur că sintem mai deștepți...“

Iată un țaran care nu se inscrie nici în prima și nici în a doua generație în categoria „proștilor” lui Rebreanu, depășind, prin isteție și umor, incertitudinea.

Dotăți cu ironie, eroii lui Marin Preda nu sint însă comici, ci mai adesea tragici și nu numai Nicolae Moromete din *Marele singuratic* (titlul acestui roman ascunde o ironie) dar și Victor Petrini din *Cel mai iubit dintre pământeni*, romanul unor experiențe fundamentale de viață, al unor trăiri esențiale. Victor Petrini e, contrariu titlului care face aluzie, la el, cel mai puțin iubit dintre bărbați, apollinairianul „Mal Aimé”, cel rău iubit de patru femei, fiindcă „marele singuratic” se convinsese că o singură dragoste nu ajunge, iar Petrini că dacă „dragoste nu e, nimic nu e”. Toate iubirile lui Petrini sfârșesc trist, pentru că la un moment dat intervine lipsa de sinceritate, neîncrederea și ura, consolarea fiind că, într-o epocă de seisme sociale și politice, n-a fost doar spectator. „Nu eu, declară el, am fost cel mai lovit din epoca mea, dacă am avut timp să fiu fericit și să-mi realizez (sau cel puțin să cred cu putere în acest lucru) orgolioase proiecte...”

S-a obiectat lui Preda că nu era destul de priceput în problemele de filozofie pe care le tratează, lucru dezmințit de specialiști. Adevărul e că multe din așa zisele probleme filozofice sint simple glume, ca de exemplu dialogul dintre Victor Petrini și Petrică Nicolau în care e invocat un Stancio Stancev întrebând dacă „mîncăm ca să trăim sau trăim ca să mîncăm” și afirmînd că „ceea ce este, este, ceea ce nu este, nu este”, ori Jan Sprijna, autorul cărții *Asupra moravurilor*, de păreră că ideea de cultură nu trebuie înțeleasă ca expresia a tot ce avem mai bun în noi, ci ca un scop, prin urmare nu ca un ideal spiritual, ci ca un mijloc. Cititorul își dă seama din ceea ce urmează că Petrini a inventat pe cei doi filozofi, ca să irite pe soțul Matildei, dar că acesta ghicește trucul și-l dă pe față, continuînd reflecțiile lui „Jan Sprijna” dintr-o scrioare adresată de rival propriei neveste. Într-o altă discuție, Victor amintește de Platon care ar fi pretins că Agamemnon s-a reincarnat într-o lebădă, primînd replica Clarei că, după Bardo Tödol, „reincarnarea spiritelor superioare urmează o scară ascendentă și numai brutele care nu suportă starea de bardo, se reped în primul animal pe care îl zăresc...”. Nu există un Bardo Tödol, ironiile autorului sint clare.

AL. PIRU

Crezul unui mare scriitor umanist

„Dacă dragoste nu e, nimic nu e!”

„Astăzi, cînd lumea este dominată de superputeri, militare și nu numai militare, prin ce altceva, dacă nu prin gîndirea filozofică, prin creația literară și artistică, poate să răzbată o țară cum este România ? Aici stă forța unei națiuni mai mici. Într-adevăr, nimeni nu are cum împiedica o gîndire artistică sau filozofică să concentreze o mare putere spirituală. Despre Balzac se spune că, prin creația sa, aduce în fiecare an pentru Franța mai multe milioane de simpatizanți chiar decât Napoleon, care a rămas atît de viu în amintirea popoarelor. E cazul să vedem lucrurile și din această perspectivă. Să concentrăm ce avem mai bun în noi, și să luăm în felul ăsta cu asalt cerul universal...”

„Cînd am înțeles că eu și natura n-avem o soartă comună, că adică eu voi dispărea în cele din urmă și ea va rămîne, am văzut-o și a început să-mi placă, dar nu pentru că era frumoasă, ci pentru că va dăinui și așa cum m-am născut eu, avînd multă vreme fiorul eternității, se vor naște și alții și o vor vedea ca și mine.”

Marin Preda, el însuși:

„Cum am putea să nu ne speriem de sfîrșitului nostru ? Nu ne speriem fiindcă ne naștem cu bucuria de a fi, iar această bucurie se alimentează din noi înșine și ne pune în mișcare să ne dovedim că sintem. Ați observat ? Cît de înțelepți devenim în orele cînd muncim ! Moartea nu mai există decît ca o pură idee.”

„Căci scriitorii sint conștiințe ale colectivității naționale și nu sfinți. Și conștiința colectivității naționale e suma virtuților și scăderilor noastre, și nu suma unor concepte frumoase, dar moarte.”

„Totul e ca gîndirea noastră să nu slăbească deloc și să nu ocolească nimic, să bată cu degetul chiar și într-un gard. Dincolo de el s-ar putea să se găsească un om care să fie tocmai cel care îți trebuie.”

„Ideile sint viața noastră ! Ne facem despre noi înșine și despre lume o idee, sau un sistem de idei, și nu renunțăm la ele nîci atunci cînd vedem că din pricina lor ni se destramă căminul, ne pierdem prietenii și, uneori, în condiții excepționale, de convulsie socială, ne pierdem chiar libertatea și viața. Compromisul cu ideile e un lucru tragic.”

REPLICA MAGISTRALĂ

„Dacă dragoste nu e, nimic nu e !” — aceasta va mărturisii oricînd confesiunea sa, spune Victor Petrini la sfîrșitul ei și al ultimului roman scris de Marin Preda. Ideea apăruse formulată cu cîteva pagini înainte, unde i se divulga chiar sursa : „Poți să arăți ca un chimval răsunător, dar dacă dragoste nu e...”. Cuvintele aparțin primei dintre plecticoasele „epistole” ale lui Pavel către corintienii, cum se exprimă ireverențios despre ele același Petrini, la începutul romanului : „De-aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător. Și de-aș avea darul prorociei și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de-aș avea atîta credință încît să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sint”. (13. 1, 2).

Prin glasul eroului său, Marin Preda refuză să excludă din propoziția care are în vedere dragostea evanghelică pe cea simplă, pămîntească, dintre bărbat și femeie. La o astfel de iubire, luminoasă, fără nici o implicație religioasă, se referă Petrini.

Dar ce înțeles trebuie să dăm vorbelor lui ?

După ce am citit romanul în manuscris, am avut o lungă discuție cu Marin. Era 3 noaptea, cînd a plecat de la mine. Ii spusese, de nu știu cite ori, că a scris o carte mare, extraordinară, cum n-a mai apărut la noi, dar că — după opinia mea — ceva îmi displace în volumul al treilea. Discuții de acestea avusesem pe aproape toate manuscrisele romanelor lui, uneori sub formă peripatetică, plimbîndu-ne seri și seri în sir prin Herăstrău.

Găseam că figura lui Suzy e idealizată — și tot episodul cu ea tratat prea în roz. Ca să-l fac mai sensibil la rezerva mea, am adăugat dinadins un lucru menit să-i provoace alergie. Amorul acesta suav îmi amintea, prin atmosferă, romanele lui Ionel Teodoreanu.

Marin rezista însă. Simțea că niște frăgezimi secrete ale sufletului său țineau să confere o aureolă de puritate și poezie ultimei iubiri căreia îi succombă Petrini. Am relatat asaltul cu forțe sporite, invocînd acum însăși ideea centrală a cărții : Petrini, împiedicat brutal de la realizarea sa ca intelectual, mizează totul pe iubire, căutîndu-și aici împlinirea omenească integrală. Cartea demonstrează succesivele și fatalele sale eșecuri în această direcție, dragostea desăvîrșită, absolută, eternă, care poate suplini orice aspirații umane, fiind doar un splendid mit.

Marin mi-a dat dreptate ; asta voise și el să arate, de aceea i-a despărțit pe iubiiți la sfîrșit. Dar — am insistat eu — așa cum se petreceau lucrurile — eșecul e rezultatul fatalității. Ca ideea cărții să

capete întregul relief, deziluzia ar trebui să intervină și în ceea ce privește pe Suzy, ba să fie cu atît mai crîncenă, cu cît vîlul Maiei a fost mai fermecător.

Marin a cedat la acest ultim argument și a schimbat finalul, insistînd asupra revelației tragice pe care i-o creează eroului faptul că Suzy îl mințise. Otrava neîncrederii spulberă și de astă dată dragostea, trădîndu-i imperfecția și, practic, inexistența.

Dar Marin a introdus fraza finală. Și ea mărturisește obstinția lui de a continua să creadă în virtuțile salvatoare ale dragostei. Înainte de a-și încheia confesiunea romancierul îi dictează lui Victor Petrini precizarea : „Mitul acesta al fericii prin iubire, al acestei iubiri descrise aici și nu al iubirii aproapei, n-a încetat și nu va înceta să existe pe pămîntul nostru, să moară adică și să renască perpetuu”.

E o înclinare în fața experienței și totodată o răzvrătire disperată împotriva concluziilor ei dezolante. Și pentru a dăruii gestului său de neîmpăcat refuz cît mai multă forță, cheamă în ajutor întregă disponibilitate la tandrețe a umanității. Fiecare dintre noi am iubit și am crezut ca Petrini în mitul fericii prin dragoste, chiar dacă a trebuit apoi să coborîm treptele visului, asemenea eroului acestui roman. Era ultimul cuvînt la discuția noastră. Magistrală replică !

Fraza de încheiere lămurește și titlul romanului, relevîndu-i sensul profund : *Cel mai iubit dintre pământeni* e spus în batjocură, trist, cu privire la eroul cărții, omul care are parte, pe rînd, de marile dezamăgiri ale dragostei. Dar titlul conține și ceva exaltant. Chiar dacă a trăit ulterior niște deziluzii crunte, eroul romanului s-a simțit iubit. Iar aceasta i-a dăruit, fie și pentru cîteva clipe, o situație privilegiată printre ceilalți muritori, a însemnat pentru el superlativul existenței. De aceea, „dacă dragoste nu e, nimic nu e !”

Scriînd o carte plină de lucruri jalnice, revoltătoare, amare, cum e *Cel mai iubit dintre pământeni*, Marin Preda face să se simtă mereu, palpitînd sub fiecare rînd, o imensă generozitate umană, nedispărută niciodată, oricîte ultragii ar suferi.

Ca la adevărații mari scriitori, ea cîștigă sufletele omenești, determinînd mii de cititori să se adune cu noaptea-n cap în fața librăriei *Cartea românească*, cînd a fost anunțată retipărirea romanului. Și dacă nu-i lasă nici pe unii confrăți să doarmă, provocîndu-le crize biliare, arată însă limpede ce loc și-a cîștigat Marin Preda în conștiința literară românească.

OID. S. CROHMĂLNICEANU

OMUL PREDIST

Am recitat ultimul roman al lui Marin Preda, recent reeditat, și m-au surprins unele amănunte pe care nu le observasem la prima lectură. Cruzimea celiniană, de pildă, în analiza relațiilor dintre indivizi, curioasă la un prozator care evită de regulă abjecția individului și aspiră în literatură spre „acea seninătate izbăvitoare” care să-i permită o mai bună și mai dreaptă descriere a ființei umane. Seninătatea există, face parte din definiția omului predist, dar în unele cazuri romancierul refuză să mai caute lumina din naturile decăzute și atacă pe față, cu mare violență, sminteala, ticăloșia individului care nu respectă codul moral. Iată scena din casa Tasiei, cumnata trufasei Matilda. Participă la ea „marele Vasea”, șeful clanului, roșcatul Petea, fratele cu obsesii incestuoase, frumoasa Tamara care înșală pe Artimon și Artimon însuși care e bucurios și poartă recunoștință pentru acest fapt soției infidele.

Petrini, care intră în această lume bizară, este, întâi, exasperat de logica paradoxală a Matildei, femeie imprezvizibilă, cu mintea sucită, hotărâtă să justifice ticăloșia în iubire. Ea face istoria relației sentimentale dintre frumoasa Tamara și bicisnicul Artimon, absolvind, la urmă, de orice vină pe insașiabila infidelă. Ideea ei este că Tamara face bine ceea ce face și dovedește că este loială deoarece nu lasă bărbatului iluzia că-l iubește. Bărbatul, la rândul lui, „ține la ea, fiindcă n-o iubește” și își adoră soția pentru că, înșelându-l cu alții, îl împiedicase s-o iubească și, deci, să sufere. Tasia, femeie cu scaun la cap, nu acceptă paradoxul lui Artimon și vrea să pună discuția pe un făgaș mai realist: „Matilda n-ai dreptate — zice ea — cit trăiește, omul e dator să nu înghită ce nu trebuie. E rea, hai, înghiți; nu știe să facă o mincare, nu e nimic, o să învețe de nevoie, e proastă, ei și ce, prostii nu trebuie să trăiască și ei? frumoasă, hm!, parcă el e urit, dar să te mai și înșele, să nu te iubească, să-ți întoarcă dosul, ce dracu, doamne iartă-mă, te mai ține lângă ea?” E logica bunului simț, vocea tribului, legea morală pe care oamenii simpli o respectă și în funcție de care judecă situațiile anormale. Matilda este gata să răspundă Tasiei, strigând victorios: „Îți spun eu!” Și dezvoltă, în continuare, teoria ei despre păcătoasa și, în același timp, ireproșabila Tamara și despre Artimon al ei care „chiar o iubește pentru imensa cantitate de suferință de care ea l-a apărât”.

Petrini nu intervine în discuție, dar urmărește atent demonstrația Matildei, dă dreptate Tasiei și are revelația unei femei inteligente (Matilda) care apără anormalitatea și justifică ticăloșia în viața unui cuplu. E o anticipare a propriei istorii și, simțind primejdia, Petrini încearcă să înțeleagă logica smintită a femeii pe care o iubește. Scena din casa Tasiei mai cuprinde, un episod: ciocnirea lui Petrini cu roșcovanul Petea, eternul îndrăgostit alungat de femei din pricina rămase obscure. Petea primește cu dușmănie pe noul său cumnat, dar — tot printr-o logică sucită — vrea să-l îmbrățișeze. Petrini se ferește și, cu o mare violență, îi infinge mina în gît și-l împinge în perete... Prozatorul fixează pe Petea într-o categorie morală (cei care, după un pahar de țuică, își dau pe față „vanitatea smintită”) și se dezlănțuie asupra personajului. Episodul e de o mare cruzime și arată intoleranța lui Preda față de conștiințele mistificatoare. Fenomenul îl preocupă în chip evident, sint nenumărate momente în roman în care anormalitatea este reprimată și mecanismele imposturii morale sint demontate cu micală. Preda se desparte, aici, de o parte a prozei din secolul nostru care sacralizează abaterea de la legea morală. Eseul pe care îl scrie Petrini (*Era ticăloșilor*) are ca temă tocmai procesul de instalare a individului în abjecție și apariția unei conștiințe culpabile, dispuse să justifice totul. Acel absurd paradox al lui Artimon („ține la ea, fiindcă n-o iubește”), susținut cu orgoliu și agresivitate de Matilda, rezumă condiția individului care, nerespectând valorile morale, nu respectă nici valorile spiritului.

Cel mai iubit dintre pământeni este, din acest punct de vedere, cartea cea mai dură a lui Marin Preda. Ea pune în dis-

cuție condiția omului din secolul nostru și nu arată nici o îngăduință față de inteligența care ascunde perversiunea. Și perversiunea începe, sugerează Preda într-o paranteză, cu atitudinea față de sentimentul morții. Ticăloșii nu se tem de moarte sau, dacă se tem, nu arată nici o tulburare în fața ei. Ei vor să petreacă și petrec, ca atare, disprețuind totul, convinși că moartea e sfârșitul a tot ce există, virtuozii și păcătoșii au același destin... O propoziție din Platon, citată la începutul romanului, este pusă într-o nouă interogație de tinărul Petrini și, apoi, interogația este reluată de mai multe ori în carte: „Ei bine, Platon, moartea nu e sfârșitul a tot? Adică ce mai urmează? Intrucit virtuozii ar avea alt destin final decît al ticăloșilor?”... Este întrebarea la care dostoevskianul Marin Preda încearcă să răspundă într-un roman amplu, ambițios, cu o deschidere fără precedent în proza lui. De la religie la politică, de la sentimentul morții la tentația abjecției, alarmantă în secolul nostru, totul este cuprins, analizat, judecat. Ideea care străbate **Cel mai iubit dintre pământeni** este că omul ca ființă morală se află în primăjdie, sentimentele lui fundamentale sint corupte de o gândire care acceptă, ca Artimon, să iubească pentru că este disprețuit și înșelat. O logică vicioasă tinde să înlocuiască morala care mai dănuie în sufletele simple și neperversitate ca acela al Tasiei. Acea mică frază din discursul ei („omul e dator să nu înghită ce nu trebuie”) indică grava hotărâre a omului predist de a rămâne în legea morală și de a nu se resemna în fața agresiunii morale.

Cel mai iubit dintre pământeni arată nu numai un prozator al amplitudinii, un spirit al totalității și pentru totalitatea ființei, dar și un om al procesului, dacă acceptăm împărțirea pe care o face E. M. Cioran în lumea spiritelor creatoare. Omul procesului este acela care, obsedat de devenirea ființei, înfățișează formele obscure ale acestei deveniri și relațiile pe care le angajează cu lumea din afară.

Ca orice mare creator, Marin Preda propune o imagine a omului. Cum am putea defini mai bine omul predist? Am scris altă dată că, în timp ce Sadoveanu vede omul dinspre partea miturilor, Preda vede omul modern dinspre partea istoriei. Este, cred, exact, dar insuficient. În **Moromeții I**, omul pare săpîn pe lucruri și îngăduit de istorie, fixat într-o calmă lumină de vară. Ceva din natura stabilizatoare a omului clasic se prelungește în acest țaran care intimpină istoria cu risul lui inteligent și supune micile tragedii ale existenței puterii lui de speculație. Apoi vedem că tragicul lovește năprasnic pe omul inteligent și contemplativ, mica lui redută (familia) se destramă și țaranul cu glasul poruncitor și ferm intră într-o lungă existență mediocră. El moare, mai tirziu (în **Moromeții II**), ca un erou de tragedie. Ilie Moromete este o grandioasă intruchipare a lumii românești. După ce în **Intrusul** încearcă soluția omului camusian (omul care face din revolta împotriva circumstanțelor o formă și un criteriu de existență), Marin Preda aduce în **Cel mai iubit dintre pământeni** imaginea omului care optează pentru mitul iubirii. Iubirea care vindecă pe individ de rănilor lăsate de violența istoriei. O iubire fără milă, incapabilă de compromisuri, intolerantă cu tot ceea ce vrea s-o despartă de valorile spiritului. Petrini iese din lungul șir de tragedii în care istoria l-a implicat, fără voia lui, cu această nouă lumină în spirit. Ea îi dă puterea să meargă mai departe împotriva nesăbuiței și besmeticeii lumii moderne.

Cel mai iubit dintre pământeni este o carte neobișnuită în proza românească, scrisă cu febrilitate, o confesiune tulbură, disonantă în unele locuri, însă gravă și profundă în substanța ei, de o mare forță epică. Marin Preda nu este numai un mare talent — este cazul să repetăm — este și o mare conștiință morală. Două însușiri care se întilnesc rar într-o cultură, dar, cînd se întimplă să se întilnească, creatorul începe să fie luat și ca model moral.

EUGEN SIMION

RÎSUL CU LACRIMI

in memoria lui Marin Preda

Dragoste

Două idei care se-ndrăgostesc atît de violent
una de cealaltă
incît își astupă urechile cu miinite nebune
de fericire
și-ncep să țipe —

se privesc și se privesc și se privesc
mîncîndu-se din ochi
și țipă cît pot de tare.

(„Ne-am procopsit...
Te iubesc.
A-oleu!”)

Am anii pe care-i am —
o să mai fiu vreodată îndrăgostit?
Și țipătul meu devine uriaș:
o să mai fiu vreodată îndrăgostit?

Te iubesc.
A-oleu!

Carnet 1981

Pe mormintul lui proaspăt un ibric
zeii și-au fierț în el cafeaua de dimineață
sau ursul sau vreun șobolan mustăcios.

Și pling proteste la gîndul că și bietul
trebuie să-și bea cafeaua de dimineață
și el, de ce nu, și el.

Apă

Pentru cel dus
un inger
sapă incet
în mijlocul mării.

Un inger
fără să se uite ce face
sapă incet o groapă, un mormint
în mijlocul mării.

Un inger —
și apa albastră îi curge
asvîrlită peste umăr
precum o a treia aripă.

Scriitor

El era scriitor și numai scriitor și numai
celelalte le-am și uitat
era un om care se juca nepăsător
cu o floare de câmp
și floarea a explodat și a nins în tot
orașul
asta n-o mai putem uita
așa cum nici prăbușirea nu l-o uităm —
a căzut ca un amfiteatru roman
cu zece mii de spectatori o dată.

Elegie cîteva luni mai tirziu

Intii și intii se stînge umorul
el piere cel mai repede
intii și intii a tăcut capra
capra din hohotele lui de ris
ea se mișca în micul ei ocol de hohote
mestecînd iarba și lingîndu-și buzele
apoi bruce a tăcut.

Și eu care, de cînd a pierit
trăiesc în balconul unei clădiri prăbușite
cu stelele refuzîndu-mi melancolia
plină de rîie căprească.
Nu e a mea constelația capricornului.
Al meu e numai balconul acesta rămas
în aer

la cincizeci de metri de pămînt
cu o capră bătrînă și slabă fițiindu-se
o capră uitată în aer
de-un hohot de ris care s-a prăbușit
demult

în acel cutremur de o secundă
în mai 1980
în care a murit un singur om.

Entuziasm

Să scriem despre viața ta cu entuziasm —
ai avut umor, n-ai fost pețron, nici laș
ai iubit teribil de mult femeile
ai crescut doi copii
și să mai lăsăm tonul acesta plîngăcios
să nu uităm cum intrai și cum ieșea din
poemele mele

trîntind enervat ușa
de parc-ai fi vizitat niște săli de teatru-n
paragină —
principiile, mormăiaii, iată un lucru
—strașnic

dar ce să facă un principiu
dacă lingă el nu stă o femeie frumoasă?

Să scriem despre viața ta cu entuziasm —
ca orice bărbat, ai vrut să fii cel mai iubit
și ca orice bărbat, n-ai fost
dar ai trăit un număr de ani fericiti
dar puțin îți păsa de micile mele animale
gingașe

tu stătea de vorbă cu prinții
și cu bătrîni imperatori din cărți
și-i luai peste picior —
nu te uita la cățelul ăsta, mormăiaii
e fudul și prost ca un rege la pensie!

Să scriem despre viața ta cu entuziasm —
spuneai: „În ceea ce ne privește pe noi,
românii,
am cunoscut odată un gînditor care mi-a
spus următoarele:
badea Gheorghe a boicotat întotdeauna
istoria.

Să presupunem că există un astfel de
badea Gheorghe.
E nevoie să presupunem, pentru că,
în realitate,
unde a boicotat badea Gheorghe istoria?

La Rovine?
La Podul-Înalt?
La Călugăreni?
La Plevna?
În Munții Tatra? ”

Să scriem despre viața ta cu entuziasm —
știa să rizi, îți plăceau țăraniii inteligenți
și foștii țărani deveniți muncitori
iar minciuna, o singură minciună
te obosea atît de rău incît trebuia
să dormi

trei zile și trei nopți.
La 49 de ani, uite, scriu despre tine
cu entuziasm.
De cîte ori să mai spun că nu sint un om
sfîrșit?
Ca și cum m-aș mindri că mai pot auzi
greierii

că mai pot pune virgule
că mai pot cerceta nervii fragili
și dureroși
din capul păpădiei
ca și cum te-aș asculta din nou
spunîndu-mi:

incetează!
sint atît de pușini țărani inteligenți
în poemele tale
și atît de pușine femei
incît ar trebui să-ți fie rușine.
Tu cu păpădiile tale care seamănă atît
de bine cu creierul

unui biet zăpăcit
mai bine numără popoare, nu nervi
mai bine numără prieteni, nu nervi
mai bine numără femei, nu nervi
mai bipe numără silabele versului
silabele feminine, auzi?
Un vers măreț se-nalță măcar pe cinci
femei.

Iluzie

Mi s-a năzărit
că n-ar fi murit.

Viața lui ca un vers din secolul
al nouăsprezecelea
prea lung
trebind tremurător dincolo.

Timpuț mergea incet
ca un copil
prin amintirea unei flori —

dar mi s-a năzărit
că n-ar fi murit.

Viața lui ca o întrebare din secolul
douăzeci
prea lungă
ca un posibil răspuns dincolo

unde era
și nu mai murea.

FLORIN MUGUR

În pofida pronosticurilor emise periodic de sumbri și plicticoși prezicători exclușiști, romanul politic parurge în literatura română de azi o evoluție spectaculoasă: influențat sau în concordanță mai subtilă cu transformările adînci din toate domeniile și straturile societății și, în consecință, operînd o reevaluare a raporturilor individului cu istoria pe care o face sau de care este făcut. În virtutea unei libertăți reale, individul romanesc se apropie cu un ochi normal de istoria mare sau mică, trăită, pătrunde în zone pină nu demult zăvorite, își asumă experiențe tulburătoare înfruntînd dogmele în numele unei trebuințe interioare de a înțelege și de a se face înțeles. De aici ferovoarea confesiunii, neliniștea interogativă a unui om problematic mistuit de patima analizei și de pasiune justițiară. Pe scurt: romanul politic devine un roman al condiției umane. Un roman în care, așa cum s-a spus, o experiență se transformă într-o conștiință. Însă pentru ca ea să fie convingătoare, această transformare nu se poate reduce la o singură latură a existenței individului: de la politică și moravuri la iubire și speranța eroul își

asumă o multitudine de experiențe cărora conștiința sa neliniștită le conferă o boltă simbolică, o înălțime spirituală semnificativă. **Cel mai iubit dintre pământeni** este, din acest punct de vedere, un roman exemplar. Un reper incontestabil al profunzimii filozofice de care s-a vădit ca-

ROMANUL UNEI MARI CONȘTIINȚE

pabil romanul politic actual. Nu condiția profesională a eroului principal îi conferă romanului această natură filozofică ci caracterul și calitatea răspunsului la problemele pe care viața le ridică în fața existenței lui Victor Petrini. Pe de altă parte, este inacceptabil să-l rupem pe „filozoful” Petrini de antecesorii săi nu mai puțin filozofi: Ilie și Niculae Moromete, Călin Surzuceanu, Risipitorii ș. a. Ceea ce-i unește pe toți într-o familie spirituală inconfundabilă, este, cred, radicalis-

mul acestor naturi intelectuale: în politică, în iubire, în morală, mai ales în morală. Niculae Moromete visa să întemeieze o „nouă religie” (etică), Victor Petrini scrie o „nouă gnoză”: ambele echivalente în plan spiritual cu o radicală punere în discuție a valorilor din vechile

sisteme („parabole”). Au întemeiat ei „noua religie” sau „noua gnoză”? Iată o întrebare profund nefilozofică, echivalentă cu presupunția fericirii absolute și eterne. Căci ceea ce fascinează cititorul acestui tulburător roman — și de dragoste, firește — provine din forța cu care eroul, luminat de o intensă aspirație spre fericire și seninătate, de încredere în valorile rațiunii își asumă destinul, din „spectacolul inteligenței în luptă cu o realitate care o depășește” (Carnet 1981).

vinte: spectacolul orgoliului uman al unui erou care acceptînd provocarea destinului nu-și pierde tragica măreție coborîndu-și orgoliul speței în trufia curentă a individului mărunț. Fără să fie un „supraom” dar nici un om oarecare, „mărunț” sau comun, Victor Petrini este un erou tragic care se opune fatalității oarbe („blestemata chestiune insolubilă”) sau necesității care suspendă libertatea ori chiar viața.

Romanul nu este, desigur, fără cusur. Cutare scenă sau împrejurare, prea anecdotică, puteau lipsi. O anume concesie făcută senzaționalului gratuit poate strica echilibrului său după cum cred că însăși biografia social-politică a eroului poate să apară, la un moment dat, excesivă, prea încărcată de eșecuri în lanț. Însă, pe de altă parte, aceste „excese” corespund felului de a fi al eroului: el este, cum spune, „omul care își asumă totul”. Spre a transforma o experiență într-o conștiință. **Cel mai iubit dintre pământeni** este romanul unei mari conștiințe.

Pe noul venit în orașul Victoria din județul Brașov îl frapază mai ales casele noi, curate și îngrijite, străzile largi și drepte, traseate parcă cu linia de un școlar silitor. Nu vezi nicăieri o casă veche care așteaptă resemnată demolarea.

Ca mai peste tot, rămasă în urma calendarului, aici, la poalele munților, primăvara s-a lăsat și mai mult așteptată. Am fost la Victoria într-una din primele zile de primăvară adevărată. Toată suflarea orașului ieșise din case și lucra micile parcele amenajate între blocuri ca pe propriile grădini. Organizată sau nu, între cetățenii orașului pare să se fi infiripat o întrecere în treburile gospodărești. Victoria, adevărată bijuterie urbanistică, e îngrijită cu dragoste și pricepere, poate mai cu deosebire decât alte orașe. Una din explicații, doar peste tot sunt oameni gospodari și cu inițiativă, este că orașul a luat naștere și s-a dezvoltat sub ochii locuitorilor lui.

În 1939, când s-a pus pentru prima oară problema construirii pe aceste locuri a unei uzine chimice cu toate dependențele necesare, aici erau doar păduri și o singură casă. I se spunea Căsuța Pădurii. În cazul acesta, diminutivul era corect folosit. Căsuța era locuința de serviciu a trei pădurari: Dumitru Opris din satul Corbi, Vasile Clontea și Nicolae Ghioda din Ucea. Viața lor, ca a altor alți oameni care au trăit marile transformări de după 23 August 1944, are putere de simbol. Prin anii '50, trecut de prima tinerețe, Dumitru Opris s-a calificat operator chimist. A dezbrăcat haina de pădurar, a îmbrăcat salopeta de muncitor, iar viața lui a căpătat deprinderi și înțelesuri noi.

Lucrările de trasare a uzinei, începute în 1939, de o societate mixtă româno-germană, au fost abandonate un an mai târziu, o dată cu începerea războiului. Între 1941 și 1944 s-au făcut demersuri pentru obținerea amplasamentului uzinei chimice și a coloniei care să adăpostească forța de muncă necesară. În timpul războiului, practic lucrările au încetat. Imediat după eliberare, comisia tehnică stabilită în 1939 și-a continuat activitatea. În 1949 se stabilește amplasamentul definitiv și încep exproprierile necesare construcției uzinei. La începutul anului 1951, prin H.C.M. 101, se expropriează terenurile necesare construirii orașului muncitoresc al Uzinei Ucea-Sovromchim. Primele clădiri ale viitorului oraș erau, cum e lesne de bănuț, barăci, în care oameni veniți din toate colțurile țării se calificau pentru noi meserii, începeau o alt fel de viață decât cea cu care erau obișnuiți. Și în aceste locuri, începea o viață nouă, tumultuoasă. Vocația constructivă a comunistilor care preluaseră puterea s-a manifestat cu pregnanță de la început. În numai trei ani, ceea ce construiseră oamenii pe terenuri pînă de curînd bătute de doar pașii porciilor mistreți, se putea numi oraș. Prin Decretul 467 din 12 noiembrie 1954 al Marii Adunări Naționale ia ființă orașul Victoria, primul din noile orașe ale țării. În decret se spune că înființarea orașului este o „frumoasă recompensă dată de guvern și partid muncitorilor, tehnicienilor și organelor conducătoare ale uzinei, drept rezultat al muncii intense depuse de aceștia pentru îndeplinirea sarcinilor de plan”. Doi ani mai târziu, la 26 mai 1956, își începe activitatea liceul din oraș. Și o dată cu această dată se poate spune că acestui mic oraș nu-i mai lipsea nimic.

Îl însoțim prin oraș pe Nicolae Breaz, președintele consiliului popular. A doua zi e 1 Mai. Orașul este îmbrăcat în haine de sărbătoare. Singurul regret al primarului este că încă trandafirii nu sînt înfloriți. Orașul este într-adevăr frumos, acceptă fără falsă modestie Nicolae Breaz, însă cînd vor înflori trandafirii va fi o minune. Ca mulți alți primari din țară, și Nicolae Breaz e un bărbat tînăr, în care oamenii au avut încredere și după cum se vede nu s-au înșelat. Suflul orașului este combinatul chimic. De realizările lui, de extinderile viitoare, depinde în mare măsură și soarta orașului, forța lui. Pînă a deveni primar, Nicolae Breaz a lucrat în combinat. A fost secretar U.T.C., apoi secretarul Comitetului de partid. Nu se gîndea niciodată să ajungă primar, dar sarcina e sarcină și a trebuit să învețe o nouă meserie, pentru că să fii primar este o meserie.

Despre oraș ne dă detalii de parcă le-ar citi chiar atunci dintr-o situație abia dactilografiată.

— În toamna lui '50, la un an de la începerea lucrărilor, s-au mutat în oraș din barăci primii salariați ai combinatului. Victoria este primul oraș din țară înființat cu decret, primul oraș construit în totalitate, de la zero, cum se spune, după preluarea puterii de către clasa muncitoare. V-aș ruga să scrieți asta. Este o mîndrie a noastră. De atunci s-au făcut multe. Un spital ultramodern, cu 220 de paturi a fost dat în folosință în 1981. La Liceul industrial de chimie, cu profil de chimie, mecanică, electro-mecanică și matematică-fizică învață peste 1500 de elevi, cîte 8 clase pe an. Dacă ne gîndim și la elevii școlii generale, aproape un sfert din populația orașului învață. Orașul se întinde pe o suprafață de 120 hectare și are o populație de 9287 de locuitori. Din aceștia aproape 6000 sînt încadrați. Pentru a ne face o idee despre dezvoltarea orașului trebuie să spunem că pînă în 1965 erau construite circa 800 de apartamente. Astăzi sînt peste 2400 de apartamente la bloc la care se mai adaugă și 120 de case cu curte. Putem afirma că toți locuitorii stau în locuințe moderne, noi, cu tot confortul. Ritmul de creștere a fondului locativ este în medie de 200 apartamente pe an. Avem patru centrale termice, din care două folosesc agent termic rezidual de la combinat. Anul acesta se vor transforma și celelalte două în ideea folosirii căldurii reziduale rezultată din procesul tehnologic.

Pe lîngă combinatul chimic își desfășoară activitatea în oraș o întreprindere comercială de stat. Cooperativa Tehnochim, Secția de gospodărie comunală, Fabrica de piine, Șantierul de construcții cu două brigăzi, de construcții industriale și civile, Fabrica de mobilă, cu producție destinată exportului aproape în totalitate. Casa pionierilor, Club muncitoresc, cinematograful, o bază sportivă cu strand și bazin olimpic cu apă încălzită, două terenuri de fotbal, două săli de sport asigură oamenilor posibilitatea unei activități culturale și sportive ca în toate marile orașe. Echipa de fotbal merge prost, n-are rost să scrieți despre ea. În schimb, echipa de Salvamont este foarte bună. La toate concursurile interne și internaționale a ieșit pe primele locuri. Din resurse proprii și-a construit o cabană pe Valea Simbetei de unde dă primul ajutor în caz de nevoie. Orașul are acoperit necesarul de specialiști: profesori, doctori, tehnicieni. E și acesta un semn că viața în oraș este de calitate, că oamenii vin cu plăcere să lucreze aici, cu gînd de stabilire definitivă. Orașul este nou, construit după toate regulile arhitecturii moderne, e funcțional și plăcut. Ne străduim să-l menținem în această stare și în măsura posibilităților să-l facem și mai frumos. În anul trecut au fost verificate 3 trasee termice din cele 5 existente și 3 centrale termice. Anul acesta vor fi verificate și celelalte. Au fost reparate și zugrăvite blocurile de pe 5 străzi. Acțiunea

Victoria — întîiul oraș al României libere

continuă. A fost mărită canalizarea de apă menajeră. Flori, după cum se vede, sînt peste tot. Am amenajat 4 hectare de sere. Anul acesta vom mai da în folosință încă două hectare cu legume și flori. Una din distracțiile, între ghilimele spun asta, este mica agricultură. E o plăcere pentru foarte mulți ca o dată întorsii de la lucru să se ocupe de cultivarea straturilor de legume pe care le-au amenajat între blocuri și în afara orașului. Cetățenii care au venit cu propunerea să cultive terenuri impracticabile din afara orașului, viroage și văioage, au primit fără excepție aprobarea consiliului popular. Într-un oraș mai mic, cum este al nostru, poate unii dintre cei care au trăit în orașe mari cu teatru și operă le regretă. La club invităm cît se poate de des, formații artistice profesioniste: Teatrul dramatic din Brașov, Teatrul de estradă din București, soliști de muzică ușoară și populară. Munții sînt aproape. Se organizează excursii, drumeții. Nicolae Diminescu, directorul școlii generale, este unul din organizatorii cei mai inimoși. Împreună cu elevii și cu ceva ajutoare din partea combinatului, au construit lîngă cabana Arpaș, cabana „Floare de colț” destinată în exclusivitate elevilor. În vacanțe se organizează serii de 10-12 zile în care, prin rotație, pot merge toți doritorii. Poate că într-un oraș ca al nostru, cu spații generoase pentru joacă, cu împrejurimi frumoase, cu munții la o aruncătură de băț, copiii sînt mai avantați decît în orașele mai mari. Spunem că deși orașul n-are nici măcar un hectar de teren agricol, considerat ca atare, s-au găsit, prin amenajarea fiecărui metru pătrat de teren, posibilități nebănuite. Fiecare unitate și-a amenajat o gospodărie anexă în care crește porci, iepuri, taurine. Oamenii cresc vite, porci, oi, iepuri, păsări, se ocupă cu albinăritul. Pu-

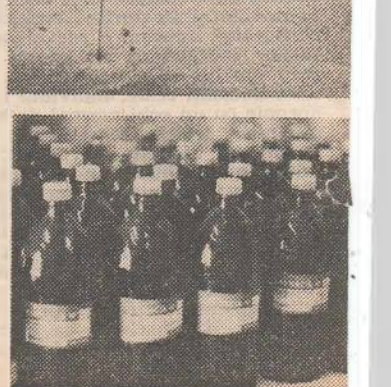
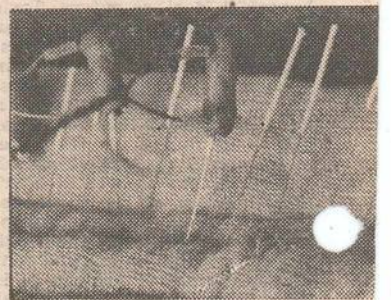
țini sînt cei care în timpul liber nu lucrează măcar un strat de legume.

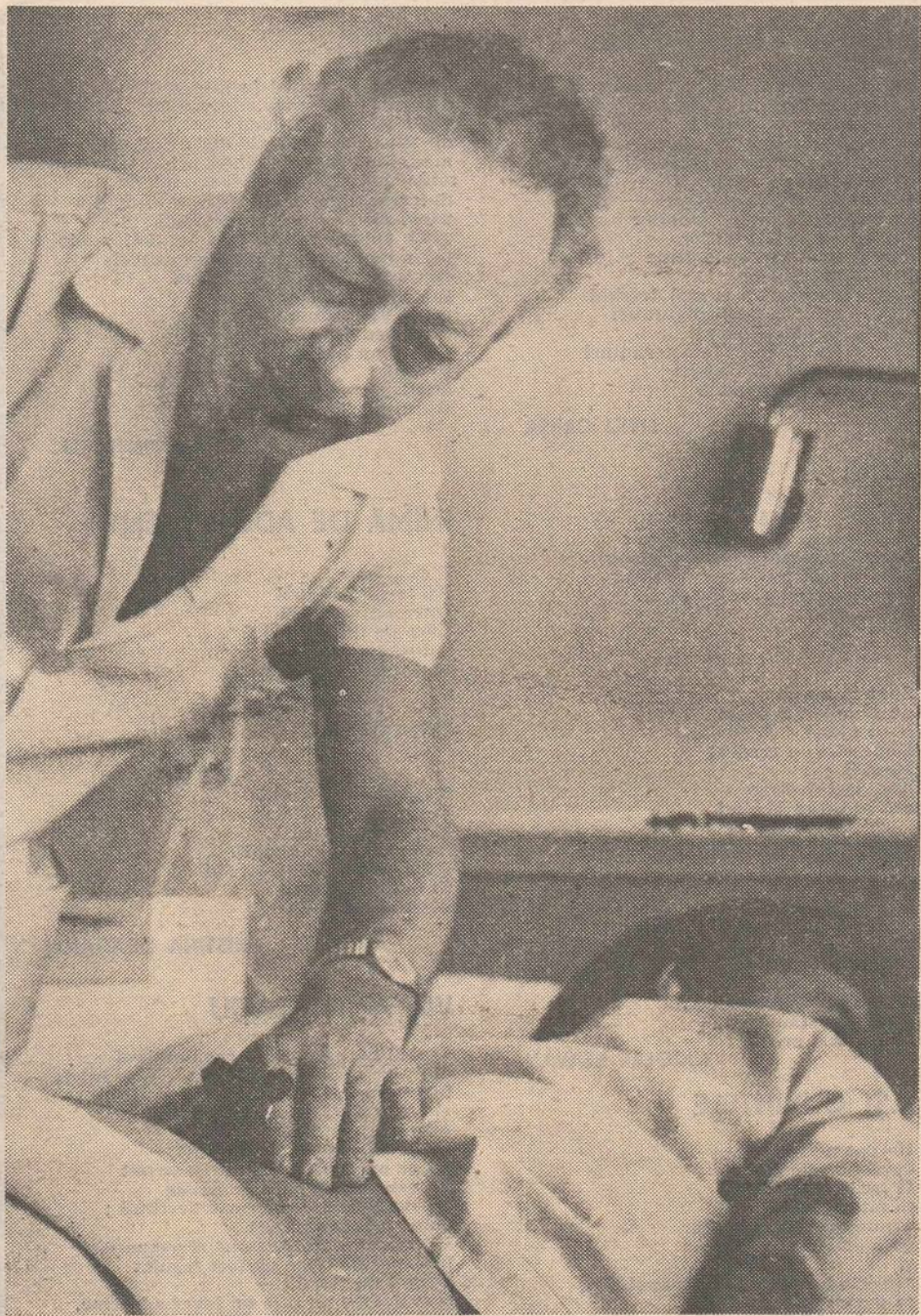
Și pentru că, așa cum am mai spus, combinatul chimic este unitatea numărul unu a orașului, să încheiem spunînd cîteva cuvinte despre activitatea celor care au dus la ridicarea acestui oraș. Matei Banciu este șeful Serviciului desfășurare și secretarul cu probleme economice al Comitetului de partid. E în oraș din 1954, anul decretării fostei colonii Ucea Roșie oraș, și, cum e firesc, cunoaște toate problemele combinatului:

— Primele instalații ale combinatului care au început să producă au fost cele de oxigen, amoniac și acid azotic. Pe măsură ce combinatul se constituia, s-au realizat noi investiții: rășini ureoformaldehidice de tipul urolit pentru industria placajelor și mobilei, pentru impislituri de sticlă folosite la izolații, pentru industria hîrticii și apreturi textile. Dezvoltarea combinatului a fost o acțiune firească și a ținut seama de necesitățile industriei ușoare, a materialelor de construcții, a lacurilor și vopselelor, ca urmare a diversificării ramurilor construcțiilor de mașini. Multe din sortimente au fost realizate ca urmare a cercetărilor proprii, sub conducerea ICECHIM. Cercetările au avut drept scop eliminarea importurilor, crearea de excedente pentru export. Astfel, printre altele, s-a realizat alcoolul furfurilic, materie primă de bază pentru realizarea rășinilor furanice, folosite la turnarea miezurilor în turnătorii și în industria chimică pentru realizarea furfuroolului, întrebunțat în petrochimie la regenerarea uleiurilor. La realizarea instalației de alcool furfurilic o contribuție majoră a avut tovarăsa acad. dr. ing. Elena Ceaușescu. Prin această realizare s-a eliminat complet importul de rășini furanice. Tot prin cercetări proprii, în laboratorul combinatului s-a pus la punct tehnologia pe baza căreia s-au realizat instalații pentru producerea schimbătorilor de ioni de tip Vionit într-o gamă sortimentală variată, necesare tratării apelor în centralele termice. Și în acest domeniu s-au eliminat total importurile. Pentru satisfacerea nevoilor industriei de coloranți, siderurgice, de medicamente și alimentare s-a inițiat instalația de produse de mic tonaj. N-are rost să ne comparăm cu anul în care a început producția combinatului, anul 1961. Să spunem doar că față de anul 1965, producția a crescut de patru ori. De curînd a intrat în funcțiune o instalație de prelucrări mase plastice și teflon, necesară industriei chimice, unde se lucrează cu temperaturi mari și în medii puternic corosive. Aproape toate sortimentele produse la Victoria sînt unicate pe economia națională. Creat în anii noștri, combinatul este o unitate modernă, dotat cu cele mai noi tehnologii, în cea mai mare parte rodul cercetării românești, cu instalații de epurare, demineralizare și filtrare. Pe trimestrul I al anului am îndeplinit și depășit toți indicatorii de plan. Și pentru că mine e 1 Mai, profităm de ocazie să spunem că ne-am îndeplinit toate angajamentele luate cu ocazia acestei sărbători. Succesele oamenilor care lucrează în Combinatul chimic Victoria sînt strîns legate de cele ale întregii industrie chimice, care a realizat în ultimii 20 de ani succese spectaculoase. Ne-am bucurat și ne bucurăm în continuare de atenția deosebită a conducerii de partid și de stat. În două rînduri, în anii 1967 și 1962, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a făcut cinstea de a veni în mijlocul nostru. Cu aceste ocazii s-au luat hotărîri din cele mai importante privind dezvoltarea pe viitor a combinatului și orientarea preocupărilor noastre. Deși istoria combinatului numără puțini ani și s-a desfășurat sub ochii noștri, cred că putem afirma că avem o veche tradiție de muncă. Sînt în combinat oameni care lucrează neîntrerupt din prima zi și pînă astăzi, avem muncitori și tehnicieni care s-au format aici, au crescut o dată cu combinatul. Cînd vorbești despre realizările combinatului, te gîndești la cîțiva muncitori, maștri și ingineri pe care îi știe toată lumea, care au participat la toate frămîntările și realizările noastre. Trebuie să amintim de operatorii chimiști Ion Popescu de la secția metanol, Andrei Văduva de la secția lacuri sau de maștrii Constantin Oană, Emil Polmolea, Valer Solomon, Viorel Cosma, Romulus Boleanu, de șefii de echipă Mihai Frank, și Nicolae Ivan. Inginerii Nicolae Thomas, și Ilie Suma, șefi de secție, sînt oameni vechi și de nădejde. Inginerul șef mecano-energetic Virgil Folea lucrează în combinat din prima zi. A fost muncitor, maistru, apoi inginer. Mulți, foarte mulți au plecat, ca și orașul, de la zero, apoi au învățat, s-au calificat, au ajuns să conducă procese tehnologice complicate. Despre secția de cercetări nu trebuie să uităm să vorbim. Tehniciana Sofia Coșca, inginerul Ion Florea, șeful laboratorului de cercetări, Ion Ciocan, care este și secretarul Comitetului de partid al combinatului, și-au adus aportul la multe din noile tehnologii create în combinat, la crearea unor sortimente de înaltă calitate.

E greu să închei un articol în care vrei să vorbești despre oamenii care trăiesc într-un oraș, despre viața lor de zi cu zi. Cum să pleci din oraș fără să amintesti de inimosul director al Casei de cultură Gheorghe Vasu sau despre muncitorul Antonii Dieter care a pictat cu talent clasele Casei de copii și ale școlii generale cu scene din basme, despre muncitorii care după-amiaza, ieșiți de pe poarta combinatului, își iau sapa și hîrlcul, se duc la marginea orașului și aducîndu-se cu nostalgie aminte de vremea cînd mai erau țărani îngrijesc un strat de legume sau ascultă zumzetul unui roi de albine. Aproape 10000 de oameni. Mai exact 9287 de oameni.

OPREA GEORGESCU

Este, neîndoios, un câștig pentru bolnavi și pentru medicina noastră recentă aprobare dată de către conducerea Ministerului Sănătății funcționării „bazei de tratamente tradiționale” din cadrul Spitalului județean Galați, care (în fapt) există și-și demonstrează rezultatele remarcabile de peste 3 ani de zile. Înființată prin strădania și eforturile dr. Virgiliu Băgu a cărui competență în aplicarea unor metode terapeutice din arsenalul clasic, tradițional, atât al medicinei asiatice, europene cât și al celei populare românești este astăzi recunoscută. Baza în discuție și-a câștigat încrederea și prețuirea a numeroși bolnavi, cit și a medicilor din cele mai diverse specialități, precum și, pe măsura rezultatelor obținute, sprijinul și atenția conducerii spitalului, a direcției județene sanitare, a organelor locale de partid și de stat. Oficializarea „bazei de tratamente tradiționale” a fost, de altfel, solicitată Ministerului Sănătății de către Comitetul județean de partid și Consiliul popular județean Galați.

Specializat în acupunctură în patria de origine a acesteia, în China, în 1978, doctorul Băgu, nu numai că a practicat metoda cu deosebită eficiență într-o multitudine de afecțiuni, dar a inițiat și alți colegi, atât în cadrul cursurilor organizate de Centrul de perfecționare al ministerului, cit, mai ales, în cadrul județului, formând o serioasă rețea de acupuncturiști, chiar și în circumscripțiile rurale, rețea pe care o utilizează efectiv, acumulând o experiență deosebit de valoroasă. S-a inițiat apoi în homeopatie, precum și în fitoterapie, aromaterapie și alte sisteme ale medicinei naturiste din convingerea că sînt obligatorii pentru formația unui medic, indiferent de specialitatea pe care o are. (dr. Băgu este medic specialist în boli interne și reumatologie), că numai astfel poți să devii un medic complet. Ca și din convingerea că tendințele actuale ale medicinei de întoarcere către numeroase metode tradiționale, și mai ales cele populare ale tuturor țărilor, nu este o efemeră modă „retro”, ci exprimă nevoile societății în materie de sănătate și ale ființei umane stresate de poluare și droguri medicamentoase chimice, ale căror efecte se dovedesc tot mai nocive. Și, de ce să n-o spunem, cum însuși medicul gălățean spune, pentru că „un suflu nou străbate medicina tradițională în toată lumea, ca toate celelalte domenii ale îngrijirii sănătății. Încurajată și promovată de către Organizația Mondială a Sănătății, se îmbogățește cu elemente noi, cu cercetări și cuceriri științifice deosebite. Această renaștere a medicinei trecutului nefiind altceva decît o contribuție în a face mai umană medicina prezentului”. Asemenea elemente noi a adus și doctorul Băgu și colaboratorii săi din orașul de la Dunăre. Aprofundind problemele teoretice și științifice ale acupuncturii, din perspectiva și cu mijloacele tehnice moderne ce stau azi la îndemina medicinei, a efectuat cercetări de anvergură ce s-au dovedit — așa cum am scris la vremea cuvenită — prioritare pe plan mondial. A pus în evidență, pentru prima

La Galați s-a împlinit o idee pentru care „Flacăra” a militat

Centrul de medicină tradițională

oară în lume, împreună cu colegii de la secția de medicină nucleară a spitalului, cu ajutorul izotopilor, toate traseele de acupunctură, cunoscute empiric, din medicina chineză, dovedind realitatea acestora și bazele științifice ale acupuncturii. La ora actuală abordează o altă cercetare care îmbină o tehnică străveche cu una de vîrf a epocii și anume utilizarea laserilor în acupunctură.

Dar să vedem mai pe larg, mai complet experiența gălățeană. Să vedem cum funcționează acest veritabil centru, căruia nu știm cine nu vrea să-i spună așa, căci „baza de tratament” din spital este doar o parte componentă în structura acestuia.

Deci, fapt deosebit și unic în țară, posedă un compartiment cu 20 de paturi, cu profil de bază — boli interne și reumatologie, unde se fac internări specifice prin trimiteri de la cabinetul centralizat din policlinica județeană. Compartimentul posedă saloane pentru bolnavi, cabinet pentru diagnostic și cercetări cu metode electrice, electronografice și magnetice (cabinet ce face parte, totodată, din sectorul de cercetare științifică) și care este concomitent și cabinet de tratament în mediu de ioni negativi și unde se aplică acupunctură, cu numeroasele ei variante. În dispensarul policlinic județean există un cabinet centralizat cu 3 încăperi pentru consultații, triaj, programări și tratamente prin acupunctură, moxă, fitoterapie și alte proceduri și un cabinet metodologic de reumatologie ca și pentru asistența cazurilor-problemă. În plus, funcționează încă 10 cabinete pe teritoriul orașului, unde se dau consultații și se aplică, pe lângă metodele alocate, sistemele tradiționale și naturiste, iar pe teritoriul județului, în mediul rural, încă 2 — la Drăgănești și Drăgușeni, cu medici bine pregătiți în acest sens. În total, 18 medici și 9 farmaciști gălățeni au îmbrățișat cu deosebită aplicare și pasiune una sau un complex de procedee tradiționale, cu efecte dintre cele mai bune, unele de-a dreptul spectaculoase. În același timp, și în spital și în ambulatoriu, în cabinete și laboratoare, toți acești medici și farmaciști colaborează în realizarea unor medicamente, preparate, tincturi, remedii, cercetează, studiază și se instruiesc pentru a stăpîni cit mai bine procedeele terapeutice, pentru a veni cit mai deplin în ajutorul bolnavilor, a pacienților tot mai numeroși, care se adresează cu tot mai multă încredere cabinetelor respective. Iată, dr. Aurelian Lepădatu, medic principal de medicină generală, a abordat acupunctura din

1980. Pregătit întii de dr. Băgu, apoi, perfecționat prin cursurile centrale de la București. A tratat în 1983 — 182 de pacienți cu „rezultate între 70 și 90 la sută, rezolvări fără nici o altă medicație”. Cazuri cu afecțiuni reumatice (artroze, sciatică, sindrom de umăr dureros...), enurezis nocturn, chiar în situații grave; a avut un astfel de puer, de 14 ani, internat și în secția de psihiatrie fără nici un rezultat, ca după o rundă de câteva ședințe de acupunctură să nu aibă nici o recidivă, din ianuarie și pînă în aprilie, data vizitei noastre la Galați. Suferinzi de migrene grave (între care un cadru sanitar care mărturisește că a luat kilograme de medicamente fără nici un efect), tulburări de dinamică sexuală, sindroame astenice, nevralgii trigeminale și lista ar putea continua. Reputata stomatologă, Zoica Ilin, doctor în medicină și medic primar, a început acupunctura în 1979, în special pentru afecțiunile maxilo-faciale, dar — ne mărturisește — că s-a convins de valențele acesteia, pornind de la o situație din propria sa familie. O maladie a mamei sale, socotită absolut irecuperabilă, a fost rezolvată — și fără recidive — de dr. Virgiliu Băgu, prin acupunctură. În urma unor comunicări științifice susținute la simpoziune naționale, atât de stomatologie cit și de acupunctură, „însuși prof. dr. Gașpar Memet, profesorul meu de terapie” din facultate, a venit de la București să vadă la fața locului cum lucrez, cum aplic acupunctura în afecțiunile maxilo-faciale. A mărturisit că sîntem un cabinet mic cu fapte mari”. Într-adevăr, în micul cabinet din cartierul Mazepa, unde lucrează doctorița, se petrec fapte medicale deosebite. Prin chimioacupunctură (cu Pro-neuryl și Vaduril) a vindecat diferite forme de parodontopatii, prin acupunctură — arterite temporo-mandibulare, sindroame dureroase buco-maxilo-faciale, algi maxilo-faciale, glosodinii, trismus. De asemenea aplică variante de chimio-acupunctură și în patologia mucoasei bucale (stomatite eritematoase și aftoide, în gingivite...). Depășind sfera strictă a specialității sale principale, formîndu-se ca un acupuncturist complet (ajutat și de faptul că este și absolventa facultății de medicină generală, pe lângă cea de stomatologie) dr. Ilin a abordat, cu rezultate semnificative și chiar de excepție, și alte afecțiuni prin acupunctură și moxibuzie (procedeu de iradiere termică a punctelor de acupunctură prin arderea unei substanțe vegetale) din sfera reumatologică și neurologică (nevralgii) pe care neurologia clasică nu reușește, cu

medicația cunoscută, să le rezolve. Doctorița pediatră Valeria Chirîșescu, specializată în homeopatie, a abordat metoda deopotrivă pentru adulți și copii, totalizînd anul trecut, pe lângă pacienții consultați și tratați alopate, 758 de pacienți din care numeroși veniți din alte colțuri ale țării. Fișele sale înregistrează — cum ni le prezintă — bolnavi tratați de astm bronșic, de la copii în primii ani de viață la bătrîni de 70 de ani, de enurezis infantil, constipații, manifestări psihice, alergii — primul său caz a fost chiar o alergie gravă, chiar o stare de șoc, la cortizon, pe care l-a salvat homeopatic —, infecții respiratorii, gonartroze și chiar un caz — pe care îl va comunica — de politraumatism grav, a unui copil bestial bătut. Institutul medico-legal din București apreciașe necesitatea unei spitalizări și tratări a copilului de 18 zile, iar doctorița l-a rezolvat în numai 7 zile.

Sînt multe de spus, și vom mai reveni, la activitatea și faptele de cercetare aplicativă, de colaborarea cu Facultatea de chimie alimentară, cu specialiștii de la Centrala siderurgică din Galați și de la Oficiul farmaceutic în realizarea de medicamente, produse fito și apiterapice, de aparatură medicală pentru înnoirea metodelor tradiționale cu cuceririle la zi din domeniul fizicii și electronicii, ale noului centru, animat cu atîta rivnă și modestie de dr. Virgiliu Băgu. Pînă mai ieri contestat de numeroși confrăți, avînd astăzi tot mai mulți adepți, prieteni și colaboratori, rezultatele obținute ispitind specialitățile cele mai complexe ca anestezia și reanimarea, chirurgia, obstetrica, ginecologia, oncologia chiar, endocrinologia, medicul gălățean promovează o serioasă școală nouă medicală în care unește și contopește într-un mod extrem de actual numeroase metode tradiționale: acupunctura clasică și variantele ei moderne (electro-acupunctură, chimio-acupunctură, magneto-acupunctură, mezo-acupunctură... lasero-acupunctură și în perspectivă ultrasono-acupunctură), moxibuzia, cu diferite substraturi vegetale și minerale, fitoterapia, cu diferite modalități de aplicare a substanțelor active extrase din peste 90 de plante medicinale, homeopatia și homeosiniatria (combinație între acupunctură și homeopatie, prin injectarea în puncte a unor cantități homeopate de remedii specifice), cupping (ventuze pe punctele de acupunctură), presopunctură, tapotaje, gimnastică energetică și altele.

Așa se face că în cele 10 cabinete, la cei 18 medici apelează anual peste 17 000 de bolnavi, iar costul tratamentelor sînt infime. De pildă, pentru un reumatic cronic acutizat scoaterea din criza dureroasă costă 0,51 lei în loc de 30—50 lei sau mai mult cu medicamente alocate clasice.

Deci, să salutăm primul centru (cu girul forurilor competente) de medicină tradițională din țara noastră. Și mai sperăm să nu rămîină singurul.

CICI IORDACHE-ADAM

atelier literar

G. Dumitrescu

E. Blaj: Mai bună, „versuri“ (mai puțin, „Dimineața“, „Speranța“, cam uscate, didactice). Proza începe cu o dezbatere prelungă, destul de confuză (dezbatere și problematică pretențioasă, dealtfel, pentru care nu pareți încă destul de inarmat), după care urmează aventura epică propriu-zisă, interesantă, care ar putea constitui subiectul unei povestiri mai bine motivate, cu un final mai puțin brusc și opac. Scrisoarea, cam oscilantă și contradictorie, ajunge totuși la niște concluzii înțelepte. Dar nu există doar „două moduri de a privi o poezie“ (din afară, subliniem noi), ci probabil o infinitate. Există însă un singur mod de a o privi dinăuntru (al autorului), inherent subiectiv, cum ziceam; speranța că ele pot ajunge să se suprapună rămâne iluzorie (se pot suprapune doar două sau mai multe puncte de vedere toate din afară). Nu trebuie să primiți de-a gata, automat, nici o critică, din partea nimanui, nici să acordați din oficiu cuiva statutul de oracol infailibil și de mentor; dar trebuie să acceptați orice critică, fie și din cea mai umilă sursă, ca motiv de meditație și autocontrol. Mentorii adevărați, „de profesie“ — ca să zicem așa — îi veți găsi la universitate și ei vă vor învăța ceea ce este esențial în materie de studiu, nu informație, ci metodă, nu bibliografie de paradă, ci disciplina gândirii etc. Firește, mentorii noștri „de suflet“ îi vom găsi, numeroși și binefăcători, în „lucrul cu cartea“, și nu va fi niciodată o greșală să ne lăsăm fascinați și obsedați de nouitatea, profunzimea și iscusința lor revelatoare, să ne formăm, cum ziceți, „în lumina lor“ (și nu în dascăleala inevitabil sumară a unei „poște“ reacționale).

Pinochio: Chiar din relatarea dv., reiese că nu știți ce vreți, că incurcați lumea (și în primul rând, pe dv. înșiși...), că există, într-adevăr, în comportarea dv., cum zice dirigintele, multă neseriozitate, etc. Păreri și sfaturi pe care ni le cereți vi le-am spus data trecută. Altele nu avem. Dar, ar fi timpul să vă veniți în fire!

I. Diaconu: Aceleași vorbe pe jumătate sau pe sfert, nebuloase, în doi peri, din care nu se poate înțelege mare lucru. Și în scrisori, și în versuri.

L. Massmann: „Totul e bine cind se sfîrșeste cu bine“. Felicitări! (Poate că scrisul v-a ajutat, totuși, să vă limpeziti gândurile, stările, drumul...).

Mihai Stephano: Înțelegerea unui text (ca și, în general, a lucrurilor și fenomenelor în mijlocul cărora trăim) depinde de mai mulți factori: inteligență, pregătire intelectuală, cultură, vîrstă, etc. Cu cit acestea sînt mai mici, mai puține, cu atît înțelegem mai puțin și mai greșit. În ce privește greșelile de ortografie, pentru ele nu se pot cere scuze (mai ales cind ești conștient de ele!); ortografia ține de un nivel elementar de pregătire școlară și numai înșii deosebit de lenși sau mai „gri de cap“ nu reușesc s-o stăpînească încă de la intrarea în liceu (după aceea, scrisul agramat devine, cu timpul, o obișnuință proastă, un nărav, din ce în ce mai greu de corectat). Și, de fapt, mai la urma urmelor, cind te știi nevolnic și neisprăvit, în ce privește scrierea firească a limbii materne (incit simți nevoia să ceri scuze dinaintea), cine naiba te pune să te apuci tot mai de „meseria scrisului“? ... E ca și cum, ciung fiind, ai ține mor-

țiș să te faci violonist! ...

Simona Crai: Dincolo de sovăieli și naivități, există unele premise favorabile („Anotimpuri“, „Mărtisor“, „Dar“). Continuati, și țineți-ne la curent.

Belinda: Mulțumiri.

S.G. Vidoe: Nu se trimt răspunsuri acasă. Luați-vă un pseudonim, ca să puteți primi răspuns, ca toată lumea, în această rubrică.

E. Chelaru: Zodia celor „sapte vaci slabe“ continuă, din păcate (ceva, puțin, în „Alibi“, „Ca un dangăt“, „Evoluție“). Se impune o pauză, pentru lectură, pentru dizolvarea inerției și rutinei.

W. Kramps: Nițică oboseală, nițică inerție, nițică făcătura... Mai bine, în „Biografie“, „Din moși“, „Odată cu“.

Crissa Varodin: Cele mai multe sînt pagini șovăitoare, de început, fără semne deosebite. În citirea, însă, pare, să se ivească un zvon de poezie („Drum“, „Tărîm și val“, „Sint“, „Singur“ (cu finalul risipit). După examen, vom vedea ce mai urmează.

Em. Bălțianu: „Hibernală“, „În fiecare zi“, „Noapte rurală“.

C. Ciucar: Este, desigur, o evoluție îmbucurătoare, vizibilă mai ales, în „De ce“, „Urmărire“, „Sete“, „Spovedanie“.

Vasile Cujbă, P.C.C. Cosmin, Veronica Vieru, D. Camuneos, Maria Rotaru, Aurel-Mih. Ionescu, M. Gh. Beicuță, Marilena D., Fl. Cojocaru, S. Blagaș, Eug. Verescu, Ionel Brad, I. Galu, Fl. Craiu, Lucia C. (versuri și proză), Ionel G. Constantinescu, Sergiu Șes, Simona Matei, Luminița Codrea, Alin Golea, R. Agherghei, Mihaela P. Tms., Nelu Prodea, Al. D. Raul, Alecu Onciu, M. Hancerencu, Lăcrămioara Chiriac, Apostol, Ana-Cr. Badea.

GEO DUMITRESCU

VICTORIA COTIDIANĂ

Surizătoare ca muscătura unui copil în carnea mărului crudă a trecut și ziua aceasta învingători ne-am reintors în cetatea de scaun și masă și pat ca aurul cuceritorilor strălucește ceapa în plase au izbucnit uralele luminilor e ora cind certitudinilor li se predau cartușele goale fac salturi clipele cu parașute ce nu se mai deschid și-n timp ce bătrini singuratici adulmecă poteciile serii întunericul le intră în asternuturi ca monologul lui Hamlet în sala teatrului goală

LIVIU CAPȘA

LUMEA

Lumea-i bogată cit trăiește E bogată că nu-i toată la fel; E bogată că are și răni și bucurii. Lumea e bogată așa cum este, Pliviți-o numai de buruieni.

Spui că mergi pe drumul cel drept Și-ai ajuns Unde nici nu credeați Fără să știți dacă ești înaintea sau în urma Telului

Cine mai vede prin beznă Telul?

Cine învață pe alții Pe ei se-nvață; Eu nu învăț pe nimeni. Încerc să stau drept. Nimic mai greu.

NICOLAE REAVAN

...ȘI CUVINTELE

Un poem dacă e să fie poem te trezești cu el în tot trupul urmînd ritmul valurilor pe o plajă lenes-întinsă și stringîndu-și mîngîierea apol, ca degetele unei mîini, lăsînd pe nîst doar pașii nerostiti ai tăcerii.

După o astfel de îndelungată convietuire, într-un trîziu, mai mult pentru a nu stîngheri putem chema și cuvintele.

EMIL PETRESCU

SOMNIE

Încep un vers mi-l fură somnul dorm într-o noapte citeva vietii veghet de pîrul meu: nu adoarme niciodată dar nu știe să scrie mor și mă nasc de citeva ori totdeauna ultimul născut sint eu nu greșesc niciodată ziua ora timpul pîrul meu nu moare niciodată peste poemul stîrnit ca de ghilotina nopții peste poemul retezat răsare soarele cîntă cocosii se scutură roua pași ronjăie drumul drum de cuvinte cer de cuvinte (grecii au născocit timpul această prostie pentru stîncă lui Sisif)

TRAIAN FIȘESCU

INIMĂ DE ADOLESCENT

E ca și cum Nu te-ai mai auzi Între atîtea benzi Care pe lingă muzică Au înregistrată Însăși singurătatea ta.

EXISTENȚĂ

Noi ne-am petrecut Toate sărbătorile Într-o năcă aurită, Așteptînd colindătorii Care veneau în fiecare zi Și în locul cărora Plecam noi.

CRISTINA DRAGAN

VIAȚA ÎN SPAȚIU

Clubul decupat din carnea umbrelor din care nu se iese, din care nu se intră, în care nu se păstrează nici o părere; aici se curăță memoria chimică (sau poate atomică) nu avem nevoie de aminfiri — nu ne permite spațiul prea strîmt cei șase pereți care ne pipăie, ne studiază ca pe o carte deschisă; cubul acesta zăbreliț în care zborul înseamnă resemnare, în care totul este perfect regulat și egal de distant — șase degete pe care un inger adoarme, șase pleoape mereu ridicate pe care materialele umbre rămîn răstîguite; cubul eșans din fibre de sticlă în care nu se stă trează, nu se doarme, nu se mîncă, nici nu se moare de foame, cubul protejat cu zăvoare cifrate în care m-am însingurat de viață, de moarte.

GHEORGHE LUPUȚAN-DIEGAR

O TRISTEȚE

Am citit consternat zilele trecute în Revista noastră nr. 100, publicație a elevilor Liceului „Unirea“ din Focșani, o publicație bună, una dintre cele mai bune publicații literare de la noi în genere, în interviul acordat de Eugen Barbu, aceste cuvinte:

— Din cite știu, n-ați fost în relații prea cordiale cu Marin Preda. Lăsînd la o parte antipatia, poate, reciprocă, o vreme omenească în anumite limite, ce loc ocupă, după părerea dv., autorul „Celui mai iubit dintre pămînteni“ în istoria literaturii române?

— Întrebarea e dificilă, dar nu aș vrea s-o evit. Cred că „Morometii“ (primul volum, evident, pentru că al doilea este jalnic, cu tot curajul autorului de a spune unele lucruri neplăcute) va rămîne o capodoperă a literaturii române. E altceva, o cotitură. Tăranul român, cam dostoevșcian, după mine, nu mai are aerul patriarhal de altădată; nu mai e snovos, ci dubitativ; e șiret, dar, repet, de la nume (cam rusec, vezi Ilya Muromet care stă pe șanț și vorbește pe alții de rău) și pînă la caracterul destul de discutabil, mi se pare cu totul particular și nereprezentativ, dacă ar fi să ne gîndim la esența românească a personajului. Despre asta însă, un studiu pe care de ani de zile îl promit, dar de frică să nu fiu dănuit de invidie, nu l-am scris încă. Restul? Nu vreau să fiu răutăcios, dar de la improprietățile de limbă pe care nu le suport, pînă la falsul aspect „filosofic“ m-a dezamăgit. Cel puțin trilogia ultimă este penibilă, mai ales în materie de intelectualism. L-am recunoscut pe Nary și ceilalți, cu antologia lor din care se folosiseră, mai ales sumarul și subtitlurile! Ca toți semidoctii, unii autori vor să fie Thomas Mann cu orice preț, dar foarte puțini reușesc.

De două săptămîni încerc să înțeleg ce resorturi l-au determinat pe Eugen Barbu, pe care Revista noastră l-a sărbătorit la 60 de ani de viață și pe care și revista noastră Flacăra l-a sărbătorit, la aceeași vîrstă, să comită acest gest de o incalificabilă imoralitate față de memoria lui Marin Preda. Îl deranjează pe Eugen

Barbu postumitatea lui Marin Preda? Să presupunem că l-a urit toată viața. E posibil. Ura e un sentiment vechi. Nu l-a inventat Eugen Barbu. Dar dacă ura lui Eugen Barbu împotriva lui Marin Preda este posibilă, exteriorizarea ei, transformarea ei în sentiment public reprezintă ceva jalnic. Intr-adevăr jalnic. După ce l-a necăjit adesea cit era viu și Preda, oare nu-și poate dormi viața Eugen Barbu din cauza morții pe care și-o doarme, de patru ani, Marin Preda? Am 20 de ani mai puțin decît Eugen Barbu. Nu pot urî pe nimeni, nici chiar pe cei ce mă urî pe maril poezi ai literaturii române. Cum e posibil, mă întreb, cum e posibil ca un scriitor realizat, un scriitor de la care ar trebui să învățăm și artă literară, și maniere, și cavalerism, să uite nenorocita lecție macedonskiană în legătură cu Eminescu? Nu vreau să-l jignesc, în nici un fel, pe Eugen Barbu. Fac parte dintre naivii care, în clipa în care Eugen Barbu le-a adresat cuvinte nedrepte, au întors și celălalt obraz considerînd că bunătatea e mai puternică decît răutatea. Așa să fi fost, cum scrie Eugen Barbu, în vreunul dintre cazurile la care se referă dînsul, în judecarea operei lui Marin Preda, și tot n-ar fi drept, într-o revistă de elevi, să lasă la lumină cu aceste cuvinte. Dacă legile biologiei ar funcționa normal și eu ar trebui să trăiesc 20 de ani mai mult decît Eugen Barbu și vreunul dintre cei ce-l urăsc pe Eugen Barbu ar scrie în postumitatea lui ceva atît de nedrept, m-aș simți obligat să-l apăr pentru cartile pe care le-a dat culturii naționale. Dar nu pot să-l apăr pentru această impietate, care proiectează, din nefericire, și asupra faptelor bune ale lui Eugen Barbu, o umbră din care greu va mai putea ieși. Cititorii vor putea, singuri, să judece dacă avem sau nu dreptate, dacă bine a făcut Eugen Barbu scrijind despre Cel mai iubit dintre pămînteni că este o carte penibilă sau bine am făcut noi, cei care am dorit mereu și activ retipărirea romanului lui Marin Preda Cel mai iubit dintre pămînteni. Sint obligat să scriu aici că mai mare decît indignarea mea față de gestul comis de Eugen Barbu este mila mea față de situația la care se expune

Eugen Barbu. Desigur că, incurajat de felul în care judecă el însuși pe alții, aș putea eu inșimă să-i adresez cuvinte urite. Nu o fac. Știu că sintem relativi. Știu că sintem trecători. Aș comite o eroare răspunzîndu-i cu aceeași monedă scriitorului Eugen Barbu și omului cu același nume. De aceea insist mai degrabă asupra opiniei cititorilor. Nu pot să cred că Eugen Barbu e convins că Marin Preda are improprietăți de limbaj. Nu pot să cred că Eugen Barbu crede despre Marin Preda că a fost un semidoct. Să nu cunoască Marin Preda tărîmul român? Chiar așa, să fi împrumutat el, și numele, și totul, din alte literaturi? Hirtia răbdă orice, dar nu poate răbda orice conștiința literară a epocii și nu poate îngădui atîta blasfemie conștiința morală a cititorului român. În loc să-i învețe pe cei mai tineri cum să trăiască, demn și civilizată, într-o lume a valorilor și a onestității, în loc să se poarte ca un patriarh al spiritualității românești, Eugen Barbu nu-și poate reprima nici de această dată, cum n-a făcut-o în atîtea dați, cind a pierdut, prin aceeași metodă, cauze în care poate avea dreptate, invidia, intoleranța și lipsa de echilibru.

Și, de două săptămîni, de cind am primit această revistă, care s-a delimitat, chiar în preambul, de unele opinii exprimate de Eugen Barbu, mi se pare că aș fi eu inșimă complice dacă aș consimți prin tăcere la acest atentat la adresa memoriei lui Marin Preda. Nu, maestre Eugen Barbu, așa nu se poate! De patru ani de cind ne e dor de Marin Preda cel viu am avut măcar speranța că imaginea lui va rămîne nepătată și că vom înțelege cu toții că nobil este ca fiecare să-și plătească greșelile sale. Nici Marin Preda n-a fost, firește, scutit de greșeli.

Dar cel mai mare prozator român care este Marin Preda a avut cavalerialismul (fatal) de a-și plăti totdeauna greșelile, o dată chiar cu propria lui viață. N-aveți dreptul să-i pătați memoria, n-aveți dreptul, Eugen Barbu, să intrați cu bocancii cu cramponi în biblioteca sfîntă a națiunii române. N-aveți, cu atît mai mult, acest drept, cu cit în aceeași bibliotecă, în care ofensați cărțile lui Marin Preda, veți fi obligat să călcați în picioare și cărțile dumneavoastră, mari și frumoase. Și totuși, chiar în această clipă de mîhnire nu voiesc aici decît să apăr meritele marii opere a lui Marin Preda și nicidecum să micșorez meritele scriitorului important care este Eugen Barbu ale cărui opere — citeva, fundamentale pentru literatura română — le voi privi în continuare cu meritul respect. Și nu voi uita nici de această dată rolul pe care l-a avut Eugen Barbu în descoperirea și lansarea unei întregi generații poetice la „Luceafărul“ pe care-l conducea. Dar, stîmînd tot ce e bun, mă simt acum cu atît mai trist. O cumpănă, totuși, există. În aceste zile s-a întimplat ca oameni buni și drepti, care înțeleg nevoia reală de cultură a acestui popor, să retipărească romanul lui Marin Preda Cel mai iubit dintre pămînteni. Și parcă faptul trist la care m-am referit devine mai suportabil. Mai suportabil, dar nu mai puțin dezonorant pentru cel ce l-a comis. Restul e opinia celor care citesc și nevoia de demnitate și unitate în diversitate a literaturii române. Dacă scriitorii exponențiali ai acestei literaturi nu vor ști să protejeze instituția scriitorului ca atare, e greu de presupus că ea va rezista așa cum ne-au lăsat-o marii înaintași.

ADRIAN PĂUNESCU

Vasile Pop Silaghi „Compoziție“

Kadar F. Tibor „Tărîm“

Poezii de Constanța Buzea

rug dormind

există în pericolul ființei
un rug dormind
un nor de duh topit

în trupul răstignit ca un secret
în sufletul martirizat
iubirea

cu vocea ei nici liberă nici tristă
tu vii duos
pe cit de plin de ghimpi te simți

ochii tăi ard
în liniștea ardorii
ei au puterea unui dublu sorb

și este totul dacă vrei acum
în vocea ta și liberă
și tristă

totul în mina ta deschisă
cenușă speriată pe mina mea
deschisă

umbros

cit te iubesc
martori mi-s ingerii
al căror eric îl așuși

culeă-te trist lângă mine
eliberază-te simplu
plingi

ingindurat ca o plantă
roagă-te încet
fără cuvinte

simt o teroare
nu mai adorm nu țin minte
nu mai întreb

fără să vreau te distrug
trec prin cenușa
pleoapelor tale

soarele intră umbros
în ochii orbi
în casa melcului

cerul rămas
suferă singur absența
stelelor din scorpion

nord

acolo în deschiderea închisă
între pereții soarelui
din nord

misterul a rămas arborescent
trecutul invizibil
dub

în săli abstracte
ou blond ecou al păsărilor
dorul

ning sunetele lor acizi
în așternutul mătăsoș al
rozei

numește tu arsura cu alt nume
pustiul altfel dragostea
altfel

vedeniile limitei uscând
graiul tăiat de sufletul
potrivnic

dormirea

albi în iarbă
culești în iarbă
cu nori pe față

nevinovați
căutând înainte de
gindul găsirii

sub iarbă pământ
sub noi trist și
umed pământ

pe chip cer adine
intomnind

între cele pierite
deodată cuminte șederea
dormirea

dormirea șederea
cea fără de somn și
fără de stare

iubire fiind căutare
fiind înainte de
gindul găsirii gândind

planta memoria

dacă am ști
zidul de lacrimi de cuarț
amintirile altora

distrus nisipul singelui
leșinul lunii suveran
molesindu-ne

șerpi plini de ghimpi
umbra planta memoria
într-un loc secetos din trecut

cu limbă de greață se moare
puțin cite puțin
în vreme ce taci

în timp ce plingi în somn
prăpastia se gindește
la tine

sugrumată piere
între coastele tale
priveștească

în vreme ce tu
vacarm imi strecoari în auz
și răgușit imi ceri

să trimiț
spre capătul lumii piine
alăstră

rugă

vino și stai lângă mine
în același veșmînt
în același trup

nu voi avea timp
să te privesc
nici răgaz să plîng

o moară de moarte
mă sfărîmă
și mă înecă

vino și stai lângă mine
vino îmbunîndu-l
pe Dumnezeu

locul murind

locul amină
timpul sufocă
locul învește semnele

timpul geme
locul face și rabdă
timpul ia în deridere

locul intră în ou
timpul umbrește oval
locul murind

dacă poți
vorbești
fără să te înclin

tu cu mine vorbind
mă ridici la cer
din mormintul meu

acum aștept să se-nîmple
atunci în eutremur
acum în polen mă zbat

atunci înmărmurită
acum în singurătate
atunci în singurătate

lear

în numele tău
în numele însinguratului de viu
învie cuvîntul

eu în minune crezînd
întru în cer împinsă de toate
cuvintele amenințate

dar doamne vād limpede
prăvălîndu-se printre nori
șarpele și pasărea-lyra în zale

fluture negru

sunt luna sus luna dublă
rotîndu-și umbra
în vinele mării cinabru

gîndul ars
mirosul bun din odaia cit cerul
al meu e

un fluture negru
curînd mă va lovi leșinul lui
mă învoiesc să-l vîndec

nervi se usucă și cad
cu mineci goale vezi te cuprînd
strîns

cheia închisă

lac plin
de pești foșnitori
pescuiesc

în iarbă fiorul
agoniei lor
de neîndurat

lau aer în gură
nu-l înghit
nu-l respir

cîndva voi fi
sufocată într-un lac
într-un pîntec

speriată tandrețe
pielea odăii se mișcă
lovită de făt

fătul e pește
e cheia închisă
și se va naște

MIHAIL STAN

(Urmare din pagina 9)

persoana poetului Adrian Păunescu o
gîndire proaspătă și nouă, era normal ca,
peste nici două luni de la prima sedință
a cenaclului, să mă înființez și eu.

— Și-ai rămas, iată, timp de peste 10
ani. De ce?

— Pentru că de-atunci și pînă-n clipa
de față, de fiecare dată mi s-a pus de
cître A.P. una și-aceeași întrebare me-
reu: „Ce vrei să recîți în seara asta?”
De obicei actorului i se dau niște texte,
și mai bune și mai rele, iar el, actorul,
trebuie să le învețe și să le recite. Aici,
la Cenaclul Flacăra, mi se oferea liber-
tatea de-a alege eu însumi. Această ale-
gere însemna, totodată, și o deplină res-
ponsabilitate. Nu mi-am permis nici o
extravaganță. Am recitat peste 250 de
poezii, dar, din păcate, pe cîțiva din poeziile
pe care-i iubesc n-am reușit încă să-i
recit. Este vorba de Dimitrie Stelaru,
Harie Voronca, Sașa Pană, Aron Cotruș.
Va veni însă, fără doar și poate, și
timpul lor. Fie la cenaclu, fie în acel
mult visat Teatru de Poezie, care teatru,
de mine începînd, i-ar putea avea prin-
tre actorii săi pe Irina Răchițeanu-Și-
rianu, Leopoldina Bălănuță, Silviu Stănu-
culescu, Florian Pittis, Ovidiu Iuliu Mol-
dovan, Olga Delia Mateescu, Olga Bucă-
taru, Lucia Mureșan, Ion Caramitru, sub-
semnatul și, firește, mulți alții, actori
care, cu puterile noastre, slujim nu nu-
mai teatrul ci și poezia. De ce? Pentru
că, și asta nu e numai părerea mea, lite-
ratura română a atîns, prin poezie, un
nivel european, nivel pe care proza și, din
nefericire pentru noi, actorii, dramaturgia
încă mai au mult pînă să ajungă la nive-
lul ei. Pentru noi poezia este, pur și sim-
plu, o patimă.

— Și-n numele acestei patimi ai ve-
nit și-ai rămas de peste 10 ani la Ce-
naclul Flacăra. Ce-ai cîștigat, ce-ai pier-
dut?

— Greu de răspuns. Am cîștigat totul și
n-am pierdut nimic. Cînd spun că am cîș-
tigat totul mă gîndesc, de exemplu, la
faptul că într-un tramvai a trebuit să
dau citeva autografe, iar altă dată, cîțiva
tineri vorbeau despre mine, în șoaptă,
desigur, și spuneau că eu sint mistrețul
cu colții de argint. El e, spunea unul,
mistrețul cu colții de argint.

— Acest poem este, după cite știu,
punctul forte al recitalelor pe care Mi-

hail Stan le susține în Cenaclul Flacăra.
Cum îți explici acest lucru?

— Autorul, poetul Șt. Aug. Doinaș, a
conceput acest poem ca pe-un mic sce-
nariu dramatic cu o înaltă încărcătură
emoțională și ideatică. Am mai cîștigat la
Cenaclul Flacăra, zic eu, și dreptul de-a
mai socoti printre cei care, cu umilele mele
puteri, am împins marea poezie a lite-
raturii române și străine spre tinăra ge-
nerație. Am recitat în fața unor stadioane
cu 50 000 de locuri ocupate. Și nu o dată,
nu doar de două ori, ci de zeci și sute de
ori. E mult, e puțin?! Nu știu. Eu
mi-am făcut datoria. Am slujit și voi
sluji, în continuare, poezia. Și, te rog să
reții eu n-am scris în viața mea o poe-
zie! Dar o iubesc și cred că ea îi este ne-
cesară omului, pentru împlinirea sa spi-
rituală ca aerul însuși pentru împlinirea
sa strict biologică.

— Și chiar n-ai pierdut nimic?
— Ba da, am pierdut, de-a lungul a 10
ani, un spectacol, adică am absentat la
un spectacol la care n-am putut ajunge
la timp pentru că avionul de Baia Mare
n-a putut decola. Plus citeva sute de
nopti pe tren, dar în schimbul acelor
nopti pierdute am cîștigat, totuși, atîtea
și atîtea zile minunate, lumina unor zile
de neuitat. Am cîștigat dreptul de-a fi,
prin arta mea și prin poezia lumii, eu în-
sumi, membru, aproape fondator al Ce-
naclului Flacăra, prieten de nădejde al
tinerei generații și-al tuturor celor ce iu-
besc poezia.

— Cînd te-am întrebat ce-ai cîștigat și
ce-ai pierdut așa fi vrut să-mi răspunzi și
în legătură cu profesia ta de actor.

— Preocuparea mea esențială a fost să
pot face față tuturor sarcinilor incredin-
țate de teatru, cu toată prezența mea în
Cenaclul Flacăra. Înainte vreme, pe la
începuturi, ceream învoiri pentru a ajun-
ge la cenaclu. În ultima vreme, imediat
după lăsarea cortinei, îmi iau valiza și
peste cel mult o jumătate de oră sint în-
tr-un tren. Au fost zile în care am ple-
cat, am făcut 1 000 de kilometri și după
24 de ore eram din nou la teatru. 1 000
de kilometri pentru a recita citeva poe-
me! Sint convins că am cîștigat din punct
de vedere profesional pentru că exercițiul
pe scena Cenaclului Flacăra a fost unul
de natură să-mi stimuleze posibilitățile
actoricești și să mă pună în situația de a
realiza o concentrare rapidă în fața unui
public numeros și în condiții nu întot-
deauna prielnice unui spectacol tradițio-
nal, pentru că, să nu uităm, Cenaclul
Flacăra a cîntat și a recitat pe ploaie,
sau pe frig, la temperaturi de minus 14
grade și în astfel de condiții eu trebuia

să conving nu prin lumina reflectoarelor
sau a costumelor, ci prin trăire și o stare
corespunzătoare poeziei pe care o abor-
dam. Și totuși, sint convins că au existat
unele prejudecăți privind prezența mea
la Cenaclul Flacăra, prejudecăți care m-au
privat de o folosire adecvată puterii mele
de muncă.

— Crezi că ai fi putut fi distribuit în
mai multe roluri?

— Da, asta vreau să spun. De la spec-
tacolul Haina cu două fețe, ca să dau un
exemplu, în care am jucat alternativ,
șase roluri, și cu care am dobîndit în 1980,
la Brașov, la Festivalul de teatru contem-
poran, premiul pentru cea mai bună in-
terpretare masculină, n-am mai primit
nici un rol care să mă reprezinte, deși, cu
toată prezența mea la Cenaclul Flacăra,
eu cred că mi-a rămas întotdeauna un
timp pe care eu îl consider și l-am con-
siderat suficient pentru a mă produce în
raport direct cu puterea mea de muncă.

— Întrebarea mea, deci, avea, totuși, un
dram de neliniște. Ce-ar fi să ne vorbești
despre cele trei spectacole în care ai sem-
nat și regia?!

— De ce nu?! Cele trei spectacole în
regia mea, Amintiri despre orașul Spoon
River, după poetul american Edgar Lee
Masters, Spectacol de poezie și muzică
românească și Incidentul, cu trei piese
într-un act, spectacol care comenta unul
din cele mai triste și înspăimîntătoare as-
pecte ale lumii capitaliste contemporane,
terorismul (între timp am început să lu-
crez la un al patrulea spectacol, Cursa de
Viena, după piesa polițistă a Rodicăi
Ojog-Brașoveanu), mi-au dat satisfacții
atît mie, cit și actorilor cu care am lu-
crat. Neintenționînd să devenim „mari”
sau să facem mult zgomot în jurul per-
soanelor noastre, ci menținîndu-ne doar
preocuparea pentru continuarea exercițiu-
lui teatral, ne-am lovit, ne vom lovi și,
din păcate, încă ne lovim de prejudecata
unor oameni, oameni de teatru, firește,
care cu siguranță ar dori ca noi, actorii
români, să fim singurii în lume care să
nu încercăm să facem și regie.

— Care ar fi argumentele cu care i-ai
combat pe acești oameni ce se opun
actului de regie semnat de un actor?

— Consider că, după numai 20 de ani
de teatru, după teatrul făcut cu
regizori excepționali, buni și foar-
te buni, dar și cu regizori medio-
cri, am dobîndit o experiență sufi-
cientă pentru a înțelege care sint resor-
turile principale ale raportului dintre vi-
ziunea de ansamblu a unui spectacol și
existența partiturii individuale. Cred că
în asemenea situații, nu diploma de re-

gizor trebuie invocată, ci puterea de a
transmite pe baza unei viziuni unice asu-
pra propunerii făcute de dramaturg.
Aș vrea să fie clar, că nu vreau să iau
locul nimănui, că iubesc meseria de ac-
tor și voi rămîne mereu alături de ea,
dar cînd voi întîlni un text care să-mi
incite interesul și din punct de vedere re-
gizoral, aș fi nesincer, dacă aș spune că
l-aș evita. Nu cred într-o supremație a
regizorului, așa cum nu cred într-o su-
premație a actorului. Teatrul trebuie să
rămînă acel moment de creație colectivă
prin care atît regizorul cit și actorii vor
aduce la cald o imagine care, privită nu-
mai dintr-o parte, a regizorului de mese-
rie, sau a actorului, s-ar dezechilibra:
există spectacole în care actorii se vād
doar între pauzele intențiilor regizorale,
așa cum există spectacole în care actorii
nu reușesc să atingă nivelul concepției
regizorale.

— Care este rolul pe care ți l-ai dori la
ora actuală?

— Niciodată n-am pretins un anume
rol. Consider că actorul trebuie să joace
nu în funcție de-o anume dorință, ci în
raport cu capacitatea și chemarea sa,
adică în raport direct proporțional cu
talentul său.

— Nu vrei să-mi răspunzi, nu vrei, că
doar nu te pot obliga. Altceva, am eu
senzația sau chiar așa este. Teatrul din
Giulești imi pare a fi un teatru prin
exelență democratic, un teatru fără ifo-
se, dar cu substanțiale realizări și, deși
ai fost puțin cam critic la adresa unei
situații oarecum mai generale în teatrele
noastre, cred că, totuși, iubești acest
teatru.

— Este, dacă vrei să-ți spun exact și
sincer, a doua mea casă. Un director cu
o bogată experiență, așa cum este Elena
Deleanu, a conferit colectivului nostru,
într-adevăr, un statut democratic, un sta-
tut prin care mulți actori și regizori au
dobîndit satisfacții și succese notorii, au
putut să-ncearcă, să se bucure sau să se
întristeze mai apoi, pe măsura izbînzii
încercării lor, dar niciodată n-a limitat
inițiativa cuiva. Printre cei care s-au
bucurat, ori s-au întristat mă număr și eu
și pot spune, tot cu sinceritate, că bucu-
riile au fost, totuși, mai multe. Sper ca
noua mea premieră, Cursa de Viena, la
care lucrez în clipa de față și în care in-
terpretez și un rol, să ne aducă, mie și
colegilor mei, echipei, dar nu în ultimul
rînd teatrului, nu o bucurie oarecare, ci
acel moment de comunicare caldă și pro-
fundă cu care teatrul nostru din Giulești
și-a obținut spectatori.

Un muzeu in labirint

Un diplomat printre stoici

Rubens. Autoportret

Cine n-a dorit măcar o dată să pară altfel decât este? Chiar și asceții visează uneori plăceri de care se rușinează când se trezesc. Încit nu e cazul să ne grăbim să-l judecăm pe Rubens pentru faptul că s-a străduit din răspuțeri să pară altfel în viață decât în pictură. Mai curind ar trebui să vedem aici unul din triumfurile cele mai clare ale diplomației. Iscusitul diplomat care a fost Rubens a împiedicat pină și posteritatea să se dezmeticească din confuzia în care pictorul l-a aruncat pe contemporani: a dorit să fie luat drept un stoic și a reușit. E aproape o necuviință să spui că ne-a tras pe sfoară și mulți dintre cei care se ocupă de el preferă să lase lucrurile incurcate. E adevărat că nici un pictor nu e mai departe, în opera lui, de cumpătare și de tact și că nici un pictor n-a făcut, în schimb, atita caz de cumpătare și de tact, dar se întâmplă să ne lăudăm tocmai cu virtuțile care ne lipsesc cel mai mult. Scepticii își transformă scepticismul în credință adesea și nu o dată dogmaticii au cochetat cu indoiala. Cazul nu e, așadar, ieșit din comun, iar explicațiile nu lipsesc. Mă întreb, totuși, dacă nu cumva Rubens a ales aceste versuri din Juvenal (pe care le-am mai amintit), „Să lășăm zeilor grija de a ne oferi binefacerile lor, să ne dea ceea ce ne convine mai mult”, pentru a le așeza pe frontonul pavilionului din grădina sa, tocmai fiindcă nu i se potriveau deloc. Un diplomat atit de abil nu ignora, desigur, că perplexitatea ține loc uneori de orice dovadă. În consecință, cei care citeau această deviză n-aveau decit să fie descumpăniți. Cu atit mai bine. Nu vor mai pune întrebări. Vor încerca să ghicească motivele pentru care pictorul a ales-o și vor sfirși prin a da înapoi. La urma urmei, de ce n-ar lua-o în serios?

Că versurile în cauză nu i se potriveau deloc nu e nici o indoială. Mai întii, care zei? Zeii pe care ni-i arată Rubens au părăsit demult Olimpul și au renunțat demult la plicticoasa lor divinitate. Ei preferă să hoinărească pe cimpurile inverzite din jurul Anversului, să mănince bine, iubind mai mult plăcerea decât nemurirea, renunțind cu o tulburare indolență la metafizică, învinși de senzualitate și de culoare; Venus s-a îngărășat, a devenit o corpolentă și placidă matroană flamandă, iar înțeleapta Atena nu mai e severă și castă; a descoperit, cum ar zice Gide, fructele pământului. De la asemenea zei nu poți aștepta ceea ce așteptau stoicii. Prin urmare, care binefaceri? E limpede că zeii nu sînt decit un pretext pentru că Rubens să-și ia singur, în numele lor și în complicitate cu ei, binefacerile care îi convin cel mai mult. Încă o dată diplomatul se dovedește abil. Nu vrea să-i irite pe cei mai puțin norocoși decit el. Puțină modestie e utilă cînd ai de toate, bani, glorie, privilegii, succes, un atelier prosper. Și nimic nu e mai nimerit pentru un amator de opulență atit de atașat de cele lumești decit să pară cumpătat. În felul acesta cleveitorii sînt reduși la tăcere. Cit privește harul, Rubens nu trebuia să-l aștepte de la zei; avea din belșug, putea să ofere și muzelor.

În definitiv, pictorul avea de ales între două soluții din moment ce nu credea de fapt decit în ceea ce se poate obține pe lumea aceasta: să o mărturisească fătîș și cinic, fără să-i pese de nimeni, sau să se ascundă sub o evlavie înțeleaptă care să demoralizeze invidiile. Un diplomat atit de fin, la fel de iscusit în diplomație ca în artă, dovadă că nu i-a rezistat nimeni, nici admiratorii, nici regii, nici destinul, nu putea evident să aleagă decit a doua soluție. Și n-a făcut imprudența de a fi rezonabil. A ales deviza care i se potrivea cel mai puțin, fiind sigur că ea va face o frumoasă impresie. Să recunoaștem că lovitura a fost calculată de un maestru: pină și cei care ne indoim de stoicismul său nu avem curajul s-o facem decit trăgînd tot timpul cu ochiul la pictura lui și invocînd-o ca argument.

Fiindcă, în fata șevaletului, diplomatul s-a retras și s-a făcut nevăzut. Acolo, Rubens nu-și mai amintește versurile lui Juvenal. Nu se mai ferește să spună că iubește fastul; dimpotrivă, o strigă în gura mare, cu o irezistibilă și obositoare plăcere, cu o solemnă ostentație, cu o nesăbuită pasiune care incintă și asurzeste. Dacă a existat un pictor fără vocație filosofică, înzestrat în schimb pentru a ne vorbi pină la sațietate despre gloria de a fi viu, de a avea un trup și de a simți în carnea lui că adevărul e triumfător și perisabil, acela se numește Rubens.

Bineînțeles, el nu era nici atunci singur, dar asta numai pentru că singurătatea era, probabil, în ochii lui un blestem la fel de intolerabil ca sărăcia. Nu putea sta departe de admiratori nici măcar cînd picta. Ii lăsa să intre în atelier și să-l admire pictînd. Nu mi-l pot închipui claustrat și sălbăticit ca Michelangelo pe schelele Capelei sextine, după cum nu mi-l pot închipui plecînd ca Gauguin în Tahiti. Ar fi murit de desnădejde acolo. Cum să stea într-o colibă cînd lui îi plăcea să locuiască într-un palat? Sau cum să calce pe podeaua goală a camerei lui Van Gagh cînd el iubea covoarele scumpe? Din autoportretele sale se vede că-i plăcea să fie bine îmbrăcat. Și chiar cînd se strecoară lingă filosofi și pictează deasupra grupului, în chip simbolic, bustul lui Seneca, eleganța îl trădează pe Rubens ca înpostor; nu, el n-are nimic comun cu filosofia stoică.

Aș fi fost ispitit să spun că talentul nu poate fi altfel decit adevărat și sincer, dacă această frumoasă idee n-ar fi fost de atitea ori dezmințită. Nu mă pot opri să observ însă că lecția cea dintii sau cea de pe urmă a singurului mare diplomat dintre pictori e că în artă nu există diplomație; un Rubens stoic și în pictură ar fi fost cu totul altceva decit Rubens; poate chiar un pictor nul. În artă ești cum ești sau nu ești deloc. Și mă întreb dacă norocul sau inteligența artistică l-a ajutat pe Rubens să evite catastrofa unei minciuni sinucigașe prin care ar fi încercat să pară, ca pictor, altceva decit era, cruțîndu-l astfel de o capcană de care nu era, la drept vorbind, străin.

OCTAVIAN PALER ■

Memento

PROFESORII UNIVERSITARI IN RÂNDUL PATRIOTILOR ROMANI

În cursul lunii s-au împlinit 40 de ani de la acțiunea publică de o netăgăduită însemnătate istorică: memoriul înaintat lui Ion Antonescu de cei peste patruzeci de oameni de știință, prin care cereau ieșirea noastră din război. Actul fusese redactat și semnat la locuința din strada Vasile Conta, a regretatului conferențiar universitar, doctorul internist Marin Enăchescu (încetat din viață la 11 mai 1974). Aduc cu acest prilej comemorativ, omagiul meu eminentului om de știință și omului de bine, medic fără arginți, fiu de plugar din Siminicul de Sus, județul Dolj, ilustrat și prin curajul său civic, într-un ceas greu al istoriei noastre naționale. La 23 August, cum a spus cronicarul, „biruit-au gîndul”.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Simple note

George Mihail Zamfirescu

Am isprăvit de curind lectura celor două volume, scoase de Editura „Minerva”, totalizînd aproape o mie trei sute de pagini și care cuprind exclusiv opera teatrală jucată și ne jucată — cunoscută sau inedită — a lui George Mihail Zamfirescu și „Mărturii în contemporaneitate”, reeditarea celei vechi de la „Fundatii” din 1938, substanțial și inspirat amplificată cu o culegere de cronici și conferințe despre teatru, eseuri și interpretări ale actului de cultură, articole cu caracter literar, social și politic, toate risipite și pierdute în publicațiile cotidiene ori hebdomadare ale timpului, ca să avem, în sfîrșit, o imagine rotundă și integrală a omului și a scriitorului de un neobosit zăbucim, de o frenetică ardore și sensibilitate și de o tenacitate fără egal în pasiunea și lupta sa de a impune frumosul și utilul, noul și elevația, adevărul și cunoașterea.

Laborioasele și stăruitoarele trude, ca să ne dea această excepțională ediție — de altfel pe mai vechi preocupări chiar pentru cazul de față — și le-a asumat istoricului și criticul literar Valeriu Răpeanu, ca să trazeze parcă peste voia lui la capătul înfăptuirii, un drum pe care să se umble, o rețetă și un model al genului, o construcție fastuoasă la care zadarnic vei tinde dacă nu ești călăuzit și nu simți vibrînd constant în tine o conștiință a acribiilor, o probitate și o responsabilitate a profesiunii în toată sobria și marmoreana ei gravitate.

Am întreținut cu George Mihail Zamfirescu, încă de la începuturile mele gazetărești, calde și statornice relații de amicitie — niciodată umbrite — și m-am bucurat izbitzile, cite și cînd le-a avut, mai mult decit în modestia și sfielile

lui le-ai fi putut observa la el însuși. Și am prețuit și iubit deopotrivă și omul și scriitorul pentru toate elanurile și receptivitățile lui, pentru firea sa francă și deschisă, pentru onestitatea și pentru caracterul, pentru curajul moral cu care stia să infrunte și să stigmatizeze injustiția și nepăsarea, samavolnicia și bunul plac, rătăcirile și minciuna, și în care cei mici și anonimi, loviți și neajutorati, își aflau în el un credincios și consecvent apărător; dar ceea ce îl captivase și-l captase — dincolo de resursele lui de prozator care ne-a lăsat atitea admirabile nuvele, ca și romanele de apăsătoare atmosferă și de largă respirație epică — a fost, fără indoială, teatrul. Magia scenei îl fascina să se devină principalul rost al existenței. Și stăpînea mesteguul în toate tainele și în toate aspectele, ajutat de o stratificată cultură pe care și-o însușise — ca s-o numesc astfel — de specific teatral și de doctrină teatrală. Pregătirea lui îl va duce în postul de director de scenă la Teatrul Național din Cernăuți și, apoi, ca prim-director de scenă la „Naționalul” din Iași, ca după aceea să întemeieze la București — gest insurect — două companii de teatru de avangardă: „Masca” și „Treisprezece și unu” și să militeze — fără succes — pentru înființarea unui teatru muncitoresc. Citez, spre edificare, citeva linii din „Mărturii în contemporaneitate”: „Cînd am pus împreună cu doamna Tatiana Nottara în primăvara anului 1931 bazele companiei «Masca» am avut în vedere în primul rînd acest comandament al realității. Ne propusesem să jucăm și am jucat pe scenele tuturor ateneelor populare bucureștene spectacole de matinee pentru copii și spectacole serale pentru adulți...”

„Nu trebuia ocolit nici un sacrificiu, ca să convingem că un teatru se poate realiza fără milioane, dar cu multă muncă și oarecare pricepere.”

„Am fost (și doamna Tatiana Nottara alături de mine) regizor, cortinier, actor, conferențiar și plasator, uneori hamal și afișier.”

„Compania dramatică «Treisprezece și unu» a fost formată numai

din elemente tinere, entuziaste, dornice de muncă și conștiente de opera pe care voiau s-o realizăm, dispuse la orice sacrificiu pentru victoria finală a visului comun.”

Teatrul căruia i se dăruise cu o patimă inversunată îi va da numărul de autor dramatic cu **Domnișoara Nastasia**, comedie tragică în trei acte, căreia îi vor urma **Sânz** (Poveste cu mine, cu tine, cu el...), **Adonis** (Parabolă cu o haimana, o portocală și un vis) și **Idolul și Ion Anapoda**.

George Mihail Zamfirescu se născuse în 1898 și încețază din viață în 1939. Mama lui murise la 21 de ani contractînd o tuberculoză, căreia îi va cădea victimă prematură și fiul ei. Și, mi se pare destul de sîrănie identitatea de destin — ca să n-o semnalez aici — dintre George Mihail Zamfirescu și celălalt prieten al meu, mereu prezent în amintire și neîntregit regretat, floralul Gib Mihail (1894-1935), amîndoi consacrați pe scenă, unul cu **Domnișoara Nastasia**, altul cu **Pavilionul cu umbre**, amîndoi prozatori de certe și mari resurse, răpusi de aceeași maladie și redatîi succesiv peticului de pămînt, ca la o scadență dijmuitoare, la aceeași exactă vîrstă de 41 de ani.

Ce forțe oarbe și năprasnice — de nimeni niciodată talmăcite — sorocesc cu atita aprigă și implacabilă ostilitate aceleași asemănări leite în năzuințe, în idealuri și în finalități la aceiași fărari de sublim și de emoții, ca să ne răpească, parcă, mintii și sufletului dreptul de a mai aștepta de la ei dăruabil azimei de zămisliri al încintărilor, al artei și — de ce n-aș spune-o? — al împăcărilor noastre cu noi înșine?

Pun, tulburat, doar întrebarea ca să-mi reimprespățez sensul și realele dimensiuni ale nevolnicilor noastre. Și închei fugarele mele rînduri mulțumind Editurii „Minerva” și lui Valeriu Răpeanu pentru bunul gînd ce l-au avut de a-l readuce pe George Mihail Zamfirescu în circuitul public, așa ca a fost ca scriitor și așa cum opera îl va defini ca om.

L. KALUSTIAN ■

Desene pe asfalt

Din hronicul străzilor

Istoria unui oraș se poate citi și prin numele purtate de străzile lui. Am deschis așadar Hronicul Bucureștilor *).

Am avut curiozitatea cumva năstrușnică de a cerceta aceste nume de străzi însemnîndu-le spre luare aminte, bucurîndu-mă de strălucirea unora și nedumerindu-mă de bizarea altora.

Există în Bucureștii mei mult pohtit: strada Acetonei, Acetilenei, Abus, Aciliu, Arealia, Comutatorului, Condensatorului, Contribuției, Detectorului, Difuzorului, Dinamului, Disciplinei, Distincției, Emigrantului, Estacadei, Evidențierilor, Existenței, Fragmentului, Imper, Inovației, Intuiției, Invalid Suligă, Indrumării, Invoirii, Năvalnicului, Ornamentului, Pretorienilor, Prudenței, Regenerării...

Dar să vedem cu care nume ale istoriei literaturii și-a împodobit Cetatea lui Bucur bulevardele, căile, splaurile, străzile, intrările și fundăturile sale. Ele, dacă am socotit eu bine, sînt efectiv numeroase (peste 80!) și grămăticul-jurnalist le-a colecționat, alb pe albastru, așa cum sînt ele scrise: C. Sandu Aldea, Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu, poet, Dimitrie Anghel, Tudor Arghezi, Constantin Aricescu, Aron Pumnul, Gheorghe

Asachi, George Bacovia, George Barițiu, Nicolae Bălcescu, Nic. Beldiceanu, Alexandru Beldiman, Cezar Bolliac, Dimitrie Bolintineanu, Valeriu Branție, Bucura Dumbravă, Budai I. Deleanu, Theodor Burada, Dimitrie Cantemir, I.L. Caragiale, poet Panait Cerna, Ilarie Chendi, Timotei Cipariu, poet Vasile Cîrlova, Costache Conachi, poet George Coșbuc, Ion Creangă, Maria Cunțan, Barbu Delavrancea, Traian Demetrescu, Alexandru Depărățeanu, Dobrogeanu-Gherea, Mihai Eminescu, Constantin Fața, Nicolae Filimon, Gala Galaction, Nicolae Gane, Emil Girleanu, Dinicu Golescu, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Iulia Hașdeu, Nicolae Iorga, poet, Șt. O. Iosif, Mihail Kogălniceanu, Gheorghe Lazăr, Barbu Lăzăreanu, poet Alexandru Macedonschi, Titu Maiorescu, Constantin Mille, Miron Costin, Mitropolit Dosoței, Mitropolitul Antim Ivireanu, Mitropolitul Varlaam, poet Barbu Mumuleanu, poet Andrei Mureșanu, Ion Neculce, Veronica Micle, poet Teodor Neculuță, Iacob Negruzzi, poet Nicolae Nicoleanu, Alexandru Odobescu, Anton Pann, Papiu Ilarian, Ion Păun Pincio, Camil Petrescu, Petru Maior, Pompiliu Eliade, Radu Popescu, Ion Eliade Rădulescu, Liviu Rebreanu, Alecu Russo, Alexandru Sahia, Samuil Micu, poet Zamfir (!) Alexandru Sihleanu, Ion Slavici, Theodor D. Speranția, Nicolae Milescu Spătaru, Gheorghe Sincal, August Treboniu Laurian, Dimitrie Tichindeal.

Transcrierea mea a păstrat și erorile de lecțiune ale nomenclatorilor (Alexandrescu în loc de Alecsandrescu, Aron Pumnul în loc de Aruie Pumnul, Fața în loc de Fața, Teodor în loc de Theodor Neculuță etc.) ca și cînd s-a socotit a fi necesar rizabila etichetă „poet” Cutare. Comentarea listei

poate stîrni comentarii aprinse. De ce doar aceste nume? De ce scriitorii absolut obscuri „au strădă” în București în vreme ce există genii încă „neimproprietărite”? Sadoveanu, de pildă. Sînt sigur că nomenclatorii s-au aflat, simetric, în dificultatea chiar a autorilor de istorii ale literaturii cu operă oricînd amendabilă, deci perfectibilă.

Un lucru e cert: Bucureștii, îmbogățiți în ultimele decenii cu zeci și sute de străzi noi se cuvine să aibă și nomenclatori pe măsura constructorilor și reconstructorilor săi. Ei trebuie să aducă la zi pioasa lor strădănie și, nu mă indoiesc, o vor face cu grabire...

„Dar iată și alte nume de străzi ce au legătură cu slujba scrișului: Alfabetului, Almanahului, Condeului, Creației, Cugetării, Elocinței, Epistolei, Entuziasmului, Epigramei, Epigonilor, Eternității, Evocării, Fabulistului, Hrisovului, Intuiției, Lectorului, Lecturii, Legendei, Lirei, Manuscrisului, Meditației, Muzelor, Poligrafiei, Povestii, Proverbului, Romancierilor, Simbolului, Slovei, Tiparității, Tipografiei, Tipografilor.”

„Și iată, în final, citeva nume de străzi ce par, prin accident, antipative. În București există strada **Balaci** (dar nu Alexandru), strada **Blandiana** (dar nu Ana), strada **Bogza** (dar nu Geo), strada **Cocora** (dar nu Ion), strada **Marcea** (dar nu Pompiliu), strada **Soreca** (dar nu Marin), strada **Radu Popescu** (dar nu Radu Popescu, criticul de teatru), strada **Nicolae Manolescu** (dar nu... Nicolae Manolescu), strada **Mugur** (dar Mugur Mugurel), strada **V. Tulbure** (dar nu Victor).

Bucureștii nu-și dezmint frumusețea solară, culorile și umorul...

GHEORGHE TOMOZEI ■

*) Autor: G. Tomozei, editura G. Tomozei, tipografia Tomozei și Fiii, strada G. Tomozei...

Avanpremieră

Un alt fel de „bilci al deșertăciunilor“

În sala mică a Teatrului Național sîntem trei spectatori : Silvia Popovici, Anca Ovanec și subsemnatul. E un întreg spectacol să urmărești ce se petrece pe scenă avînd în preajmă o actriță de aur și o regizoare severă, autoritară care controlează fiecare gest, fiecare mișcare, fiecare relație între personaje, cu tact, cu aplomb și fantezie. Actrița ride discret la figuri de stil pe care cronicarul nu le observă, subliniind „trucuri“ și „găselnițe“ spontane, regizoarea înregistrează ce se întîmplă pe scenă ca pe un șoc, e nemulțumită, e infuriată, e surizătoare, dar, în general, neliniștită. Se află cu trei săptămîni înainte de premieră și nu are încă la dispoziție costumele și decorurile. Dar pe scenă ostilitățile comice, groțesti, ale lui Matei Alexandru, Radu Gheorghe, Mihai Mălaimare și ale Eugeniei Maci schițează contururile unui spectacol colorat și bogat în subtexte. Spectacolul se numește **A 12-a noapte** și autorul piesei e același Shakespeare. Ce dorește să propună spectatorilor regizoarea prin acest nou spectacol cu una din „comediile amare“ ale bătrînului dramaturg? „În spectacolul pe care-l pregătim împreună — ne declară regizoarea Anca Ovanec — eroii sînt clownii propriilor lor

sentimente și pasiuni. Fiecare personaj poartă o mască. Ducele și-a asumat masca îndrăgostitului, din plictiseală. Olivia și-a asumat masca doliului pentru că nu a fost curtată. Protagonistii sînt niște oameni între două vîrste care și-au pierdut adevărul trăirilor. Pasiunile lor nu mai sînt adevărate. Ei reprezintă fantoșa propriilor lor idei despre ei înșiși. **A 12-a noapte** e momentul în care în spațiul imaginar al Iliriei, devenit un fel de bilci al deșertăciunilor, naufragiază doi îndrăgostiți adevărați: Viola și Sebastian. Apariția lor declanșează o furtună a patimilor. Pentru că ei sînt singurii puri în această lume de carnaval a sentimentelor. Important însă pentru mine este Malvolio care poartă masca puritanului vrînd să pună mina pe averea și puterea acestei lumi. Malvolio este în spectacolul nostru un personaj care, prin ascensiunea la propriile sale visuri, ar deveni un pericol. Nu e un bufon. E un tip crud, perfid. Malvolio e frîna care nu lasă lumea să fie ea însăși. Pedepsirea lui Malvolio nu e o simplă glumă ca în alte versiuni. Pedepsa se face prin flagelare, ca în evul mediu, pînă cînd acesta innebunește cu adevărat.

Cadrul scenografic al spectacolului este semnat de rafinatul plastician care este George Dorosenco. În ce privește distribuția îi remarcăm (în afara celor urmăriți la lucru în repetiție) pe Damian Crismaru, Ovidiu Iuliu Moldovan, Tamara Crețulescu și Gabriel Oseciuc.

Ni se pare că există toate premisele pentru un spectacol carnavalesc colorat și în același timp foarte grav.

ADRIAN DOHOTARU

Recital Victor Socaciu

Nu a trecut multă vreme de cînd în paginile revistei Flacăra se făceau referiri elogioase la **Căruța cu flori** a lui Victor Socaciu. A urmat festivalul de la Soci unde, făcînd dovada calităților sale, Victor Socaciu cîștiga două importante premii internaționale, semn al reprezentării cu cîntece a muzicii tinere românești. Și iată-ne la Teatrul „Ion Creangă“ în seara zilei de 7 mai. Aici, recital Victor Socaciu. Un recital de anvergură! Recitalul a cuprins cîntece vechi și mai noi, cîntece foarte cunoscute, cîntece ascultate cu emoție, cîntece de Victor Socaciu, cîntece din repertoriul internațional. Cu un repertoriu extrem de larg, posibil de audiat în

mai multe recitaluri, senzația a fost a unui recital în care tema dominantă era dragostea. Dragostea de oameni, de flori, de soare, de ploii și ninsori, dragostea cu toate ale ei. Din toate cîntecele sale a izvorit dorința fierbinte de pace, de liniște, fiorul creat în primitivitatea sală a teatrului fiind acela de înaltă vibrație sufletească. O voce cu timbru specific Socaciu caldă, profundă, bine dozată, excelent sprijinită de un perfect acompaniament, o voce și o chitară, atît doar, fără vreun acompaniament ajutător, acesta a fost recitalul cîntărețului și compozitorului Victor Socaciu. Un recital desfășurat egal, la o cotă ridicată, un recital realmente emoționant.

Emoționante au fost și momentele în care din puține vorbe (Socaciu are aceea vorbă specific ardelenescă, lentă și grea), am înțeles nostalgia cîntărețului după clipele petrecute pe malul mării cînd, alături de poetul Adrian Păunescu, compunea piese care acum stau la baza desfășurării sale artistice. E frumos, e corect, credem, ca un om aflat pe culmile desfășurării sale artistice să nu uite primele momente în care se consolida ceea ce este interpretul Victor Socaciu.

Alături de Victor Socaciu, actrii Cornelia Oseciuc și Mircea Vaida au sprijinit și au întregit atmosfera unui spectacol al muzicii și poeziei tinere.

DUCU BERTZI

Racul

ALEX

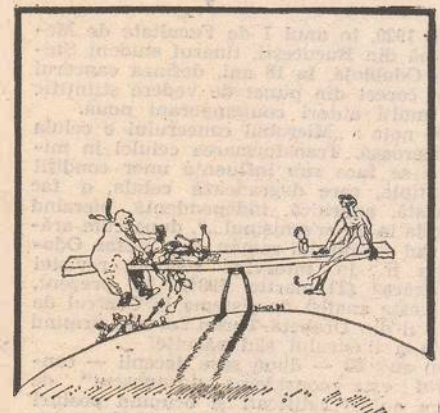
T. BENȚA

PIM

SASA MERET

DENES MOLNAR

De la o glumă la alta

În perioada 25—27 mai 1984 va avea loc la Băilești, județul Dolj, cea de-a IV-a ediție a Festivalului și Concursului inter-județean de satiră și umor „**De la o glumă la alta**“, desfășurat pe trei secțiuni: interpretare satirico-umoristică, literatură satirico-umoristică (toate speciile scurte) și caricatură.

Fișele de participare ale interpreților (individuali sau grupuri pînă la 3 concurenți), precum și creațiile literare și grafice vor fi expediate pe adresa Casei de cultură Băilești, județul Dolj, pînă la 15 mai 1984.

Celor mai merituoși interpreți și creatori li se vor acorda premii și distincții, precum și medalia „Cobilața de aur“.

Vă propunem o nouă rubrică:

Lumea cărților

Istorie literară... la pas

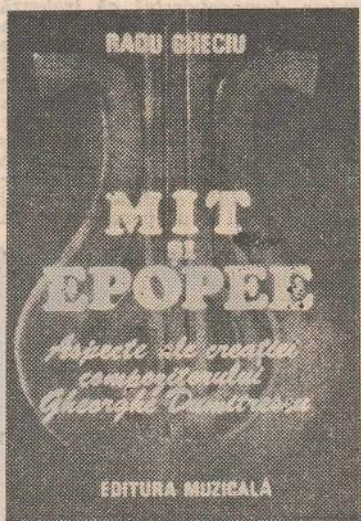

● Cunoscutul cercetător al opereii lui Mircea Eliade, profesorul Mircea Handoca, ne oferă, sub egida Editurii Sport-Turism, un interesant excurs de istorie literară intitulat **Pe urmele lui G. Topirceanu**. Seria în care se înscrie recentul titlu și-a dobîndit de altfel o binemeritată popularitate în rîndul cititorilor. „De mai bine de un sfert de veac am mers, de nenumărate ori, pe urmele lui Topirceanu. Intenționat sau întîmplător, am călcat urmele pașilor lui la Nămăești, București sau Iași, la mănăstirile din Moldova (Neamț, Agapia, Văratec), la Viena chiar — ne spune autorul, mărturisind traseele acestui periplu real, devenit... sumar al unei cărți captivante, care aduce date noi privind în special familia și arborele genealogic al cunoscutului poet al **Rapsodiilor**.

Contribuții muzicologice

● Sub coordonarea reputatului muzicolog Zeno Vancea, Editura Științifică și Enciclopedică publică un Dic-

ționar de termeni muzicali, la realizarea căruia colaborează 46 de autori, specialiști de renume ai domeniului. Lucrarea își propune „normarea terminologică a cunoștințelor muzicale, așa cum sînt vehiculate acestea în scrisul românesc de specialitate“ (am citat din Prefață). Modalitățile de informare ale dicționarului variază de la simpla definiție a termenului pînă la definirea sa amplă și descrierea enciclopedică. Muzicienii, precum și celelalte categorii de cititori care vor accede la conținutul acestui deosebit de util dicționar beneficiază de asemenea de un bogat material ilustrativ ● Rămînînd în domeniul muzicii, semnalam o nouă apariție la Editura Muzicală: volumul **Mit și epopee**. Aspecte ale creației compozitorului Gheorghe Dumitrescu, semnat de muzicologul Radu Gheciu. Structurată monografic, cartea cuprinde un șir de analize riguroase pe marginea celor mai importante titluri din creația lui Gh. Dumitrescu. Sinteza preliminară — **Izvoare, stil, personalitate** — trasează direcțiile preocupărilor muzicale ale compozitorului, încadrînd cu pertinen-

ță opera sa în peisajul componistic românesc. Serioasă, documentată, scrisă cu participare și elocvență, cartea lui Radu Gheciu este un argument viu în favoarea existenței unei critici muzicale românești de anvergură.

Manual de optimism

● Din partea autorilor recentei **Cărți a recordurilor** — Cristian Topescu și Virgil Ludu — apărută tot la Editura Sport-Turism, transcriem aici preambulul intitulat chiar cu cuvintele de început ale acestei fraze: „Mult discutatele și controversatele recorduri. Ca să le putem prezenta sistematizat am împărțit ramurile de sport în cinci grupe: sporturi individuale, jocuri sportive, sporturi de iarnă, sporturi mecanice, sporturi aviatice, precedate de inedite recorduri pe calități motrice. Apoi le-am parcurs, confruntînd recordurile mondiale, recordurile românești, campionii și performanțele. O tentativă temerară, cu incerte șanse de reușită... Înregistrarea recordurilor a fost oprită la 1 ianuarie 1984. Totuși, sperăm că veți avea o imagine a sporturilor actuale, practice la noi (40 de ramuri sportive), completată cu câteva superlative din lumea sportului. Aceasta este ceea ce ne-am propus să vă prezentăm, succint sau mai pe larg, mai mult sau mai puțin documentat, dar totdeauna cu dorința de a vă stîrni interesul“. Amendînd modestia excesivă a semnatarilor acestui pasaj și ai cărții întregi, recomandăm cu căldură **Cartea recordurilor** ca pe un excelent... manual de optimism.

Geografie, joc și ficțiune

● **Joaca jocului** este titlul celui mai recent volum din bibliografia poetului Ion Gheorghe, publicat la Editura Cartea Românească. O carte voluminoasă (ca și anterioarele). Intorcîndu-se intrucitva la stilul mai vechilor incantații și „jocuri“ poetice din perioada **Zoosophiei**, la versul scurt și rostogolitor, pemele din **Joaca jocului** vehiculează o mare cantitate de motive și simboluri poetice: rodul-rodirea-sămînta, pasărea, șarpele, numărul etc. Critica va observa — și va interpreta — desigur abundența figurărilor animaliere din acest volum, ce se constituie într-un veritabil bestiarium poetic. „Eu pe gruiul gurguiat / Ieri urcaj băiat, / Însă astăzi cînd mă sui / Pe-âl gurguiat / De grui / Sint bărbat / Din ce văzui. / Stilpul / Stilpilor / Unde pusesem vulpul / Vulpilor. / Însă

jos, / Unde trebuie să ar, / M-am văzut cu luminosul prea luminos / Bondar. / Ne vedem, ne vedem, / Sorit Scarabeu, / Lasă-mă un rustem / De știu să-l joc eu“ etc. (din **Bădița scarabeu**) ● După o tăcere (poetică) destul de lungă (și oarecum în dialog cu alura incisivă, patetică a repoterului și polemistului), un poet delicat și muzical, care ascultă cuvîntul precum un sticlă de porțelanuri fine — l-am numit pe colegul nostru Ilie Purcaru — apare din nou în arenă strînînd mișcarea acestor recente **Geografii rebele** (Editura Cartea Românească). Poza de cinism vulnerabil ascunde însă, în poezie, un elegiac incurabil, ca în acest **Fără glas**, cu care se deschide volumul: „Voi avea 50 de ani / -n. 5 noiembrie 1933 / cînd luna se va da cu capul de rimbaud / jucînd table cu nimeni / într-un oraș de provincie fără castani // și voi obosi să cînt fără glas / singur într-un picior / pe umărul ierbos al pămîntului“ ● Cu noua sa carte Florin Iaru se simte **La cea mai înaltă ficțiune**. O poezie de mim agil și trist, o romanță scrisă la urechea realității care „tipă destuul — dintre perne“: „Ne vom iubi ne vom iubi / în tristul high fidelity / tu vei pleca eu voi trăi / urlînd în high fidelity / ce puscă grea ce haine gri // Apoi în high fidelity / iluzii vorbe zeci de mii / istorii high fidelity / și vast ne va măcelări / copilul high fidelity“.

TANIA RADU

Să ne protejăm valorile!

• Deschizător de drumuri la numai 18 ani • Minunile aparatului Dimi-stoma •

Valorificarea moștenirii științifice românești

Dr. Ștefan Odobleja [1902-1978],
cancerul și cibernetica

În 1920, în anul I de Facultate de Medicină din București, tânărul student Ștefan Odobleja, la 18 ani, definea cancerul mai corect din punct de vedere științific ca mulți autori contemporani nouă.

El nota: „Microbul cancerului e celula canceroasă. Transformarea celulei în microb se face sub influența unor condiții multiple, care degradează celula, o fac egoistă, anarhică, independentă, pierzând corelația cu organismul...”, după cum arăta fiul savantului român, ing. Ștefan Odobleja jr. în interviul acordat revistei „Flacăra” (3) martie 1981). În prezent, este analist de sisteme la Centrul de

ul din Drobeta-Turnu Severin, urmînd aia instruirii său părinte.

În anul 80 — după șase decenii — cancerul este considerat „necunoscut”, de către auziți calificați și ocupînd posturi importante în acest domeniu. Un autor consideră că mai mulți oameni trăiesc bine de pe urma cancerului decît mor. Numai în S.U.A. în 1984 se estimau 450 000 decese și 210 000 noi cazuri de cancer. În aprilie 1983, în revista „Science” din S.U.A., Dr. Curi arăta că nu se cunosc „evenimentele” care transformă celula sănătoasă în celula canceroasă și acesta era Directorul Secției de Prevenire a Cancerului. În aprilie 1982, Prof. Dr. Weinhouse ales pentru acel an Președintele Asociației Cercetătorilor Cancerului, care implinea 75 de ani, arăta că celula canceroasă este „necunoscută”, „misterioasă”, „cutia Pandorei” și sublinia rolul laboratorului pentru viitorul cercetării cancerului.

Tînărul „boboc” medicinist, la nici 20 de ani, era extrem de bine documentat lui.

Comunicare prezentată la U.S.S.M. — Filiala București, Secția Istoria Medicinii și Farmaciei, în ședința din 4 octombrie 1983.

și avea o excepțională clarviziune științifică — o moștenire științifică românească demnă de valorificat la nivel mondial.

Cibernetica va fi o problemă ulterioară — de maturitate — a Dr. Ștefan Odobleja, care a acordat prioritate „flagelului” omenirii.

Istoria științei mondiale și românești ne confirmă cele de mai sus. Deci, să analizăm cele susținute de studentul medicinist român Ștefan Odobleja acum 65 de ani: „Microbul cancerului e celula canceroasă”. La sfîrșitul secolului trecut frecvența cancerului de vezică urinară, în Egipt, era legată de bilharzioză, ceea ce a determinat pe unii autori să considere cancerul ca o boală parazitată. În 1910, Roux, directorul Institutului Oncologic din New York — S.U.A. laureat al Premiului Nobel — peste 56 de ani, în 1966, susținea teoria virală a cancerului, nedovedită pînă în prezent, dar susținută mai departe. Regulamentul prevedea că acest premiu se poate acorda la un an de la apariția unei lucrări valoroase, cum s-a întimplat cu Warburg, care a emis teoria metabolică a cancerului, avînd însă cauză poluanții. El a publicat în 1926 „Metabolismul tumorilor” ediția germană și a fost propus pentru premiul Nobel, pe care îl va primi abia în 1931, după ce a apărut ediția engleză în 1930 și cea americană în 1931. Microbiologia era în plină dezvoltare așa că Odobleja va considera că „microbul” cancerului e celula canceroasă.

Într-adevăr, azi știm că tumoarea se formează pornind de la o celulă „mamă”, „inițială”, „primară”, „microbul” de la care se va forma tumoarea prin distrugerea membranei celulare de către metabolii cancerigeni: H₂O₂, MDA etc., care invadează celulele din jur formînd tumoarea și prin singe vor circula la alte organe în care se va forma metastaza. Astfel, se confirmă punctul de vedere al

lui Odobleja că „Transformarea celulei în microbi (N.A. în celulă primară canceroasă) se face sub influența unor condiții multiple, care degradează celula, o face egoistă, anarhică, independentă, pierzînd corelația cu organismul...”

Cei 65 de ani de progres al științei confirmă și „condițiile multiple”, care sînt externe ca: stresul, alimentația — în primul rînd excesul de glucoză hiperplazică, în exces (58mM) inhibitoare de catalază — a doua enzimă protectoare naturală contra peroxidării (H₂O₂) și cancerului, apoi poluanții (Warburg, 1926) etc., etc. și cauze interne ca: ereditatea — dovedită prin modificările de enzime la urmași, modificările de metabolisme (glicoliza crește la 150—300 la sută) și de metaboliți (de la atomi — elemente (81), ioni, minerale) la macromolecule (proteine, enzime etc.), care datorită „condițiilor multiple” de mediu intracelular: fizico-chimic (temperatură, pH etc.) modifică metabolismul, mai ales prin inhibare de enzime producînd leziuni moleculare (Peters-Gavrilescu, Oxford, 1931) ca blocarea PDH și citrat sintetazei de către ATP-ul în exces produs de excesul de acid piruvic din cauza excesului de glicoliză, provenit din excesul de glucoză alimentară — de 2 ori.

Această dublă leziune moleculară din ciclul Krebs din mitocondrie este una din cauzele cancerului este una din „condițiile multiple”.

În prezent, se consideră că în celulă au loc concomitent circa 2 000 de reacții metabolice la care iau parte cel puțin 2 000 de enzime și alți vreo 4 000 metaboliți, deci în total peste 6 000 metaboliți, care fiecare poate fi implicat în cancer și necesită fiecare cite o monografie după literatura mondială, de modificările pe care le-a suferit în cancer, în vederea controlului și tratamentului metabolic.

În cancer, zincul se pierde prin urină pînă la de 100 de ori mai mult ca normal și el provine din 80 de enzime — între care și SOD-prina dintre enzimele protectoare naturale contra peroxidării și a cancerului și din hormoni ca insulina — cu 4 atomi de zinc —, care poate explica relația diabet apărut în fază finală a cancerului etc. De asemenea, se distrug — prin peroxidare — acizii grași nesaturati din lipide, din cei polinesaturați rezultînd și malondialdehidă (MDA), care este to-

xică și cancerigenă. Proteinele — probabil — prin reacție Schiff dintre aminele (—NH₂) lor și aldehidele (—CHO) — de la glucoză — și ea în exces intracelular, în citoplasma — locul anabolismelor — va bloca elongația proteinelor, care rămîn cu catene scurte denumite proteine Bence-Jones — specifice în cancer — și care se pierd prin urină 10 g/zi, față de o ingerare medie de proteine de circa 40 g/zi. Pierderea de proteine și lipide poate explica cașecia și chiar exitusul. Acestea sînt unele din „condițiile multiple” — ale lui Odobleja — „care degradează celula” — inclusiv membranele celulare, care lipsesc în sarcom și pe cele ale organelor intracelulare, căci în hepatom numărul mitocondriilor este redus la 50 la sută, prin distrugerea celorlalte 50 la sută prin degradarea membranelor mitocondriale tot lipo-proteice.

„Celula microb” — a lui Odobleja — în „condițiile multiple” de modificare a metabolismelor și betabolitilor devinute „anarhice” o vor face să „piardă corelația cu organismul...”. Deci, cancer!

Față de nivelul științific al literaturii mondiale din 1920 și chiar din anii '80, putem considera pe tînărul Odobleja un deschizător de drum nou în cancer. Detaliile „condițiilor multiple” au apărut după 1920. Astfel, Warburg a publicat „Metabolismul tumorilor” în 1926, ATP-ul — în exces în cancer — a fost cunoscut în 1929, acidul piruvic — și el participant la cancer — a fost studiat de Smythe în 1932, dar fără metabolism, glicoliza în 1932, NAD⁺ și FAD-ul în 1936, ciclul Krebs în 1937, genetica prin enzime în 1944, acetatul activ în 1951, insulina în 1953, modelul ADN în 1954, structura mitocondrii (Palade, 1952, cu Premiul Nobel în 1975), acetatul în biosinteza acizilor grași (1964), sistemele multienzimatice în metabolismul intermediar (1971) etc., etc.

Toate aceste descoperiri ulterioare confirmă valoarea definiției cancerului de către studentul Odobleja acum 65 de ani. „Cibernetica” va completa controlul prin analize și diagnostic și va „conduce” tratamentul metabolic cu dietetică și medicație pentru reechilibrare. În concluzie, opera Dr.-ului Ștefan Odobleja poate fi pusă în valoare pentru noi descoperiri în cancer, pentru sănătatea OMULUI.

Dr. AUREL D. PETRESCU

Cazul și cazurile doctorului Florea Dinu

Argumente pentru o mare realizare

Nu pentru a da răspuns detractorilor — polemici de asemenea gen nu ar folosi nimănui —, ci dintr-o datorie firească față de opinia publică în a-i prezenta adevărul, ca și în numele misiunii ce ne-am asumat-o în bătaia pentru nou, pentru intronarea acestuia în toate sferile vieții noastre sociale, ne vom ocupa în continuare de cazul doctorului Florea Dinu din Cimpina. Prin cazurile sale tratate, rezolvate, vindicate.

De ani și ani de zile, cabinetele din str. Culturii 27 sînt martorele unor drame și povești umane aproape incredibile. Vin și poposec aici bolnavi cu boli neiertătoare, condamnați viața lor întreagă la mutilări și suferințe fizice și psihice inimaginabile, oameni care au umblat din spital în spital, care au consultat numeroși medici fără vreun rezultat și fără speranțe. Nu pentru că specialiștii respectivi n-ar fi făcut totul să-l vindece ori măcar să le amelioreze durerea, dar se loveau (se lovesc) de limitele medicinei înseși neexistînd, pînă la aparatul doctorului Dinu, medicamente ori metode terapeutice menite să rezolve, de pildă, paralizile faciale. Poposec atunci — unii ca o ultimă șansă, alții ca într-un liman al speranței — la Cimpina, bătînd la ușa cabinetului dr. Dinu.

Clasoarele, albumele, diapozitivele, filmele, fișele pe care le deține la ora actuală — și pe care ni le-a pus la dispoziție după insistențe aparte cu sute și sute de cazuri, sînt proba indubitabilă a unei munci titanice, fără preget și fără ochii pe ceas, fie și numai pentru a examina și întocmi fișele unui asemenea număr de oameni. Care, în plus, au fost tratați, urmăriți în timp ca în orice travaliu medical de tinută științifică. Totul ordonat, pe capitole, pe afecțiuni, pe vîrste ale bolnavilor, cu fazele progreselor înregistrate de fiecare caz, pînă la vindecarea totală. Cîte destine, cîte cursuri de viață a preschimbă, iată, acest medic de o modestie impresionantă.

Ne oprim întîi la capitolul paralizilor faciale. Cazuistica este impresionantă atît ca număr dar, mai ales, ca vindecări și înfățișări redede oamenilor tratați. Din mutilați, din fețe lovite, de hidoșenia unor boli, apar chipuri luminoase, normale, expresive, frumoase. Fete condamnate la singurătate și tristețe cu chipuri radiind de fericire, care și-au descoperit feminitatea, cochetăria, farmecul unei priviri, plăcerea unei încruntări, bucuria unui fard, tandrețea unui șirag de măgele aninat de gît, suavitatea unui fluterat. Se știe că litera-

tura de specialitate (neurologia) consemnează că o paralizie care nu s-a rezolvat în 3 luni este iremediabilă, nervii și mușchii lezați nu mai au putința să se refacă. (Cu mijloacele cunoscute pînă acum ale medicinei.) Intervențiile chirurgicale sînt mai mult de natură estetică, ameliorînd starea fizică și deci, într-o măsură fragilă, starea psihică a bolnavului, neputînd însă reface nervii striviți, lezați, paralizați, neputînd reda astfel funcționalitatea părților și organelor bolnave. Cu aparatul electronic multifuncțional Dimi-stoma se poate gândi de doctorul Florea Dinu din orașelul românesc Cimpina și pe care competența inginerescă a țării l-a făcut viabil. El are girul Academiei de Științe Medicale, al SVIAM-ului, are brevetul de invenție cuvenit al OSIM-ului iar, la ora cînd scriem aceste rînduri, prospectul pentru străinătate circulă prin numeroase țări ale lumii.

Ne oprim la citeva fișe pe care le scoatem la întimplare prin sonaj. Citim și privim cu atenție fotografiile. Fișa 1043. Chelu Constantin, 47 de ani, inginer, Constanța. Paralizie facială stîngă, cu o vechime de 2 luni. Tulburări estetice, fonetice și de masticație... Vine la Cimpina pentru prima oară la 23 noiembrie 1978, ca în decembrie același an, după un număr de ședințe de tratament, să fie vindecat. Revine la control lunar, fără vre-un semn de recidivă. Încercăm să-l abordăm pe inginerul Chelu la telefon, la locuința sa. Ne răspunde soția, Aristița Chelu, contabil șef la Filiala CEC a județului Constanța. Cu regret, ne spune că soțul nu e acasă, e chiar la București, într-o deplasare, l-am fi putut găsi în cursul diminetii la Întreprinderea „Semănătoarea”. Este șeful serviciului plan de la Întreprinderea metalurgică Medgidia. „Cum a fost cu para-

Așa arăta Pașe Georgeta, din comuna Săcele, județul Cluj, înainte de tratament (stînga)

Așa arăta aceeași tînără după tratamentul doctorului Florea Dinu (dreapta)

lizia? Tîn minte perfect, asemenea lovituri ale vieții nu se uită. I s-a întimplat după venirea din concediu. A condus mulți kilometri la volan, era foarte obosit și cînd s-a întors la serviciu a avut niște probleme dificile. Înțelegeți, a paralizat în citeva ore! Într-o zi, cînd m-am întors eu de la birou, l-am găsit în pat, era cu gura la ureche, ochiul nu i se mai închidea, nu mai putea să mestece. Atunci am făcut eu un șoc, sufeream de inimă și de atunci am aritmie. L-am dus la spital, aici, în Constanța, unde a stat vreo trei săptămîni, fără vreo ameliorare. Era tratat cu cortizon, ceea ce i-a redeschis un ulcer vechi și n-a mai putut să-l suporte. Întimplarea a făcut ca într-o seară să vizionez la televizor o emisiune unde se prezenta un caz similar de paralizie, o fetiță vindecată de doctorul Florea Dinu din Cimpina. Mai auzisem de ici de colo, citisem în revista dumneavoastră că tratează și paralizii și l-am convins să mergă acolo. A stat la hotel, și vorbeam seară de seară la telefon. Chiar după 3 ședințe i se schimbă starea psihică și era entuziasmat, imi spunea că își revine vizibil cu fiecare zi. Cînd a venit acasă era de nerecunoscut față de cel care plecase. Era omul normal dinaintea bolii, cu mina sa obișnuită. Chiar medicul de aici care îi semna concediile medicale îl întreba: „pe ce parte ați avut paralizia?” Cazu-

lile doctorului Dinu sînt deosebite, nu pot fi contestate. Soțul meu chiar voia să se mai ducă pe la dînsul, să-i mulțumească și să-și continue un tratament stomatologic pe cealaltă parte. Cit a stat la Cimpina, doctorul i-a tratat și dantura de pe o parte. Am mai trimis și pe alții la dînsul, o fetiță din Hîșova, nu mai tîn minte cum o cheamă, tot cu o paralizie gravă, dar am vorbit de curînd cu bunica ei și mi-a spus că e bine, că fata merge la școală, că nu se mai cunoaște nimic, nici o urmă de boală”.

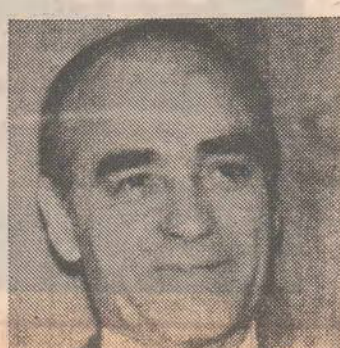
Fișa 2401. Biclișneru Irina, 10 ani, elevă, Văleni de Munte, jud. Prahova. „Boala apare pe 16 V 1980, din cauza curentului. Masticație deficitară, pronunțarea consoanelor labiale imposibilă, conjunctiva ochiului sting congestionată”. Din fotografiile ne privește cînd un chip ca de clown, cînd un chip senin, plin de sănătate și de candoare. E greu să crezi că sînt ipostazele aceleiași persoane. Vorbim cu tatăl fetiței. Irina are astăzi 14 ani, e fericită, învață, se joacă, e cochetă ca orice fetiță în pragul adolescenței și nimic din înfățișarea ei nu mai trădează boala ciudată și galopantă care a cuprins-o într-o zi, aproape instantaneu. „A venit acasă de la școală cu un ochi care nu i se mai închidea și-i lăcrima, cu obrazul drept căzut, vorbea greu... — povestește tatăl. În aceeași după amiază am și fost la Cimpina. Mă simt chiar vinovat față de doctorul Dinu că, iată, a trecut atîta timp și n-am mai fost pe la dînsul să-i mulțumesc. Pentru că m-ati atenționat, adică mi-ati reamintit că Irina a avut boala aceea ciudată, am să mă duc curînd. Era de datorie mea să o duc s-o revadă, pentru bucuria sa, a muncii sale, să constatăm că nu se mai cunoaște nimic; deobicei, aceste pareze mai lasă urme, la Irina nu se vede chiar nimic. Dar știți cum a tratat-o? Chiar din seara cînd am ajuns acolo. Cu o mare răbdare și cu o mare atenție. În fața mea e un medic adevărat”.

Vom continua reportajele, de la fața locului, despre și cu oamenii tratați și vindecați de dr. Florea Dinu.

CICI IORDACHE-ADAM

Înainte de tratament (stînga)

După tratamentul (dreapta)

Dacă a greși e omenește, a persista în greșeală e primejdios

ONORATĂ INSTANȚĂ
A MORALEI

• Urmările ciudate ale unei vinători • Viața între două instrucțiuni •

Audiențe

Noblețea promisiunii

Se întâmplă adeseori să intervenim pentru unul sau altul dintre cei ce apelează la noi din dorința de a se rezolva treaba omului mai repede. Calea nu este doar mai directă, dar și mai lesnicioasă, mai sigură (vorba dulce...), mai la îndemână. Ne împărtășesc opinia și cei cărora ne adresăm: „tovarășu”, e un flecușteț, se rezolvă, e foarte bine că ne-ai sesizat prin telefon, știți, scrisul mai irită uneori, naște antipatii etc., etc.”

O femeie, o doctoriță, ieșită la pensie și plină de tot felul de maladii care țin mai mult sau mai puțin de vîrstă, un om care, în ciuda celor ce se spune despre meseria amintită, n-a strins într-o viață decît tot ce poate încăpea într-o garsonieră, ne ruga în urmă cu trei ani s-o ajutăm să-și schimbe camera aflată la etajul zece al unui bloc din București cu un spațiu asemănător așezat mai potrivit vîrstei și bolilor, adică la un etaj mai accesibil. Mai exact, dacă era și posibil să schimbe sectorul, apropiindu-se de o rudă în stare s-o ajute la nevoie. Nu era desigur un fleac, de altfel noi nu ne-am propus discutarea teoriei rezolvării prompte a fleacului, nu era un lucru de nimic, dar nici un lucru deosebit, dat fiind că femeia nu solicita un apartament, un confort superior, ci, de fapt, realizarea unui schimb pentru care ea nu mai avea puterea să umble.

Iată-ne așadar la o astfel de instituție față în față cu cei ce răspund direct de aceste probleme, iată-ne pledînd așa cum poate n-am reuși să ne susținem propriile interese, iată-ne pledînd pentru o bătrînețe mai liniștită, în ceea ce o privește pe doctoriță, aducînd cunoscutul argument cu mama pe care o are fiecare acasă și față de care are o datorie ș.a.m.d. Omul din fața noastră, care urmează să decidă, se luminează ca și cum i s-a luat o piatră de pe suflet (numai despre atît e vorba !?), ne dă dreptate în toate și ne promite că istoria se va rezolva în cea mai scurtă vreme. Ne bucură cînd deslușim pe colțul memoriului: **Să se rezolve urgent.** Nu ne mai gîndim nici la număr de înregistrare, am fi birocrati, nici la un termen cit de cit concret, pînă în care zi sau lună urmează să se înfăptuiască cele cerute, ar fi meschin, plecăm împăcați, o anunțăm pe femeie, se bucură și socotim lucrurile încheiate. Dar trece timpul, trec două, trei, patru luni și povestea nu se rezolvă. Iar primind o zi bună și-l găsim mai liber pe cel ce s-a bucurat și ne-a dat dreptate, pe cel ce condamna alături de noi nedreptățile bătrîneții, acesta ne primește la fel, se miră că nu s-a rezolvat, la memoriul și menționează în aceeași colț: **Să se rezolve urgent.** Ne bucurăm, se bucură și bătrîna și după alte cîteva luni observăm că la adăpostul apostilei nu s-a rezolvat chiar nimic. O luăm pe urma cererii aprobate, ajungem la un subaltern care prin funcție se ocupă tocmai de astfel de probleme, omul se bucură, e amabil, e convins că bătrînețea e păcătoasă, dar că momentan nu s-a ivit o soluție „viabilă”, dar să fim liniștiți că totul este o chestiune de cîteva săptămîni.

După alte cîteva luni, situația se repetă. Numai că ne-a mai scăzut entuziasmul, bucuria e mai leșinată și de cite ori ne sună bătrîna parcă ne întreabă cineva de datorii. Lăsăm audiențele, ne lipsim de avantajele tete a tete-ului cu cei ce ne-au promis, ne instalăm lingă telefoane și promisiunile ne vin mult mai comode.

Au trecut trei ani de la prima intervenție. Au trecut trei ierni în care femeia în vîrstă și bolnavă a urcat de zece ori scările pînă la etajul X pentru că liftul era în verificare, s-a speriat tot de atîte ori că urcatul asta îi poate fi fatal.

Sîntem din nou la tovarășul binevoitor, de acum trei ani, mai oboșit, mai ponderat în bucurii, dînsul se miră din nou și completează colțul proaspătului memoriu: **Să se rezolve urgent.** Ezit. Mi-e frică de cuvîntul urgent. Poate n-are înțelesul pe care i-l dăm noi. Mi-e teamă de promisiuni. Și parcă mi-e un dbr nebul de nu. De un nu categoric, de un nu hotărît, de un nu sincer, tovarășesc, pe înțelesul tuturor, de acel nu care să mă trezească, să nu-mi adoarmă vigilența, de acel nu care mai lasă loc speranței. După **Să se rezolve urgent** nu mai vine nimic. Neantul. După un nu spus cu credință, cu convingere, viața își deschide porțile.

Recunosc, acum delicia mele sînt mai ponderate, cred mult mai greu în bucuria altora cînd le cer ceva și devin circumspect, nu mai copleșesc entuziasmul cînd văd desenîndu-se sub privirea mea contururile vapoase ale unei promisiuni, dimpotrivă, mă trec fiorii gîndului că trebuie să mulțumesc politicos și apoi s-o iau de la început.

A promite e nobil, dar noblețea asta dobîndită o dată cu funcția nu costă pe mine. Mă transformă, mă face să mă simt mic și meschin, nemaifiind capabil să mă ridic la înălțimea ei. Fapt care, desigur, n-are nici o legătură cu soarta bătrînei de la etajul zece.

RAZVAN BARBULESCU

Ieșirea din impas

Ne-au scris doi tineri medici din Craiova, Mariana Păun și Valeriu Gheorman, ambii din promoția 1980. Studenți eminenți, Păun poziția 1, Gheorman poziția 5 la absolvire, s-au prezentat după terminarea stagiaturii (3 ani) la concursul pentru ocuparea unor posturi de asistent universitar la Facultatea de medicină a Universității din Craiova, concurs anunțat în „Muncitorul Sanitar” din 5 noiembrie 1983 (nr. 45) și, ulterior, comunicat în Buletinul Oficial din 9 noiembrie 1983 (nr. 81). Și-au adunat oamenii actele necesare, s-au pregătit și, din 8 candidați, au ieșit primii. Ei și familiile lor s-au bucurat nevoie mare, un astfel de examen fiind, se știe, mai mult decît dificil, au primit felicitările de rigoare și așa mai departe. Dar bucuria celor doi, despre asta ne-au scris, n-a durat mult. Au fost anunțați că, deși reușii la concurs, nu vor putea ocupa posturile respective întrucît n-au titlul de medic specialist!

Doctorii în cauză au crezut, în primul moment, că e vorba despre o neînțelegere, căci documentele oficiale (cele invocate mai sus) precizau că „pentru posturile de asistent se pot înscrie la concurs absolvenții facultăților de medicină generală cu stagiul de trei ani încheiat”. Cazul lor. Ba mai mult, ei știau că la fel se procedase și în anii anteriori, cînd medici abia ieșiți din stagiatură, deci fără calificarea de specialiști, fuseseră acceptați la examen și, cei reușii, deveniseră asistenți universitari, condițiile susținerii unui astfel de concurs fiind precizate de Ministerul Sănătății în august 1981. Fără ca de atunci să mai fi apărut o instrucțiune, un ordin, o circulară etc., care să fi modificat, sub o formă sau alta, condițiile de participare. Așa stînd lucrurile, s-au pornit să-și caute dreptatea, dar Direcția personal-invățămînt din Ministerul Educației și Învățămîntului i-a informat că „potrivit art. 130, alin. 2 din Legea nr. 6/1969 privind Statutul personalului didactic, candidații la concurs trebuie să aibă și titlul de medic specialist, condiție pe care dv. nu o îndepliniți”. Treceam peste faptul că respectiva adresă, trimisă Mariane Păun, conținea o inadvertență flagrantă („În legătură cu scrisoarea dv., prin care solicitați aprobarea de participare la concursul organizat de Universitatea din Craiova...” asta la o dată, 11 aprilie 1984, la care M.P. susținuse de mult examenul, între 14 și 19 decembrie 1983, și reușise prima ?!) și mergem mai departe. Legea e lege, nu-i așa, și unde-i lege, nu-i tocmeală. Numai că, surprinzător, Ministerul Sănătății i-a informat pe cei doi că „urmare a cererii dv., vă facem cunoscut că precizările publicate de Ministerul Sănătății în august 1981 cu privire la modul de ocupare prin concurs a posturilor de asistenți sînt în vigoare”, răspuns semnat la 2 martie 1984 de directorul Direcției coordonare-control-personal din M.S., dr. Dumitru Tănăsescu!

Mai concret: după Ministerul Sănătății, Mariana Păun și Valeriu Gheorman aveau dreptul să se prezinte la examen. După Ministerul Educației și Învățămîntului, care urma să ratifice, prin Senatul Universității din Craiova, rezultatele concursului, nu aveau acest drept. Primul întemeindu-și poziția pe instrucțiunile din 1981 (în virtutea cărora, nota bene, s-au desfășurat concursurile pentru anii 1981, 1982 și 1983), celălalt făcînd apel la legea din 1969, criteriu anterior modifi-

Cine păzește paznicii!

La oricare altă variantă s-ar fi putut gîndi conducerea întreprinderii de Piele și Mănuși din Tîrgu-Mureș, cînd a constat sustragerea unei cantități însemnate de produse finite, mai puțin la faptul că acestea dispăruseră chiar atunci cînd paza fusese nu doar „întărită”, ci și... superasigurată, adică atunci cînd o persoană care se presupunea a fi de toată încrederea îndeplinește atribuția de ofițer de serviciu pe unitate.

Să se fi lăsat cu toții — cinci oameni în puterea cuvîntului — furați de somn ori de alte preocupări lătrălnice care nu au nimic comun cu asigurarea integrității avutului obșteșc? Pentru că, să-i bănuiești pe toți de incorectitudine, în sensul de a fi sustras, în grup, o asemenea cantitate de piei — peste 200 bucăți, în valoare de circa 60 000 lei — ar fi părut de-a dreptul absurd...

Ofițerii Mihai Vasile și Vasile Matei, din Miliția municipiului Tîrgu-Mureș, după ce au primit reclamația conducerii întreprinderii de Piele și Mănuși, au alertat mai întîi la „fața locului” să-și facă o idee asupra împrejurărilor care au favorizat comiterea furtului. Acolo au cerut, desigur, detalii necesare asupra celor care au asigurat paza în ultimele zile și nopți, au verificat cu atenție sistemul de siguranță al produselor, posibilitățile pentru o eventuală penetrație etc.

Omul — interioare de conștiință

Într-o ierarhie a gravității faptelor...

Prin rechizitoriul Procuraturii județului Ialomița a fost trimis în judecată inculpatul Mihai Liviu, fiul lui Constantin și Elena, născut la data de 30 mai 1959 în comuna Făcăeni, tehnician silvic în cadrul Ocolului silvic Fetești, fără antecedente penale, sub învinuirea de a fi săvîrșit infracțiunea de braconaj.

Instanța reține: în Balta Borcea, inculpatul se afla împreună cu doi invitați la o partidă de vîntătoare. Inițial, spune textul hotărîrii judecătorești, inculpatul a împușcat o gîscă sălbatică. Era sezonul gîștelor și nu era al porcilor mistreți. Apoi s-a îndepărtat de insoțitorii săi. Secretarul Filialei de vîntătoare Fetești, Petre Tuțuianu, îl surprinde deasupra unui porc mistreț ucis. Inculpatul o ia la fugă. Secretarul filialei de vîntătoare îl urmărește, glăsuiește sentința penală, și trage asupra lui un foc de armă rîndindu-l la ceață. Rănit, se tirăște timp de trei ore și este descoperit de Petre Tuțuianu și insoțitorii acestuia la punctul de alimentare Tipirigelu. Față în față cu fapta sa, dacă într-adevăr a comis-o, inculpatul rămîne singur și urmărit de cinci oameni. Descoperit și se cere o declarație precum că el a ucis porcul mistreț și el o scrie autograf, precizează instanța, fără nici o intimidare din partea șefului său.

În porcul mistreț au fost găsite 7 (șapte) alice de 9 mm. Asociația Generală a Vîntătorilor și Pescarilor Sportivi atestă într-o adresă oficială că o pușcă de vîntătoare calibrul 16, cum avea inculpatul, nu poate încărea decît 6 (șase) alice de 9 mm. 7 alice și mai multe pot încărea armele de vîntătoare calibrul 12 cum aveau ceilalți, urmăritorii. Instanța reține vinovăția lui Mihai Liviu și-l condamnă la un an și șase luni închisoare, cu executare la locul de muncă. Instanța susține că probele sînt indubitabile: inculpatul a tras asupra unui porc și l-a omorît. Petre Tuțuianu a tras asupra unui om și nu l-a omorît, dar ar fi putut să-l omoreze. Pentru fapta sa de a fi ridicat arma și a fi ochii cu alice ucigătoare un om pentru presupunerea că ar fi ucis un porc, secretarul Filialei de vîntătoare nu a răspuns în fața instanței, nesocotindu-se astfel prevederile Decretului Consiliului de Stat nr. 367 din 1971, articolul 36, și răs-turnîndu-se într-un chip ciudat ierarhia gravității faptelor.

NICOLAE CRISTACHE

cat tocmai prin instrucțiunile date 2 ani mai tîrziu. Ne-am adresat, spre lămurire, directorului Tănăsescu, care ne-a declarat: „Treii ani ne-am condus după instrucțiunile din 1981 și totul a mers bine, ele avînd rolul de a stimula cadrele tinere. Anul acesta însă, Direcția personal-invățămînt din M.E.I. a hotărît, ignorînd acel ordin comun din 1981 și fără să fi comunicat în timp util, să opereze o dispoziție mai veche”.

Începe să fie limpede: o direcție are o poziție, o alta o modifică (facem aici o paranteză: între actele Mariane Păun se află și o adresă, datată 10 februarie 1981, în care Universitatea din Craiova, unitate a M.E.I., stipulează că „Potrivit legii învățămîntului, după terminarea stagiului de trei ani, aveți același drepturi ca și cei repartizați pentru învățămîntul superior să participați la concurs pentru ocuparea unui post de asistent...”, fără nici o trimitere, deci, la obligația de a deține titlul de medic specialist?!), dar nu anunță nimic, iar cei doi doctori, între cei mai dotați și mai bine pregătiți dintr-o promoție, aleargă de la o ușă la alta și nu mai înțeleg nimic!

Pentru că, oricum am judeca lucrurile ei nu sînt, în nici un fel, vinovați. Au dat concurs în temeiul unor instrucțiuni, aflate, la ora respectivă, în vigoare și nimeni nu le poate reproșa că, ulterior, s-a revenit asupra instrucțiunilor respective. Este aceasta, se știe, o normă de

drept elementară, care s-a încălcat, fără nici o justificare. Privită sub aspect uman, dincolo de litera rece a legii, chestiunea e și mai gravă: cei doi s-au pregătit, au trecut prin emoții, au ratat un posibil examen de specialitate (teoretic mai ușor) și tocmai ei, cei mai buni dintre cei mai buni, și-au văzut eforturile irosite! Nu este acesta, vești fi de acord cu noi, un mod de a rezolva problema, mai ales într-un moment în care, și „Flacăra” a pledat în acest sens, școala noastră de medicină are mai multă nevoie ca oricînd să-și protejeze virfurile, să canalizeze cit mai bine, cit mai lucrativ, capacitățile tinerei generații.

Însuși directorul Tănăsescu a oferit o soluție: „normal ar fi să se valideze ultimele concursuri, cele din decembrie 1983, și eventual, deși apreciez că n-ar fi o decizie în folosul incurajării cadrelor, să se revină la obligația concurenților de a fi medici specialiști, din acest an”. Așa ar fi, e și punctul nostru de vedere, normal și, încă mai mult, așa ar fi legal, căci ni se pare un act nefondat, incorect, să anulezi datele unui concurs pe baza unor dispozițiuni date ulterior! Față de toată această situație, așteptăm o analiză lucidă și, cit mai grabnic, un răspuns ferm. E, amintim, grav să comiți o eroare, dar infinit mai grav să persisti în ea.

OVIDIU IOANIȚOIA

Cînd s-a pronunțat numele unuia dintre „ofițerii de serviciu” din ultimele nopți (include în perioada critică), cei doi ofițeri s-au privit discret cu subînțeles: despre acesta, sergentul major Victor Grama, agent de ordine, depusese cu cîteva săptămîni în urmă un raport, fiind suspectat de sustragere de blănuri din întreprindere. „În timp ce-mi executam serviciul de noapte — se scria în raport — am fost oprit de un cetățean care mi-a adus la cunoștință că Laurean Pop, electrician la întreprinderea de Piele și Mănuși, ar fi sustras cîteva blănuri, pe care le-a dus la un cojocar de lângă Reghin, pentru a confecționa două haine. Rog dis-puneți!” își încheia subofiterul, conștiincios, raportul întocmit în baza sesizării primite.

Firește, putea fi o simplă coincidență sau chiar o vorbă aruncată așa, din răz-bunare, ori cine știe ce alte motive. De aceea, asemenea semnalări se și verifică cu multă atenție, răbdare, discreție, încît să nu creeze, artificial, „probleme” unui om nevinovat.

„Da, ar fi un argument în plus pentru verificarea operativă și temeinică a sesizării primite de subofiter”, a concluzionat șeful unității, aprobînd măsurile propuse de ofițerii care se ocupau de „caz”.

„Puteți să dovediti de unde ați procurat aceste blănuri?”, a fost întrebare Laurean Pop, după ce cojocarul a confirmat cui aparțin. Nici nu este nevoie de o expertiză pentru a demonstra că au fost tăbăcite în fabrică...

„Ce pot să mai spun...” a recunoscut

omul, căruia conducerea întreprinderii îi acordase increderea de a face de serviciu peste noapte, de duminică pînă luni, avînd ca misiune specială să asigure superpaza avutului obșteșc în unitatea respectivă, să-i controleze deci pe paznicii și pe ceilalți muncitori care „întă-riseră” paza în noaptea aceea.

Între timp se mai află că Laurean Pop își parcursese în noaptea respectivă autoturismul personal unde-va lingă gardul întreprinderii, într-un loc mai puțin luminat. Verificările mai stabilesc faptul că pe la orele trei și ceva, autoturismul lui Pop fusese văzut în cartierul Mureșeni, unde acesta are o soră. Tot din verificări mai rezulta că în ziua următoare ieșirii din serviciu a lui Pop, acesta fusese vă-zut, din nou, în Mureșeni, cu doi prieteni: Ion Sfiriac, electrician la T.C.M., și Alexandru Bucur, sofer la Autobaza nr. 3 călători, aducînd din subsolul blocului în care locuiește sora lui Pop cîteva ba-loturi și introducîndu-le în autoturismul lui Bucur.

După cum se poate înțelege, „firul Ariadnei” fusese descoperit în la capătul său avea să apară o mare cantitate de piei finite — în valoare de circa 100 000 lei, pe care Laurean Pop le sustrasese în noaptea în care funcționase ca „mai-mare” peste paznici, profitînd de faptul că aceștia își permisese să tragă un pui de somn!...

Drept pentru care, cei care „asigurase” superpaza, precum și cei doi complici, se află acum... sub pază.

MIHAI GROZAVU

Numai cei care luptă, câștigă!

SPORT
TIMP LIBER

• „Rezerva” Pia Cramling • Când va reintra Geolgău? •

Asaltul jucătoarelor

Competițiile mixte reprezintă o formă ideală de pregătire și verificare pentru jucătoarele de șah. Federația internațională precum și organizatorii marilor turnee sprijină tot mai mult această posibilitate de întrecere în scopul promovării șahului feminin în vederea ridicării forței de joc a femeilor la nivelul bărbaților. Dacă în urmă cu un deceniu, doar fosta campioană mondială Nona Gaprindașvili concursa cu succes în turneele masculine, acum, tot mai multe sahiste de prestigiu încearcă obținerea normelor internaționale jucând eot la cote cu bărbații! Până în prezent doar Nona Gaprindașvili a reușit să obțină astfel titlul de mare maestru internațional. O tentativă asemănătoare a în-

cercat-o actuala campioană mondială, Maia Ciburdanidze, prin participarea sa la turneul de la Dortmund, anul trecut. În clasamentul final, Ciburdanidze s-a clasat la un punct de marele maestru român Mihai Șubă, câștigătorul turneului, dar nu a reușit realizarea celor 7,5 puncte necesare normei de mare maestru. Campiona mondială este maestru internațional în competițiile masculine, având însă forță de joc apropiată unui mare maestru.

În anul 1978, când participa pentru prima dată în cadrul echipei Suediei la Olimpiada de șah de la Buenos Aires, numele Piei Cramling nu stărnise atâtea discuții contradictorii ca astăzi, când marea maestră a realizat, prin victoria sa în turneul masculin de la Gausdal, din Norvegia, cea de-a doua normă de maestru internațional. În 1978, la debut, „rezerva” Cramling a jucat mai mult decît titularele și a realizat al doilea rezultat individual al Olimpiadei! Ca număr de puncte, a egalat-o pe marea maestră sovietică prin cele 9 puncte realizate, dar Pia a jucat 11 partide față de cele 9 ale Elenei Ahmilovskaia. Această performanță i-a adus creșterea coeficientului ELO de la 1800 la 2100. Competițiile anului 1980, prin succesele înregistrate, au ridicat „cota” Piei Cramling cu încă

o sută de puncte, un coeficient de ade-vărată mare maestră. În 1981 a obținut coeficientul de 2235, în 1982 de 2263, pentru ca, anul trecut, să împartă primul loc în clasamentul ELO mondial cu Nana Alexandria, cu 2355, depășind-o pe campioana mondială ce avea doar 2320. În 1984, Pia Cramling a depășit bariera celor 2400 de puncte, realizând un coeficient nemaiîntlnit: 2405! Sint mulți aceia care se indoiesc de calitățile sahiste cu totul ieșite din comun ale simpaticei suedeze, dar rezultatele sale vorbesc de la sine: remiză de mare luptă cu vice-campionul mondial Victor Korcinoi la turneul internațional de la Londra, în anul 1982, victorie asupra maestrului internațional Roos la turneul open din Berlin occidental, în 1983, unde a realizat 6 puncte din 9, la fel ca și marii maeștri Pachmann, Shamkovich, Seirawan, victorie asupra maestrilor internaționali Plaskett și Bielczik, sau, recent, la începutul lunii martie, asupra marelui maestru Shamkovich.

Rezultatele de excepție înregistrate de cîteva dintre cele mai bune jucătoare ale lumii în competițiile masculine vin în sprijinul ideii de eliminare a diferențelor existente între femei și bărbați în sportul minții.

MARGARETA MUREȘAN ■

La peluză

La vremea Rapidului

Imi inchipui în locul prietenului meu, rapidistul dr. Andrei Rădulescu, ce-ar fi să se întimplă în noaptea cînd Rapidul se va fi calificat într-una din semifinalele cupelor europene și mi-e teamă că și așa, doar în glumă, un asemenea gând ridică un nod în gîtul tuturor rapidiștilor și mă grăbesc să adaug că, după părerea mea, Rapidul a câștigat în retur mențiunea specială pentru impresia artistică, incît eu încă mă întreb dacă echipa aceasta există sau nu e decît un vis nebun al unui cartier bolnav de fotbal, binecuvîntarea ideii de a alinia o linie de mijloc cu Ion Ion, Ștefan Popa și Rada, cei ce vrăjesc mingea și lasă să se vadă, la adversar, numai partea de prejudecată și canon a jocului, împărțind terenul în canoniști și artiști, ei, risipitorii de fantezie și talent, chelarii pivnițelor din care izbucnesc Manea, Damaschin, Cojocaru ori Petre Petre anunțînd că joaca de-a teama și complexele s-a cam terminat, gata, echipa de suflet a mahalalelor dintr-o parte și dintr-alta a liniilor de cale ferată, una dintre cele mai iubite echipe de club din România, e pregătită să dea fotbalului și o altfel de strălucire, mai ludică, dacă-mi este permis a mă exprima astfel, să apropie fotbalul nostru competitiv de rădăcinile tradiției lui Ozon, Marian, Filoțiu, Dumitriu II sau Ion Ionescu și-mi place să-mi inchipui iarăși tribunele seninînd în fața subtilității și rafinamentului, nostalgice aproape dispărută și o dată cu ea unul din specificurile fotbalului nostru, de aceea spun că de vom ajuta Rapidul, sprijinim însuși spiritul românesc în fotbal, fiindcă Rapidul nu numai că adaugă ceva acestui joc, ci revitalizează un izvor, întreține un foc sacru, ceea ce nu fac să zicem Vlcea sau Jiul, cu care n-am nimic, cu toate că nu aş exagera prea mult afirmînd că ele ca și alte echipe de mijloc nu și-au propus nici măcar o singură dată câștigarea titlului de campioană, eternii outsideri, dar nu, iubirea de Rapid nu este o iubire exclusivistă, restrictivă, discriminatorie, ci numai pozitivă, constructivă și tolerantă și să-i dăm ceea ce merită, titlul de campioană la impresia artistică și să alăturăm acestui titlu felicitările și urările noastre de succes într-un sezon și mai bun și mai fertil.

NICOLAE CRISTACHE ■

Va juca sau nu Balaci la europene?

Avem, se știe din ce motive, o primăvară fotbalistică mai agitată ca oricînd. Campionatul a ținut, ca să zicem așa, așful multă vreme, lupta pentru titlu (inecă nedecisă) și cea pentru retrogradare captînd atenția într-un sezon căruia i-a conferit un plus de frumusețe și de dramatism „cariera europeană” a echipei Dinamo. Dar n-am uitat nici o clipă, sau n-ar fi trebuit să uităm, că obiectivul numărul 1 al fotbalului românesc rămîne, anul acesta, reprezentarea cit mai onorabilă, cit mai demnă, la Euro '84. Pentru asta va fi nevoie ca la 14 iunie, data partidei cu Spania programată la Saint Etienne, tricourii să se găsească în deplinătatea forțelor, permițînd antrenorilor Lucescu și Rădulescu să alinieze cea mai bună garnitură, singura în măsură (sperăm) să cucerească Europa!

Pînă atunci mai e, de acord. Numai că, din păcate, multe dintre semnele venite din partea selecțio-

nabililor sint, la această oră, mai degrabă neliniștitoare: cîteva accidentați mai vechi, unii deveniți indisponibili în ultimele etape de campionat, alții în curs de refacere și așa mai departe. Majoritatea celor aflați „sub semnul întrebării” sint componenți ai Universității Craiova, dar nu toți, pentru că, de pildă, dinamoviștii Mulțescu și Orao aparțin și ei acestei nedorite liste. Primul cu o leziune (recidivată) la genunchiul drept, celălalt prezentînd o plagă adîncă la piciorul stîng, pe gleznă, care l-a obligat să stea în spital (la „Urgență”), 5 zile! Lor li s-a adăugat, în ultimele zile, și Rednic, de asemenea accidentat.

Urmărind să cunoaștem starea sănătății internaționalilor craioveni și, totodată, să răspundem în acest mod solicitărilor primite la redacție din partea cititorilor, ne-am adresat medicului echipei Universitatea Craiova, doctorului Vasile Frîculescu.

— Ne-a zis, în trecut, că a reînceput să alerge.

— Știu și e foarte bine, dar nici nu trebuie să forțeze! Tonusul muscular urmează să crească, pentru a-i asigura stabilitatea articulației. Balaci e pe un drum bun, numai că, fără să fiu pesimist, recuperarea după o astfel de intervenție durează.

— Cruyff, dacă nu greșim, are toate meniscurile scoase, așa-i?

— Problema trebuie pusă, cred, altfel: Iliuță va juca, asta e sigur, dar cînd? Aici e baiul. Normal ar fi ca el să stea, de la operație, cel puțin 3 luni, ca să fie excluse riscurile.

— Tovarășe doctor Frîculescu, vă invit să nu ne ascundeți nimic: va putea conta naționala pe Balaci în Franța?

— Răspunsul este, repet, la el. În rest, nădăjduim cu toții.

— Nici Crișan, și el susceptibil să fie selecționat în lot, n-a părut în apele lui contra Rapidului.

— Nici n-a fost: a acuzat o durere la coapsa stîngă, de aductor. Îi vor fi necesare, cred, 10-12 zile de repaus. Nu va juca simbătă (n.n. — n-a jucat!) și mă indoiesc că va putea, la durerile pe care le are, să răspundă convocării pentru Nantes. Crișan, dacă-mi este permis, ar trebui să se angajeze la efort cu și mai multă ambiție, el fiind complet restabilit după cele două operații de menisc. Prin rechemarea la lot i s-a întins o mină: Zoli ar trebui s-o înfăce zdravăn.

— Adică?

— Poate că nu pune osul cum s-ar conveni.

— Am cam terminat, nu? Bilanțul pare, în general, favorabil, doar Balaci rămî-nînd incert pentru Euro '84. E exact?

— În linii mari, da. Și Cămătaru are unele dureri, după „contra” lui Mircea Popa de la Jiul (n.n. — cu toate astea, Cămătaru a zburdat simbătă, înscriind 3 goluri în poarta lui C.S. Tirgoviște!). Același care l-a trimis pe Grosu în spital, pentru menisc! Nu vreau să fiu părtinitor, dar parcă mai multă atenție față de jucătorii naționali s-ar fi impus!

— Credeți că și federația are o parte de vin?

— Federația nu, ea a zis, dar arbitrii n-au prea auzit! Iar noi, mă refer la Universitatea Craiova, am avut cel mai mult de tras. Din „lazaretul” meu nu trebuie uitat nici Ungureanu.

— Și Ungureanu?!

— A avut, și încă n-a scăpat, o verucă infectată la piciorul stîng. A jucat mai mult cu nevocaină.

— Înainte de a pune punct, dați-ne și o veste bună!

— Au fost dar, exceptîndu-l pe Balaci, nu consider că mai sint motive majore de îngrijorare. Dacă, firește, n-o mai interviți ceva.

— Să începem, tovarășe doctor, de la G. S-a zvonit că el ar avea o fractură, care, surprinzător, a apărut în meciul cu Rapid! Care-i adevărul?

— Nu exagerez cu nimic: împotriva Rapidului, Lung a apărut ca un erou! Cu fractură a piramidei nazale, accident pentru care oricare dintre noi am fi avut concediu medical 3-4 săptămîni!

— Cînd s-a întimplat? Cum?

— S-a lovit de Nedelcu, în partida cu F. C. Bihor. A ieșit la o minge lungă, a boxat-o, s-a răsucit în aer și, în cădere, s-a izbit cu nasul de umărul atacantului orădean. A fost comotînt 15 minute.

— Care sint acum riscurile?

— Dacă s-ar mai lovi o dată, ar avea dureri insuportabile. Plus pericolul ca nasul să se disloce din nou.

— Cînd va fi el complet restabilit?

— Sper ca acest lucru să se întimplă în jur de 15 mai.

— Negriță? Parcă schiopăta în întîlnirea cu Rapid.

— Fiind un meci decisiv pentru noi, în vederea ocupării locului 3, Negriță a ținut să joace contra Rapidului, deși acuza dureri mari la piciorul drept. A jucat, e drept, dar nu la potențialul obișnuit. De altfel, le-am sugerat antrenorilor să nu-l forțeze, lăsîndu-l rezervă pentru întîlnirea cu Tirgoviște (n.n. — ceea ce s-a și întimplat).

— Ce are la picior?

— În meciul cu Dinamo a făcut o ruptură musculară. Pot zice că s-a vindecat, dar îl supără cicatricea, mai ales atunci cînd lovește balonul cu ristul interior.

— Ajungem la mijlocași: ce-i cu Țicleanu?

— Și el a avut, și mai are, necazuri. Tot din partida cu Dinamo i se trage, fără ca asta să însemne că Grațian Moldovan e vinovat de producerea accidentului. Fără să vrea, l-a dislocat 2 dinți din față! Dacă l-ați fi văzut la 2-3 zile după meci, nu-l recunoșteți: plin de hematoame, umflat, chiar desfigurat, parcar fi boxat cu Cassius Clay! A fost operat imediat, i s-au deschis și drenat hematoame, dar e obligat să poarte, pentru salvarea dinților, un aparat metallic, un fel de proteză. E încă (n.n. — această discuție a avut loc simbătă) sub antibiotice, spre a preîntîmpina o infecție. Și Țicleanu, aș vrea să subliniez acest aspect, a dat dovadă de multă bărbăție și de atașament față de culorile clubului cutezînd să intre împotriva Rapidului.

— Ce e nou, doctore, cu Geolgău?

— Convalescența lui e pe terminate.

— După ce?

— După o ruptură, o viroză și o altă ruptură. S-au adunat cam multe, nu? Pentru că tot veni vorba, cam din Cupa U.E.F.A., de la meciul retur cu Kaiserslautern, n-am mai putut alinia cea mai bună echipă! Necazurile, accidentări sau suspendări, s-au ținut lanț!

— Ce-a avut Geolgău?

— Mai întîi o ruptură musculară de aductor, pe coapsa dreaptă. Cînd își revenise, a dat într-o viroză pulmonară, care l-a ținut, între altele, 5 zile în spital. S-a refăcut, a intrat cu Petrolul, apoi cu Jiul și, la meciul cu Dunărea, a clacat din nou: ruptură fibrilară de ischiogambier, la stîngul. Leziunea e în curs de vindecare și cu Geolgău nu cred că sint probleme speciale. Inclîn să cred că, deși nu va putea face deplasarea la Nantes (n.n. — cu lotul național), el va fi apt de joc pentru ultima etapă de campionat.

— Dar cu Balaci?

— De-acum lucrurile se complică. Iliuță e la București, unde urmează un program aparte de recuperare, după a treia operație de menisc.

— Știm că e în Capitală, l-am întîlnit, se simțea bine. Se ducea la Dinamo.

— Se pregătește acolo cu profesorul Cosma.

— Și?

— A stat pe bancă cu noi, la meciul cu Rapid. Mi s-a părut optimist, decis să reintre cit mai repede.

— Depinde numai de el?

— În mare parte. Chestiunea e, cum să spun? rezolvată, în sensul că operația a reușit și că hipotrofia musculară s-a refăcut. E nevoie însă de muncă și de timp. Colegii mei de la Centrul de medicină sportivă din Capitală îl urmăresc cu atenție și, firește, cu competență.

Cum, exceptînd cele cîteva rezstanțe și partidele din faza superioară a Cupei României, sezonul intern stă să se încheie, nu ne rămîne decît să sperăm, asemenea interlocutorului nostru, că alte accidente nu se vor mai produce și că tricourii încă în convalescență vor izbuti, printr-un program judicios de recuperare, să ajungă la cel mai scurt timp la nivelul maxim al posibilităților. Firește, asupra acestui subiect vom mai reveni, după ultima etapă. Pînă atunci însă să le urăm, în numele cititorilor noștri al căror interes (manifestat mai ales telefonic, dar și prin scrisori) a determinat interviul de mai sus, multă sănătate și

spor la lucru! Calificat atît de greu, dar și atît de meritat, la finala campionatului european, fotbalul nostru are datoria să-și ia, la toate eșaloanele, măsuri de prevedere, înțelepte și realiste, pentru a folosi în modul cel mai lucrativ cu putință prezența sa în elita continentală. O onoare, reprezentarea la C.E., constituie, în același timp, o datorie. Stă în puterea tricourilor, și în talentul, și în abnegația lor, să justifice printr-o comportare cit mai frumoasă poziția de frunte pe care au eucerit-o, prin calificarea la C.E., în elita fotbalului internațional.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

După care regulament?

Iată o intervenție a Biroului federației de fotbal — aceea de a-i trece în cont lui Coraș și cele două goluri înscrise în partida-tur cu Universitatea Craiova — care vine să nedumerească! Motivul e simplu, la îndemîna oricui: partida aceea nu s-a încheiat, în minutul 85, la 2-1 pentru gazde, craiovenii refuzînd să mai reia jocul, drept pentru care F.R.F. a hotărît, cu regulamentul în mină, omologarea ei cu 3-0 pentru Sportul și, totodată, suspendarea citorva dintre jucătorii Universității. Drept urmare, rezultatul de 3-0 a rămas să figureze în toate statisticele diviziei A, inclusiv în clasamentul la zi. Deodată însă, la 7 luni (!!) de la disputarea întîlnirii respective (25 septembrie 1983), Biroul federal a decis ceea ce n-avea nici un drept să decidă, socotîndu-i lui Coraș golurile marcate, dar păs-trînd în continuare rezultatul de 3-0! Dacă trecem peste momentul „analizei”, deși coincidența este flagrantă, căci F.R.F. a luat ciudata decizie exact în zilele în care un craiovean, Cămătaru, îl ajunsese pe Coraș în fruntea clasamentului golgeterilor, nu putem trece însă peste caracterul neregularitar, ilegal, al hotărîrii amintite. Poate că, să acceptăm și acest punct de vedere, sentimental hotărîrea s-ar fi justificat, dar are voie Biroul federal să judece altfel decît, strict, după Regulamentul de organizare a activității fotbalistice? Or, studiat din fir-a-păr, R.O.A.F. nu oferă nici un articol, nici un paragraf, nici o interpretare care să fi permis forului în discuție să ia o astfel de decizie!

Așadar, o hotărîre fără precedent, după știința noastră, în fotbalul românesc și, mult mai grav, fără suport regulamentar, asupra căreia, spre a îndepărta arbitrarul, abuzul, C.N.E.F.S. are datoria să intervină.

„Drumeția te învață mai mult decît zece biblioteci la un loc”

Nicolae Iorga

● Arbitrii primesc scuze! ● De la „Eroica” la „Sirba popilor” ● Știm să mergem pe stradă?! ●

FAIR PLAY

Forța exemplului

Fotbalul este jucat, vizionat, audiat, îndelung comentat și, atunci cînd o merită, laudat. Și acum, să recunoaștem, o merită din plin. Dar nu acesta este scopul rîndurilor de față.

Am asistat recent la un meci oficial de juniori. Ne interesa atmosfera din jurul unei partide a campionatului „schimbului de miine” al actualilor internaționali. Am plecat dezamăgiți. „Speranțele” noastre protestează la deciziile arbitrilor la fel ca unele din „modelele” lor din prima divizie. Își imbrîncesc adversarii în „grămezile spontane” care se creează uneori în jurul conducătorului întîlnirii. Vorbesc urît cu coechipierii. În loc să fie preocupați exclusiv de joc, încă de la această vîrstă, internaționalii viitorului se ocupă de arbitraj. Antrenorii nu intervin decît atunci cînd

„elevii” lor sînt gata-gata să se încalce cu adversarii. De pe margine, unii părinți, bunici sau sfătuitoari de ocazie alimentează această atmosferă în care, chipurile, se face educație sportivă. Veți spune, poate, că sînt cazuri particulare. Poate. Să nu ne grăbim deci să generalizăm, dar tare ne temem că frecvența unor cazuri particulare va ridica în curînd probleme importante. Stimaiți antrenorii ai echipelor de juniori, interveniți energic, măcar voi nu puneți în prim plan rezultatele de pe tablele de scor. Nu uitați că sportul nu are numai o valoare biologică, ci și una educativă. Prin sport, juniorii de care vă ocupați astăzi descoperă de timpuriu viața, se pregătesc pentru ea. Cultivați-le cinstea, corectitudinea, prietenia, fair play-ul. Miine, cînd veți fi pensionari iar ei oameni în toată firea, vă vor mulțumi mai mult decît pentru amintirea unui eventual titlu de campioni.

Arbitrul Dan Petrescu, conducătorul recentei întîlniri Steaua-Rapid, ne-a relatat un fapt imbucurător. În repriza a doua a acestui meci, la un atac al rapidiștilor, colegul său de la margine, probabil derutat de rapiditatea fazei, a semnalizat un ofsaid inexistent, neobservînd poziția stelistului Tudorei Stoica. A

observat-o însă Dan Petrescu și faza a continuat, terminîndu-se cu un gol al Rapidului. Pe moment, infierbîntați, văzînd fanionul ridicat al tușierului, stelistii s-au repezit la arbitrul de centru cerîndu-i să anuleze golul. Ceea ce nu s-a întimplat, pentru că Dan Petrescu văzuse bine.

Imediat după meci, doi dintre jucătorii de la Steaua, Septimiu Cimpeanu (care întotdeauna a fost un exemplu de sportivitate) și Florin Marin, au cerut scuze arbitrilor; recunoscînd că au protestat nejustificat la golul primit. La fel a făcut-o puțin mai tîrziu, „la rece”, și Stoica.

Ne ferim și acum de generalizări dar nu ne putem abține să amintim că sînt două feluri de a face sport: ferm, cinstit, generos sau sovăielnic, egoist, meschin. Pe stadion numai cel care luptă corect, numai acela poate fi numit cu adevărat sportiv. Noi, românii, înțelegem prin sportivitate a fi cinstit în luptă, a câștiga sau a pierde cinstit, a respecta adversarul. Cine-și pierde cinstea, spune poporul, își pierde omenia. Dar despre cîste în fotbal ar mai fi multe de spus.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Baschetul — o cotitură

De mult n-am mai scris despre baschet în aceste pagini: n-am avut ce! Ani și ani, această disciplină s-a complăcut în coada ierarhiilor internaționale, producînd iubitorilor ei, nu puțini (Polivalenta a fost arhiplină la un recent derby Steaua-Dinamo!), satisfacții de număr pe degetele unei miini.

De la un timp însă, după remanierea conducerii federației, se simte în baschetul nostru un aer proaspăt, un reviriment. Un secretar federal tînar, el însuși fost jucător de performanță (Sorin Satmari), un antrenor harnic și ambițios (George Chiraleu) și-au unit competențele și energiile, iar rezultatele n-au întîrziat, ca o consecință logică, să vină. Atît pe plan intern, unde selecțiile și trialurile, mai dese și mai serioase ca oricînd, au scos la iveală o serie de talente, cit și pe plan internațional.

De pildă, la turneul masculin de la Sofia, selecționata Bucureștiului (de fapt, prima reprezentativă) a ocupat, într-o companie selectă, locul 3, elevii antrenorilor Gheorghe Novac și Radu Diaconescu (formulă nouă și îndrăzneată) izbutind să întrîncească echipa orașului Belgrad, victoria din capitala Bulgariei fiind cea dintîi obținută în fața iugoslavilor (și ei cu o formație presărută cu nume sonore) după 17 ani!

Semne bune, veți vedea, și în ceea ce le privește pe fete, cele de la Olimpia București terminînd, zilele trecute, pe locul 1 în tradiționalul (foarte puțernic) turneu de la Poznan. Naționala feminină, antrenată de Nicolae Martin și Găbriel Năstase, a câștigat în ultima vreme două turnee de prestigiu, la Szolnok și, respectiv, Halle, în R.D.G. depășind, între altele, echipa Poloniei, dublă medaliată cu argint la C.E. Atît la Szolnok, cit și la Halle, o impresie deosebită a jăsat specialiștilor clujeanca Magdalena Pall, declarată de fiecare dată cea mai bună jucătoare a turneului. În Ungaria, baschetbalista romîncă a marcat, în partida cu Italia, 24 de coșuri, performanță rar întîlnită într-un meci feminin! Dealtfel, în clasamentul computerizat pe 1983, alcătuit de firma „Videoton”, Magdalenei Pall i s-a rezervat un remarcabil loc 2 în Europa, după iugoslava Perazić (o vreme în S.U.A.), ea avînd coeficienți excelenți la majoritatea criteriilor (puncte înscrise, aruncări de la semidistanță, greșeli individuale etc.).

Toate aceste rezultate, chiar dacă superioare celor din ultimii ani, se cer însă confirmate pentru a putea vorbi, cit mai repede, despre o adevărată „cotitură” în baschetul românesc. Abia după disputarea calificărilor pentru mondialele masculine (într-o nouă formulă, care ne sporește șansele) și după evoluția formațiilor de club în cupele europene, vom fi în măsură să apreciem cit de mari sînt progresele înregistrate. Dar semne bune, mai zicem o dată, sînt.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Căsuța Suferinții

Adevărul

Se cere mare grijă, se impune circumspecție celui ce relatează, în scris, trecutul glorios al teatrului românesc. Trebuie să o facă, ferindu-se, în principal, de scrisul după ureche, din auzite, înmuindu-și condeiul, strict, în lacrima adevărului. Denaturarea adevărului nu servește cauza, duce la falsificări grosolane, la savantlic gratuit, răpește dreptul onora atribuindu-l altora, știrbește lumina evenimentelor și, în final, induce în eroare pe cititor, care preia ceea ce i se dă, încredințat de infailibilitatea tiparului. Or, tiparul se supune minții fiecăruia; redă — aldin, verzal, chiar și bloc — ce a fost pus pe hirtie, necontrolat, luat la juțea de pe buzele unuia și altuia, care indeobște le știe pe toate... Vrute și nevrute, inexactitățile răsar la tot pasul, fără ca „eruditului” care le „ciupește” de la fie oricine și de oriunde să-i dea de gîndit că irosește adevărul, în schimbul unor născociri condamnable. Fără să-și dea seama că într-astfel efectuează un real deserviciu trecutului, implicit românismului și culturii. Cititorul de azi este interesat, avid să afle cit mai multe despre strălucitele personalități teatrale din trecut, cum și-au desfășurat activitatea, cum le-a fost viața și pentru ce numele le-a rămas, binecuvîntat, peste timp... A scrie oricum și orice, numai ca să fie original și pentru că așa și-a spus o mătușă bătrînă, nu împlinște noima mesianicului rol al condeiului. Trișînd realitatea, într-un fel el fură adevărul, sărăcindu-l ca pe un biet soarece

într-o biserică goală, rontăind învechitele prescuri... Sigur că e de lovitură să semnezi la gazetă că celebrul dirijor Furthwengler cînd a condus prima oară la Atena, după „Eroica” lui Beethoven, la bis, a ridicat sala în picioare cu „Sirba popilor”! După cum, o dată mai mult, am judecat aspru obediința, candoarea albului hirtiei, predîndu-se altei neghiobii, de egală intensitate, care l-a determinat pe un învățacel de la Conservator ce și-o însușise dintr-o revistă să-mi ceară amănunte asupra remarcabilei creații a lui Storin în „Chirita în provincie”... Se aleargă după original, după senzațional, după scăpărarea amnarului din drumul mare care nu aprinde luleaua neamului, uzîndu-se, cu degetul la timplă, de scrisul fără acoperire. Monedă fără circulație. Greu de trecut cu ea apele Styxului. Interes fără noimă, inutil. Butadele unuia sînt fante cadou altuia, care n-a avut nici în clin, nici în mincă cu spiritul. Cu diverse ocazii am scris, nu o dată, că celebra Darclée a locuit, în ultimii ani ai vieții, la Hotelul Bratu din Calea Griviței. Ca să citesc, într-o carte apărută recent, că în acea perioadă, creația operă „Tosca” pe lume funcționa ca madamă la acel hotel... De unde pină unde?

Inaugurarea Teatrului Ventura s-a făcut în septembrie 1929 cu poemul-dramatic „Lupii de aramă” de Adrian Maniu. În cuprinsul unui calendar de birou, care tinde să îmbogățească cunoștințele celor de azi, autorul sus-citatei piese este trecut Lucian Blaga...

Curg inexactitățile gîrlă. În cartea altui specialist, mătușa Dinei Cocea, Alice Cocea, actriță pariziană și directoare de teatru, apare în conducerea serviciului de spionaj francez. Tomurile unui cotel istoriograf teatral, alcătuite din programele spectacolelor puse ca la cap, scîncesc în copaii erorilor ca un prunc nealăptat. Știm că „Marsul nupțial”, celebra piesă jucată de Ventura, e de Bataille; aflui, din cle, că e de Bernstein. L-am văzut de nenumărate ori pe sugestorul tăcerilor

scenice, actorul Ion (Iancu) Mortun; și aici, din paginile cărții, mă declar contrazis, autorul îl trece Vasile. Da: a existat și Vasile Mortun, dar acesta nu aducea a maimuță nu și-a încondeiat în nici o seară ochii și a fost ministru. Să dai totii banii și să citești ce explicit sînt confundate personajele pieselor! În drama lui Leonhard Frank, „Karl și Anna”, reprezentată la Compania Ventura, acțiunea începe într-un lagăr de prizonieri de la marginea Etiopiei. Aici, la blestem, și-n taina confesiunilor, se naște prietenia dintre doi deținuți, Karl (Vraca) și Richard (Rovintescu). În permanență Richard îi vorbește cu efuziune lui Karl despre Anna (Aura Buzescu), soția pe care a lăsat-o în Germania și pe care o adoră. La finalul actului întîi cei doi încearcă să evadeze. Reușește numai Karl, care se oprește direct la Anna, îndrăgita de el din povestirile camaradului de suferință. În lumina cărții — istorie teatrală — subiectul dramaturgului străin este denaturat de condeierul român: Karl povestește lui Richard despre soția sa Anna și Richard este acela care evadează și se infățișează la Berlin, propriei sale neveste... Ce talmeș-balmeș de acțiune în continuare — nu mai poate duce niciăieri! Noroc că văzusem spectacolul — de asemenea superb film realizat după piesă, „Cîntecul prizonierului”, cu Gustav Frölich și Lars Hansen — și m-am putut salva din doctele hățisuri. Sigur Iancovescu nu mai este printre noi, să ne fulgere cu incandescența replicilor lui; și-atunci, de ce să nu profităm că Elvira Popescu trăiește și să trecem, pe mina ei, turneul cu „Patima roșie”, la Paris, înfăptuirea năzdrăvanului? Regizorul respectiv, care însălează și pe hirtie, are predilectie la cucoane: Darclée, Elvira... Însă, suficiența nu-i bună nici în cizme. Murim și nu știm nimic. Ar mai fi decretarea geniilor cu ușurință; de regulă, actor urît, fără palmares și fără dicție. Dar asta e altă miță într-altă traistă.

GABY MICHAILESCU ■

Cronica șoselei

Statutul de parteneri protejați

Avem în țară orașe destul de mari unde, în decursul unui an, nu se înregistrează nici un accident grav de circulație în care să fie angajat vreun pieton, după cum există orașele ori localități rurale unde, în 365 de zile, au loc tot atîtea evenimente rutiere comise din culpa pietonilor cit într-un oraș cu peste 200 de mii de locuitori. Bineînțeles că aceste stări de lucruri țin de mulți factori, printre care, și nu cel din urmă, este gradul de educație, de civilizație al populației respective.

Întrebat de către șeful unei delegații străine de oameni de cultură și artă: „cum se explică înaltul nivel de disciplină al pietonului”, primarul unei metropole a răspuns: „Simplu! De 300 de ani îl batem la cap cum să umble pe străzi”.

Pentru zilele noastre, cu atîtea mijloace moderne de informare în masă, de influențare, trebuie să recunoaștem că termenul e mult prea lung, dar, ce e pozitiv și ar putea îndemna la reflecție, este perseverența, tenacitatea ce trebuie manifestată în această imensă, dificilă, dar nobilă operă de educare a celei mai numeroase părți din participanții la traficul rutier, pietonii. Da, cea mai numeroasă, dar, în același timp, cea mai

slabă, cea mai vulnerabilă, pentru că, în coliziunea dintre oțelul mașinii și pieton, invins este întotdeauna cel de-al doilea.

De fapt, tot zicem statut de pietoni, cu precizarea că unii sînt, cum s-ar spune, „pietoni de profesie”, iar alții suferă temporar metamorfoza pieton-sofer-pieton, pieton-biciclist-pieton etc.

E adevărat, sînt și cazuri cînd „peștele cel mic înghite pe cel mare” (dar asta din pură întimplare), situație, de pildă, atunci cînd, încercînd să ferească un pieton năbădăos, căruia îi plac slalomurile și surprizele, automobilistul nimereste într-un obstacol și se face praf, iar trecătorul salvat o ia la fugă, pentru a se pierde cit mai repede în anonim.

Dramatismul întîlnirilor deloc dorite dintre automobil și pieton este teribil prin frecvența mare a acestor cazuri, prin urmările lor mult mai grave în comparație cu al „îmbrățișărilor” dintre mașini și, mai ales, prin intrarea lor rapidă în rîndul celor mai banale întîmplări, dovedind fiind modul cum sînt deseori apreciate asemenea evenimente stradale. De exemplu, cînd cineva întrebă: „Ce-i acolo? Ce s-a întimplat? Știi cumva?”, i se răspunde: „O mașină a lovit un pieton”. Și oamenii își văd grăbiți mai departe de treburile lor. Totul reintră în normal, pentru că nici nu se poate altfel. Viața merge înainte. Cu alte cuvinte, tragic prin banal.

Începuseră cursurile școlilor chiar în ziua aceea călduță și calmă de septembrie. O fetiță iese din curtea casei, țîșnește spre locuința de vizavi a prietenei sale cele mai bune. Ea intră în a 9-a, iar Rodica, mai mică cu un an, în a 8-a. Dorea să-i arate manualele proaspăt primite, să-i explice despre noile materii,

să-i povestească impresiile primei zile de școală. Șoferul n-a mai avut ce face. Mihaela s-a izbit cu capul de partea posterioară a caroseriei, fiind antrenată apoi sub roțile din spate. Au trecut doi ani, mama, cu părul complet alb, pensionată medical la nici 40 de ani, nu poate să-și revină după această cumplită întimplare. Cu puțin înainte, familia pierduse, tot într-un accident de circulație, pe fratele Mihaelei. În acest an, Ovidiu trebuia să-și dea bacalaureatul. Stăm numai prin spitale, cînd eu, cînd soțul meu. Ne țîrim prin viață ca doi infirmi, cum de fapt și sîntem”, se destăinua unor foste colege, nefericita mamă.

Cea mai eterogenă masă, cea a pietonilor. De la copilul de grădiniță, la bătrînul care abia își mișcă picioarele șubrede, de la elevul sau studentul „cascador”, care se strecoară cu agilitate printre șirurile de mașini, pină la omul cu fața răvășită de băutură care, nerealizînd pericolul, se îndreaptă clătîndu-se caraghios spre un obiectiv ce poate însemna orice: casă, locuință, un prieten, alt local ori... nicăieri. Toți se deplasează pe drum, pe stradă, puțînd apărea ori cînd, oriunde, deseori în cel mai neașteptat mod, la cițiva pași în fața zeului de oțel al secolului. Uneori acesta poate întreprinde ceva să-l ferească pe trecător, altelei nu. Depinde de abilitatea, priceperea celui de la volan, de atenția pilotului, de experiența lui, de starea în care se află (obosit, bolnav, băut ori perfect valid) și, nu în ultimul rînd, de gradul său de educație, de bunul său simț, de răspunderea pe care o manifestă în calitate de purtător al permisului de conducere.

Constructorii de mașini s-au străduit să

modeleze partea din față a automobilelor, să evite, orice fel de proeminențe, să „îndulcească” colțurile agresive, în așa fel încît, în caz de impact, mașina să vătămă cit mai puțin corpul nenorocosului trecător, transformat, fără să vrea, în cascador. Eforturile specialiștilor de a modela, de a „îmblîzni” bolizii se conjugă cu acelea ale societății, preocupată, și ea, să-și modeleze stăpînii milioanei de cai putere, ale căror tare de caracter și comportament nu-i recomandă decît parțial sau chiar deloc pentru o asemenea plină de răspundere indeletnicire: conducerea mașinii.

În condițiile vieții moderne nu se poate pierde din vedere că oamenii gîndesc, și nu puțini, chiar pe stradă. Bucuriile, necazurile, preocupările, stresurile omului de azi, începînd cu puștiul conștiincios care-i cu gîndul la rezolvarea temelor primite, continuînd cu cercetătorul care își frămîntă mîntea căutînd soluții pentru noile probleme ivite și pină la mama care a rămas cu gîndul la copilul bolnav, sînt factori care pot determina temporar o oarecare lipsă de rigurozitate în conduita rutieră a pietonului. Nu e bine, dar asta e realitatea! Cum o fracțiune de secundă de neatenție poate fi uneori fatală, cum trecătorii n-au „carnet de pieton” și nici nu se întrevăd perspective de a avea, rămîne ca acei cu permise de conducere să găsească un „modus vivendi” cu fragilii participanți la trafic, contribuînd, totodată, prin paciență, respectul și politețea lor, la educarea pietonilor. Aceasta neînsemnînd însă ca ei să abuzeze de statutul lor de „parteneri protejați” și să răspundă „colegilor” motorizați cu aceeași monedă.

VICTOR BEDA ■

Orice om trebuie să caute pacea atît timp cît are speranța de a o obține

UNIVERS

Th. Hobbes

• Controversele continuă • Creația lui Soikiro Honda • Frumusețea și cultura •

Mondo umano?

Sirhan a fost singur?

Odată încheiat testul balistic, în care obiectele de bază au fost cele șapte urechi de porc, au urmat fireștile concluzii pe seama lui. Arătam, data trecută, că una dintre constatările, poate cea mai semnificativă, părea a-l disculpa pe Sirhan B. Sirhan de omorirea senatorului Robert Kennedy. Deci, dacă se trăsese cu arma de la mai puțin de trei centimetri de urechea dreaptă a lui „Bob” iar nimeni din acea bucătărie nu-l văzuse pe Sirhan B. Sirhan atît de aproape de victimă, cine o făcuse? Și, să reținem, aceasta a fost lovitura fatală! Dar să-i dăm cuvîntul medicului legist, dr. Thomas Noguchi, în cartea sa „Coroner”: „Este binecunoscut că martorii oculari nu sînt fiabili dar, de data asta, ei erau prea numeroși și unanimi pentru ca declarația lor să fie respinsă (...) În afara rezultatelor autopsiei, care atestau că un foc fusese tras la țintă, alte elemente păreau a indica faptul că Sirhan B. Sirhan nu acționase singur. Patru gloante fuseseră trase asupra lui Kennedy, din care doar trei îl atinseseră; alul trecutuse pur și simplu prin vestimentele sale.

Cinci persoane, aflate în spatele lui Kennedy, au fost, și ele, atinse de gloante, care au fost recuperate din corpul lor. Trei lovituri ale gloantelor au fost relevate în plafon în total, la locul atentatului, s-au găsit urmele a 12 gloante. Or, arma lui Sirhan nu conținea decît opt cartușe (!?). Politia bănuia că urmele altor gloante puteau fi puse pe seama rîcoșeurilor. Dar alți anchetatori criminalisti foarte competenți au declarat că un alt trăgător era prezent în cameră. Care era adevărul?”

Desi, din păcate, medicul legist din Los Angeles, dr. Thomas Noguchi, nu dă numele acestor „foarte competenți criminalisti”, este evident că e vorba de oameni pricepuți în meseria respectivă, așa cum e limpede că nu-i citează cu o opinie, alta decît cea care avea să devină oficială, doar pentru a pigmenta cartea ori spre a comolicea peste timp o problemă ce a răzut simplă: un singur atentator — Sirhan — și o singură victimă — senatorul „Bob” Kennedy.

Mai mult decît atît, dacă și pe el îl preocupă adevărul apare clar că unele controverse de marcă s-au ivit imediat și că, din nefericire, nu au fost elucidate nici după trecerea atîtor ani de la 6 iunie 1968. Și, astfel, ne întorcem la celălalt atentat, din noiembrie 1963, asupra fratelui lui Bob, președintele, atențare, între timp, în loc să fie clarificată, a sosit în mister.

Revenind la decesul lui Bob, iată că, în ce-l privește, autorul cărții „Coroner” sustine: „Dezvăluirile medico-legale, ele însele, făceau să te gîndești că asasinatul s-a desfășurat diferit.

Cîteva clipe după intrarea lui Kennedy în oficiu, o armă a apărut la 7 sau 8 centimetri în spatele capului său, a tras, apoi a dispărut. Kennedy a ridicat brațul drept în aer apoi a încercat o mișcare de întoarcere.

În acel moment, alte focuri au izbucnit. Un glont a traversat haina senatorului deasupra umărului și a urmat traiectoria fără să-l atingă”. Restul?

DUMITRU CONSTANTIN

Ocolul pămîntului pe două roți

Mi-ar fi plăcut să-l întîlnesc pe Honda. N-am veleități de conducător auto, nu m-am urcat niciodată pe motocicletă, dar numele său mi-a trezit simpatie de cînd l-am auzit, de cînd știu despre preocupările sale și, de ce să nu fiu sincer, m-a umplut de admirație văzînd cum se descurcă în continuare. Ajuns la Tokio am întrebato de domnul Honda. Am întrebato ca un cetățean oarecare, intrat într-o casă, unde doream a cunoaște pe cineva aflat în vîrf. N-aș zice că am stîrnit nedumerire prin întrebarea mea. Probabil că mulți vizitatori străini ajunși la Tokio s-au gîndit la Honda. Eu mă gîndisem de acasă, dar mai ales ajuns acolo unde, de ce nu știu, crezusem că totul va deveni posibil. Totuși n-a fost posibil să-l întîlnesc pe Soikiro Honda. Mi s-a răspuns la cererea mea, după cîteva zile de așteptare, că domnul Honda se pregătește pentru un drum în străinătate și timpul care îl are la dispoziție nu-i permite nici un fel de abateri de la sarcinile sale de serviciu. Mă gîndesc ce l-aș fi putut întreba pe Honda ca să-mi convină să valorific o

asemenea șansă. Probabil despre felul cum a ajuns să se îndrăgostească de biciclete, probabil despre felul cum a reușit să facă motociclete atît de bune, probabil despre felul în care lucrează acum, cînd motocicletele sale defectează generații întregi de tineri de pe tot pămîntul. Soikiro este fondatorul companiei cu același nume, un fost mecanic de garaj, un inventator tenace și norocos, un optimist incurabil. Este tipul de om care s-a realizat prin sine, un om care și-a făcut viața și succesul cu mina lui. N-am avut șansă să intru la liceu, spunea cîndva Honda. După școala primară am devenit lucrător într-un atelier de reparații de automobile. Îmi plăceau mașinile, dar a trebuit să încep prin a face ceea ce îmi spunea patronul. Au fost niște zile dure, dar dacă n-aș fi fost acolo probabil că nu m-aș fi putut ocupa de ceea ce mă ocup în prezent. Cîineva spunea că ceea ce i-a plăcut toată viața a fost mecanica și mirosul de benzină.

A înțelege omul, spunea el, este o necesitate. Bicicleta sau mașina pregătită pentru client, adusă de client pentru reparație, sînt niște lucruri bolnave, dar clientul, el, de asemenea, poate să fi avut un șoc. Nu știu dacă totdeauna-am reușit singur să pun pe roți mașinile aduse la reparație, dar cred că am știut mereu să mă ocup de inima clienților mei.

Cu inovațiile a pornit-o din vreme și din vînzarea brevetelor a ajuns să-și facă destul de curînd o mică companie de făcut pistoane.

Informația, spune Honda, ne orientează greșit. Noi avem acces la tot felul de date cînd ne place și unde dorim, prin radio, televizor, telegrame, facsimile, telexuri, ordinatoarele. O educație care pune accentul pe bunele relații umane, deci care ne poate face mai sociabili este mult mai important decît asta. Filozofia care inspiră asemenea declarații și-a pus-o în practică Honda atunci cînd după cel de-al doilea război mondial el se lansa într-o nouă întrepriză mai ambițioasă. Laboratorul de cercetări tehnice Honda n-avea decît aparenta unei uzine dintr-un mic oraș, Obiectivul său era cercetarea și producerea de mașini-unelte de precizie și o mare varietate de invenții, printre care faimosul Motopompom, o simplă motocicletă cu un mic motor agățat de ea.

În 1973, cînd se demitea de la preșidenția companiei sale, Soikiro Honda lăsa în urmă 470 de brevete, ceea ce i-a și adus titlul de rege al invențiilor. La 67 de ani, Honda se simte și pare mai tînăr ca niciodată, spun cei care îl vîd, care-l cunosc, care-l întîlnesc.

NEAGU UDROIU

Specialitate elvețiană

Elvețienii fac ceasuri, șvaiter, au bănci, așezări și așezămînte turistice și sedii ale mai multor instituții internaționale. Dar ei mai au o specialitate: reprezentarea intereselor unor țări care nu întretin între ele relații diplomatice (sau, dacă le-au avut cîndva, dintr-un motiv sau altul le-au suspendat). Asemenea servicii fac și alte țări, de pildă, Brazilia reprezintă Argentina la Londra, Algeria se ocupă de interesele Iranului la Washington ș.a. Însă dintre toate, Elveția a devenit specialistă, s-ar putea spune profesionistă pe mapamond în această mai puțin cunoscută zonă a diplomației. În prezent, Elveția are asemenea însărcinări din partea a 17 țări, unele din ele destul de dificile, cum este reprezentarea Statelor Unite la Teheran. Începînd de la 9 ianuarie anul acesta, țara cantoanelor apără în Iran și interesele Libanului.

După cum reamintește revista engleză „Economist”, după ruperea relațiilor diplomatice dintre două țări, ambasadorii extraordinari și plenipotențieri se întorc, firește, în patrie; totuși, diplomații de rang mai mic de cele mai multe ori rămîn la post și-și continuă activitatea. Astfel, încă de pe vremea crizei Falkland-ului Ministerul de Externe britanic își menține un funcționar la Buenos Aires, care se află sub egida oficială a ambasadorului elvețian. La Havana, unde Elveția reprezintă interesele S.U.A. începînd din 1961, secția americană a ambasadei elvețiene este completată cu funcționari ai Departamentului de Stat. Reprezentarea intereselor cuiwa nu înseamnă identificarea cu politica statului respectiv, nici mediere în sens diplomatic. Uneori însă ea poate să servească pentru transmiterea de semnale în direcția concilierii. Cînd, nu demult, un înalt reprezentant elvețian s-a dus la Buenos Aires pentru a participa la ceremonia instalării în funcție a noului președinte al Argentinei, el a adus cu sine un mesaj de felicitare nu numai din partea guvernului Elveției, ci și din partea primului ministru britanic. Subliniînd că Elveția este cel mai neutru mijlocitor în astfel de treburi, ea nefiînd nici măcar membră a O.N.U., revista menționată mai sus arată că tocmai din această pricină acestei țări i se îndreptăză însărcinări referitoare la țările

aflate în conflict. Ea apără nu numai interesele americane și libaneze în Iran, ci și pe cele ale Iranului în Egipt, pe cele ale Republicii Sud-Africane în Israel. Pentru serviciile ei, Elveția primește, natural, anumite sume, în care se cuprind totuși, de la plata pentru timpul consumat de ambasador, pînă la facturile pentru hirtia folosită. Dar, spre deosebire de bancheii Elveției, diplomații nu pretind comisioane.

Cutremurătoarele cutremure

Intr-un comunicat al unei instituții specializate din Statele Unite se arată că în 1983 în lume s-au produs cu 14 cutremure mari mai mult decît în anul precedent, dar numărul victimelor a fost ceva mai mic. În 1983, în diferite puncte ale plane-

DE PE TOATE MERIDIANELE

tel, s-au înregistrat 70 de cutremure pe care specialiștii le clasifică drept importante. Este vorba de seisme cu o forță de 6,5 grade sau mai mult pe scara Richter, care pot provoca victime omenești și importante pagube materiale. Ca rezultat al unor astfel de catastrofe naturale, în 1983 au pierit 2322 de oameni, în comparație cu 3338 în 1982. „În ultimul deceniu, cutremurele au costat viața a 750 000 de oameni. Mai bine de jumătate din cei ce-au pierit anul trecut o constituie victimele cutremurului de forță 6,9, care a avut loc la 30 octombrie în partea de nord a Turciei. El a distrus 50 de sate și a lăsat fără adăpost 25 000 de oameni. În 1983, în Statele Unite au avut loc patru cutremure importante.

E suficientă frumusețea?

Cică femeile ar utiliza, cînd e vorba de bărbați inteligenți și culti, dar care nu prea strălucesc prin frumusețe, o butadă care sună cam așa: „Dacă am nevoie de Voltaire, îl iau de la bibliotecă, nu-i nevoie să mă duc cu el în voiaj de nuntă”. Întorcînd cumva pe dos această zicere — și răzbindu-se într-un fel —, bărbații ar putea susține, referitor la femeile frumoase-

se dar cu înzestrarea intelectuală și cu instruirea cam în suferință, că nu-i nevoie ca ele să fie enciclopedii — pe acestea din urmă le pot găsi la bibliotecă. Totuși, pînă unde poate merge îngăduința în privința sărăciei duhului? Nu demult, în Franța a avut loc tradiționala ceremonie a alegerii „reginei frumuseții”. Arzînd de dorința de a dovedi că fericita câștigătoare nu era doar o femeie frumoasă, juriul i-a pus — acesta fiind ceremonialul — cîteva întrebări de cultură generală, la nivel de școala primară. Rezultatele au fost — să ne permitem acest franțuzism, avînd în vedere țara unde s-au petrecut lucrurile — bulversante. Regina frumuseții n-a putut să numească primele patru orașe, în ordinea mărîmii, ale Franței, n-a știut în ce țară se află Piramidele și Sfînxul și, oricît s-au străduit cei din jur, n-a putut cu nici un chip să-și aducă aminte cît timp a durat războiul de ...100 de ani. În această situație poți să cazi pe gînduri și să-ți spui: bibliotecă-bibliotecă, dar nici chiar așa.

Topul competitivității

Potrivit datelor furnizate de „Forumul european al administratorilor” — organizație creată de marile companii vest-europene, cu sediul la Geneva — Japonia și-a păstrat și în 1983 primul loc în ceea ce privește competitivitatea în domeniul industriei. (Alcătuirea clasamentului se face după un nomenclator cuprinzînd 227 de criterii statistice și 57 de indicatori obținuți prin chestionarea conducătorilor marilor companii mondiale.) Pe locurile următoare, ca și în 1982, se situează Elveția, S.U.A. și R.F.G. Din raportul organizației menționate, rezultă că succese de seamă au obținut țările nordice. Astfel, Suedia s-a situat pe locul 5 (urcînd cu 4 locuri față de 1982), Finlanda — locul 6 (urcînd 2 locuri), Norvegia — locul 8 (urcînd 4 locuri) și Danemarca — locul 9 (urcînd 2 locuri). În același timp, țări mari și importante ca Anglia, Franța și Italia s-au prezentat cu rezultate modeste, situîndu-se, corespunzător, pe locurile 14, 15 și 17, în urma Olandei (locul 10), Canadei (locul 11) și Australiei (locul 12).

ION D. GOIA

Roza vînturilor

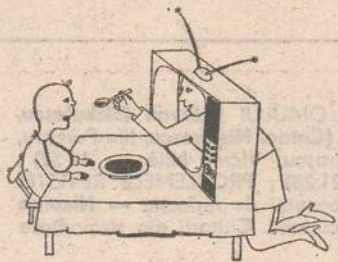
Iannis Ritsos (Grecia)

N-au fost palme, ci aplauze.
Au lăsat urme pe tine.
Ține frunzele de laur strîns între
dînti. Cum să cînte?
A coborît de pe muntele cel mai
înalt. Este singur.
Cum se întîmplă că morții
ne determină viața?
Cu visul te impacii bine; nu-ți cere
dovezi.
Frumosule dansator, nu vorbi;
dansează.
Sub această aroganță, rana cea
mare.
În beznă, uneori, oglinzile soptesc
cele mai mari adevăruri
Încă un ordin la pieptul tău;
încă o cută pe fața ta.
Cu cit te apropii de ei, cu atît
se îndepărtează mai mult. Ei pleacă.
Spune: Cer. Chiar dacă nu există
nici unul.
Omul acesta a ajuns mai răgușit
datorită tăcerii sale.
Primul cuvînt nu-i aparține
întotdeauna creației. Ultimul,
întotdeauna.

Tocmai această întrerupere
garantează continuitatea
I-au luat unele; unele a dat el.
Acum profită în urma pierderii.
Admiratorii se înmulțesc. Prietenii
se imputinează. Nici un prieten.
Umbli cu capul. Calea pe cer
cu privirile. Aplaudă!
Vorbînd mereu despre nedreptate —
asta seamănă a nedreptate.
Întinde funia spînzurătoarei sale și
balansează pe ea cu-o umbrelă
galbenă.
Lacomă dorință de reprezentare,
ascunzătoarea sa.
Cît de liniștit se năruie timpul
în creație.
Ceea ce i-au furat, le-a luat și el,
să le-o dăruiască.
Fiecare își are măruntă sa istorie.
Mai aruncă la ea și mortari!
Sub hirtia nemîșcată, o furtună
imensă mină vasele spre stînci.

În românește de
PETRE STOICA

Lumea se amuză

După EULENSPIEGEL — R.D.G.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Bucuria unui om

„Am citit în revista Flacăra nr. 6/1984 interviul cu doctorul Florian Brătîlă, privitor la dezvoltarea tratamentului prin acupunctură complexă. Trebuie să vă spun că sint într-un tot alături de propunerile făcute de eminentul medic, pentru ca această tehnică medicală să fie extinsă și dezvoltată pentru binele și sănătatea oamenilor suferinzi, și iată de ce: eu insumi am fost tratat prin acupunctură de către acest om, reușind să mă vindec de o atroce durere provocată de o artrită cocsosfemurală care îmi pro-

voca mari suferințe. După 10 ședințe, medicul Florian Brătîlă a făcut să-mi dispară complet durerile. Țin ca pe această cale să aduc mulțumirile mele și adinca mea recunoștință, recomandându-le tuturor suferinșilor să se adreseze cu încredere acestui tratament, ceea ce nu poate fi decât în folosul medicinei și al oamenilor. Totodată, mulțumesc revistei pentru sprijinirea propunerilor făcute de medicul Florian Brătîlă. (Gheorghe Calos, Alcea Bujoreni nr. 2, bl. P1, ap. 78, sector 6, București)

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Primim de la **Ministerul Muncii, Direcția forței de muncă**: Urmare scrisorii tovarășului Ciobanu Ioan din Iași, str. Ion Creangă nr. 106, trimisă revistei Flacăra în 30 ianuarie 1984, sus-numitul a fost repartizat în muncă la Întreprinderea de confecții Iași, conform dispoziției nr. 931126/13 febr. 1984 a Oficiului forței de muncă al județului Iași.

■ Conducerea administrației Asociației de locatari din str. Fraților nr. 4, bl. 30, sector 6, București, ne face cunoscut faptul că, în ciuda apelurilor repetate către I.I.M.I. București, I.C.R.A.L. Giulești și către Consiliul popular al sectorului 6, prin care cerea remedierea unor defecțiuni din blocul 30 (pierderi puternice și infiltrații de apă la subsol, instalații sanitare defectuoase, pierderi de apă la calorifere, antene colective fără continuitate, circuite principale fără robinete etc.), nu s-a dispus nici acum remedierea defecțiunilor semnalate, deși a trecut un an de zile de la primele sesizări. Într-adevăr, ni se pare și nouă cam lungă așteptarea și sperăm că forurile în drept vor acționa măcar acum, în ultimul ceas.

■ Ne răspunde **Automobil Clubul Român**: „Despre A.C.R. revista Flacăra a mai scris, a mai semnalat unele cazuri și situații, bune sau rele, și ele ne-au folosit în modul cel mai direct la îmbunătățirea activității asociației. Pentru cele două pagini din numărul 50/1983 al revistei, publicate sub genericul **Automobil Clubul Român: idei până în anul 2000**, noi nu avem decât să vă mulțumim. Actul publicării acestora reprezintă nu numai un sprijin, real și prompt, de mare eficiență, acordat asociației noastre, ci și un act de devotament față de informarea cititorilor și față de antrenarea bine intenționată a opiniei publice în dezbaterile problemelor care o privesc.”

■ **Centrala Construcții Montaj București** ne informează că urmare sesizării lui Dumitru Nitu din București, str. Grădiștea nr. 14, bl. B 14, Întreprinderea antrepriză construcții din prefabricate București a finalizat lucrările în vederea eliminării fenomenului de condens, lucru confirmat în scris de petiționar.

■ În timp ce Asociația de locatari din str. Fraților nr. 4, București, sesizează întârzierea unor remedieri solicitate, I.C.R.A.L.-Giulești ne răspunde la două sesizări care vizează tocmai respectiva asociație. Ni se comunică astfel că: 1) la sesizarea nr. S/48/1984, s-a intervenit la Grupul 1 șantier, I.I.M.I., C.C.M.B. pentru executarea urgentă a remedierilor de construcții și instalații semnalate. Mai precis, conform Legii nr. 8/1977, blocul cu pricina fiind în perioadă de garanție, remedierile revin Grupului 1 șantier și I.I.M.I.; 2) răspuns identic la sesizarea nr. S/252/1984. Un răspuns aproape diferit ne dă însă I.I.M.I. la sesizarea nr. 41/1984, și anume că instalațiile electrice părți comune funcționează sub supravegherea și pe răspunderea asociației, căreia i s-a făcut instalat necesar; că instalațiile sanitare de la subsol sint în stare normală, fără pierderi de apă; că instalația de încălzire centrală se află în îngrijirea zonei de term. ficare; în

fine, că pentru verificarea tubulaturii pentru antene R.T.V. asociația să se adreseze inginerului Catană, la telefonul nr. 49 58 50. Foarte elegant rezolvată pe hirtie, epopeea aceasta nu e defel lămurită în realitate, ceea ce a și determinat asociația să revină cu sesizarea.

■ Foarte promptă, **Întreprinderea de frigider Găești, Județul Dimbovița**, ne comunică faptul că frigidul peptului Calinovschi Ion din Sulina, str. Octombrie Roșu nr. 92, a fost reparat de către un reprezentant al întreprinderii, conform procesului-verbal nr. 11/12 1983.

■ De la **Consiliul popular al municipiului Tg. Jiu** aflăm că, urmare scrisorii petentei Voinescu Elisabeta din Tg. Jiu, prin care solicita o revizuire a ordinii de prioritate, s-a luat legătura cu conducerea Inspectoratului școlar al județului Gorj, în scopul efectuării unei anchete sociale, și că sint posibilități de rezolvare a cererii, intrucit unitatea beneficiază în acest an de spații de locuit. Să așteptăm și rezolvarea propriu-zisă a cererii.

■ „Intr-una din zile, aflind că în Iași s-au pus în vânzare baterii pentru autoturisme, m-am prezentat bucuros la magazinul „Dacia” din localitate, cu bonul de predare a bateriei vechi. Apoi am plătit 137 lei la Cooperativa „Prestarea” pentru a fi încărcată, am ridicat-o dar, după numai 15 zile, bateria n-a mai funcționat. Din nou la cooperativă, din nou acasă și așa mai departe. O zi funcționa, a doua zi, ba. Mi-am cumpărat și un redresor dar rezultatele erau aceleași. Indignat, am solicitat întreprinderea din Bistrița-Năsăud o baterie nouă însă, de o jumătate de an, respectiva întreprindere refuză să-mi răspundă. Dacă are o astfel de atitudine față de o biată sesizare, vă puteți închipui ce exigență manifestă întreprinderea față de produsele pe care le fabrică. Mă întreb dacă e posibil ca întreprinderea să continue astfel la nesfârșit, căci cazul bateriei mele nefolosibile nu este singurul”. (Iancu Chiculă, str. Ciurchi nr. 99 A, bl. P 10, et. 2, ap. 12, Iași)

■ „Mă numesc **Gabriel Biră** și locuiesc împreună cu părinții în Ploiești, str. Veniamin Costache nr. 28. În iarna anului 1976, cînd tocmai împlineam 14 ani, i-am făcut o vizită bunicii din partea tatălui, care locuia în București. Tot atunci am fost chemat la Circa 3 Miliție care mi-a întocmit formele necesare pentru buletin și astfel, fără să vreau, am devenit posesorul unui buletin de identitate cu domiciliul stabil în București. Am terminat liceul, mi-am satisfăcut stagiul militar dar, în 1982, întorcîndu-mă în orașul părinților și vînd să mă încadrez mi s-a refuzat această posibilitate din pricină că sint bucareștean. Precizez că, între timp, bunica îmbolnăvindu-se, a venit la părinții mei, așa că nimic nu ne mai leagă de București. Eu vreau însă să muncesc în orașul în care locuiesc, adică alături de părinții cu care am stat.”

■ Tot din Ploiești primim: „Mă numesc **Păunescu Fivi** și locuiesc în casa părinților mei, de pe str. Novac nr. 4. În 7 dec. 1969, tatăl meu, Păunescu Aurel, a decedat. În urma cererii noastre, conform deciziei nr. 9667/29 05 1972 ni s-a aprobat transcrierea casei de pe numele părinților proprietari,

Păunescu Stelliana și Păunescu Aurel, pe cel al mamei și al moștenitorilor, reprezentanți prin Păunescu Fivi și Păunescu Aurora. Au trecut 12 ani de la primirea acestei decizii dar nici în prezent nu s-a efectuat schimbarea numelui la matricola clădirii și la rol, deși ne-am adresat în repetate rânduri la secția financiară. Nu înțelegem nici noi de ce se vor fi lăsat atît de greu convinși tovarășii inspectori.

■ În urma unui articol apărut în Flacăra nr. 12/1984, **Consiliul popular al municipiului București, Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă**, ne informează că s-a executat bransamentul de gaze la blocul N 16 din strada Pescăruș, a cărui lipsă o sesiza asociația de locatari, urmînd ca acesta să facă contract cu IRIDGNB pentru deschiderea gazelor.

■ **Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște** ne aduce la cunoștință că urmare sesizării petentei Cătănoiu Geta, macaragist în cadrul combinatului, prin care solicita condiții de muncă în concordanță cu prescripțiile medicale, petentei i s-a schimbat locul de muncă, începînd cu data de 28 03 1984.

■ „Mă numesc **Agrișan Aurelia** și locuiesc în Agrișul de Jos, jud. Bistrița-Năsăud. Datorită unei deficiențe motorii, sint silită să port gheață ortopedică specială, cu suprînălțare. M-am adresat unei unități specializate cu aprobare de la D.P.M.O.S. Bistrița, dar, deși am depus documentația necesară încă de la începutul lunii ianuarie a.c., întreprinderea de produse ortopedice București, căreia i s-a incredintat comanda, întîrzie să acorde sprijinul necesar. Aș vrea ca întreprinderea respectivă să știe că sint elevă și că sint silită să mă prezint la cursuri cu o gheață improvizată.”

■ „Lucrez la I.U.G.C., Autobaza București, cu sediul în str. Pascal Cristian nr. 4, sector 6, și doresc să vă aduc la cunoștință că în autobaza noastră se repară autoturisme proprietate personală, deși revista Flacăra a tras un semnal de alarmă anul trecut. De curînd, chiar contabilul șef și-a adus aici autoturismul „Audi”, a cărui reparație o pot vedea cu un film pe care îl posed. Tot recent, mai exact în 24 04 a.c., în atelier se afla mașina personală a numitului Cocos Tomiță, care, culmea ghinionului, a luat foc parțial. Și acestea nu sint singurele cazuri”. (Vasile Polog, Alcea Portocalilor nr. 2, Bloc Roșu, sc. B. et. 3, ap. 11, București)

■ **Asociația de locatari, Alcea Izvorul Oltului nr. 5, bl. 28, sector 4**, ne semnalează un caz de superficialitate din partea G.I.G.C. Sesizînd unele deficiențe în asigurarea serviciilor (apă murdară pe coloană, absența apei reci la etajul IV), G.I.G.C. răspunde asociației, prin adresa III/SCS/7 383/aprilie 1984, că Stația de termoficare Giurgiuului a verificat instalațiile și s-a constatat că acestea funcționează normal. Toate bune și frumoase, ne scrie președintele asociației Rotaru Nicolae, dar blocul cu pricina aparține de Stația de termoficare Berceni.

■ **Consiliul popular al municipiului Galați** ne răspunde că în urma scrisorii adresate redacției de Pascal Georgeta din

Galați, se confirmă că fostul soț al petentei a predat apartamentul în care locuiau împreună dar că sus-numita, contrar celor afirmate în scrisoare, a găsit înțelegere la organele locale, drept care, în ședința din 10 oct. 1983, în biroul permanent al Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Galați, i s-a atribuit apartamentul nr. 3 din bl. N 21, microraiou 39.

■ **Locuitorii străzii Voicu Tomescu, sector 5, București**, revin cu rugămintea de a fi sprijiniți pentru ca respectiva stradă, plină de noroi și de băltoace, să fie cel puțin pietruită. Deși revista Flacăra a mai publicat o dată acest apel, anul trecut, nu avem încă nici un semn că rugămintea ar fi fost auzită de cineva.

■ „Vă scriu în numele mamei mele, Calustian Gheorghita, în vîrstă de 63 de ani, domiciliată în Constanța, str. Ion Adam nr. 63, rămasă văduvă în urma morții tatălui meu, Calustian Artin. În 18 12 1983, am mers cu mama la Casa de pensii din Constanța, pentru întocmirea dosarului de pensie de urmaș. Aici, constatăm cu surprindere că, în certificatul de căsătorie, în loc de Gheorghita mama figura cu numele Ionița, înregistrare greșită încă de la data căsătoriei. Ne-am adresat Tribunalului municipal Constanța, aici am plătit baroul avocaților pentru deschiderea procesului dar de patru luni sintem aminați pe motive de neînțeles. Tocmai fiindcă mama este bătrîna, cred că sintem îndreptățiți să grăbim rectificarea”. (Sofia Mladen, Alcea Ortensiei nr. 10, bl. X I B, sc. A, et. III, ap. 75, Constanța)

■ Ne scrie nedumerit **Albu Constantin din Troianul, jud. Teleorman**, în numele unui mare număr de locuitori ai comunei, care nu înțeleg de ce Autobaza călători Roșiori, pe motiv că face economie, a schimbat traseul autobuzelor de pe ruta Roșiori de Vede — Troianul — Furculești — Lisa, dirijîndu-le spre partea de vest a orașului, pînă la marginea comunei Măldăeni, apoi spre sud, către Troianul, sporînd distanța cu 5 km de fiecare cursă și, desigur, costul biletului, de la 5 lei la 6,50 lei. Cititorul nostru face și un calcul, din care rezultă că în loc de economie se consumă zilnic 30 l motorină în plus. Dacă la baza schimbării traseului nu stau alte rațiuni, mai întemelte și mai convingătoare, atunci sesizantul are dreptate.

■ **Consiliul popular al municipiului Brașov** răspunde la sesizarea Mariei Boriga din același oraș: asupra celor trei copii ai numitei Borviz Maria s-a luat măsura ocrotitoare încă din 1981, minoră fiind incredintată bunicii din partea tatălui iar ceilalți doi fiind internați în Casa de copii din orașul Victoria. Cit. privește situația apartamentului proprietate personală, deținut de mamă, acesta a fost vîndut prin decizia autorității tutelare a municipiului Brașov, urmînd ca sumele aferente cotelor revenite minorilor să fie consemnate la CEC pe numele acestora, cu condiționarea restituirii numai

cu avizul autorității tutelare Brașov.

■ „Mă numesc **Dumitrescu Elena** și locuiesc în str. **Prîmăverii nr. 21, Constanța**. După ce s-a încheiat procesul meu cu Hatman Ștefan din Oradea, în 1981, acestuia i-a revenit, prin hotărîre judecătorească, datoria de a-mi achita suma de 2.300 lei. Intrucit respectivul s-a mutat între timp din Oradea, cu sprijinul organelor de Miliție din acest oraș am aflat că debitorul lucrează acum la Cooperativa „Progresul”, str. 23 August nr. 32, din orașul Dr. Petru Groza, unde și locuiesc. Am trimis trei cereri de popriri pe retribuție, adresate președintelui cooperativei, dar nici acum nu am primit vreun răspuns, deși există dovada că ele au sosit la destinatar. În același timp, am făcut și dovada cererii mele, anexînd copii după hotărîrea judecătorească. Nu știm nici noi ce să credem dar această indiferență nu e în nici un caz un semn bun.

Pagină realizată de **RADU G. JEPOSU**

Posta redacției

■ **Vasile Ciumaș — Ploiești**: S-a sistat, intrucit Asociația de locatari din care faceți parte nu a achitat sumele restante pentru serviciile asigurate de G.I.G.C.L.-Prahova. Reluarea livrării de căldură și apă caldă menajeră se va face numai după achitarea serviciilor efectuate. ■ **Nicolae Jingăroiu — Boldești-Șcaeni**: Se poate. La încadrare trebuia să vă lămuriti asupra tuturor problemelor. ■ **Ștefan Pană — Buzău**: Da aveți dreptul. ■ **Anghel Rădui — Iași**: Aveți posibilitatea ca în termen de 30 de zile să contestați în cazul în care nu sinteți mulțumit cu modul de calculare a pensiei, reclamînd elementele de care nu s-a ținut seama. ■ **Dionisie Simion — Adjud**: Retribuția tarifară a șoferilor este stabilită pe grupe de autovehicule, iar în cadrul fiecărei grupe pe categorii de calificare. În cazul dv. retribuția s-a stabilit corect. ■ **Marioara Rot — București**: Insistați la organele în drept. ■ **Doina Săndescu — Galați**: Există licee industriale cu profilul care vă interesează. ■ **Ion Turturea — Balta (Mehedinți)**: Aveți obligația să vă respectați contractul cu întreprinderea care v-a școlarizat. ■ **Butcaru Lucia — Constanța**: Urmăriți revista „Forum”. ■ **N. Niculae — București**: După 3 ani se prescrie. ■ **Grup muncitori — București**: Se scad din concediul de odihnă atît concediile fără plată care depășesc 30 de zile în ultimele 12 luni, cit și absențele nemotivate. ■ **Alexandru Tone — Sărulești (Vilcea)**: Cu 30 de ani de muncă, dintre care 25 ani în grupa a II-a de muncă, vă puteți pensiona la împlinirea vîrstei de 55 de ani. ■ **Tamara Popovici — București**: Simplu, toți locatarii vă procurați chei.

MARGA NEDELEA

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10—13.

Flacăra. Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: PROBLEMELE OMULUI (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mihai Stănescu, Emanuel Valeriu, Georgeta Ștefănescu — 25 42, 21 30; audiențe — 25 58); PROBLEMELE DEZVOLTĂRII (Cornel Nistorescu, Ilie Purcaru, Nicolae Grigore, Ion D. Gaja, Dumitru Constantin — 25 66); PROBLEMELE CULTURII (George Arion, Adrian Dohotaru, Horia Pătrașcu, Victor Niță — 14 57); PROBLEMELE NOULUI (Ovidiu Ioanitoaia, Opră Georgescu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28); PROBLEMELE REVISTEI (Dorin Gherghinescu, Dan Bărlădeanu, Constantin Dragomir, Elena Ghera, Sorin Postolache — 21 23, 25 69, 20 72, 14 53); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM — Departamentul Export Import Presă. P.O. Box 136—137, telex 11 226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: **ADRIAN PĂUNESCU**